

REZERVIRANI STOLPEC

FRANC SKEJ

tajnik delavskega samoupravljanja »Tekol« Maribor in podpredsednik strokovnega odbora sindikata gradbenih delavcev Maribor:

● Danes ste na obnem zboru republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev skušali razrešiti mnogo vprašanj, s katerimi se srečujemo gradbeni delavci. Katero od teh vprašanj bi predlagali za dnevni red občnega zbora Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije?

Spregovoriti moramo o življenjskih pogojih gradbenega delavca. V zvezi s tem bi rad opozoril vodilne in strokovne delavce v podjetjih, ki oblikujejo cene gradbenim storitvam, da morajo pri sklepanju kupčij pomisliti tudi na osebni dohodek delavca. Gradbeni delavci so še vedno najslabše nagradjeni za svoje delo, saj dobijo v mnogih podjetjih komaj 40 tisoč S-dinarjev mesečnih osebnih dohodkov. Kako naj s takšnimi dohodki vzdržujejo sebe in svojo družino. Prav ti delavci z najnižjimi osebnimi dohodki ne vidijo v sindikatu svoje organizacije, saj so izvršni odbori njihovih sindikalnih podružnic nemočni in zahtevah po višjem vrednotenju dela. Za njihove želje in zahteve se odgovorni delavci v podjetju ne zmenijo, sicer se ne bi za vsako ceno potegovali za prevzem gradbenih del. Zato menim, da bomo morali sindikati in vseh ravneh, tako tudi na občnem zboru republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije zahtevati drugačno vrednotenje dela gradbenega delavca.

ZDRAVKO PIVK

profesor Gimnazije Skofja Loka — predsednik občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Skofji Loki:

● Znano je, da si sindikati vaše dejavnosti že leta prizadeva razrešiti nekatere probleme, ki zavirajo razvoj družbenih dejavnosti. Katera so osrednja vprašanja, za katera želite, da bi vas podprli občni zbor republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije?

Menim, da bo moral občni zbor republiškega sveta ZSS s svojo razpravo in stališči podpreti delavce našega sindikata, pri nadaljnjem poglobljanju samoupravljanja in sklenitvi družbenega dogovora. Vse to, kar smo na področju samouprave doslej storili, je bilo bolj ali manj tehnične narave; urejanje in sprejemanje samoupravnih aktov je v glavnem vse, kar smo napravili na tem področju. Zato moramo prejšnje stvari preiti na vsebinski del našega samoupravljanja in ugotoviti, kako se določila, ki smo jih zapisali v notranji zakonodaji, ujemajo s tem, kar želimo doseči v naših samoupravnih odnosih. Ob reševanju takih problemov dobiva sindikat vse večjo vlogo, ker mu nalagamo tudi pri bogatitvi samoupravljanja večje in težje naloge kot kdajkoli doslej. Glede drugega vprašanja, za katerega bi želel, da bi o njem spregovorili občni zbor republiškega sveta Zveze sindikatov, to je o sklenitvi družbenega dogovora, pa moram poudariti, da se naša zahteva povsem ujema z uresničevanjem načel gospodarske in družbene reforme, po katerih mora dobiti samoupravljanje izdatnejše materialne osnove. Za uresničitev tega pogoja pa moramo čimprej skleniti družbeni dogovor.

POLDE LOGONDER

predsednik Občinskega sindikalnega sveta Skofja Loka:

● Katero je tisto vprašanje, ki bi mu po vašem mišljenju morali nameniti največ pozornosti na bližnjem občnem zboru RSZSJ?

Rekel bi, da gre predvsem za utrjevanje vloge sindikalnih podružnic. Menim namreč, da so se tako republiški sindikati kot tudi občinski sveti in strokovni odbori doslej v glavnem že utrdili in da se bolj ali manj uspešno tudi uveljavljajo.

Spodaj, če se tako izrazim, pa imamo marsikdaj veliko praznino. To vprašanje smo doslej sicer že postavljali na dnevne rede naših pomenkov in marsikdaj sklenili in predlagali, vendar doslej ni bilo pravega uspeha. Po mojem gre zdaj zato, da ljudem, ki delajo v sindikatu v podjetjih, končno enkrat odpremo oči in jim dopovemo, da se bodo podružnice lahko uveljavile le tedaj, če se bodo poglobile v razreševanje različnih konkretnih problemov v kolektivih in če se ne bodo zadovoljevale s tem, da pomenijo takšno ali drugačno transmissijo samoupravnih organov in vodstev delovnih organizacij.

Takšna vloga in aktivnost pa seveda terjata od sindikalnih podružnic, da se rasneje zavzamejo za vsestransko izobraževanje in usposabljanje svojih članov. Vzgaјati pa morajo tudi svoj podmladek; s temi mislim na načrtno kadrovsko politiko tudi znotraj sindikalnih podružnic. Prevečkrat se namreč dogaja, da je treba v zadnjem trenutku iskati novega predsednika in člane izvršnih odborov, namesto da bi te ljudi že poprej pritegnili k delu in s tem pripravljali na nove dolžnosti.

Občnega zbora kranjskih sindikatov so se udeležili tudi številni gostje, med njimi tajnik RSZSJ Jože Marolt in zastopniki vseh gorenjskih sindikalnih svetov ter sindikatov Celja, Bitolja in Banjaluke. — Fotoslužba DE

Z OBČNEGA ZBORA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V KRANJU

ZA ENOTNA IZHODIŠČA IN STRNJENA PRIZADEVANJA

Kranjski sindikati predlagajo, da bi prihodnje leto sklicali konferenco samoupravljalcev. Če se ne bodo bolj zavzeli za izboljševanje kadrovskih struktur ter za splošno in strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje že zaposlenih, tudi tej komuni grozi gospodarska stagnacija

Za občni zbor kranjskih sindikatov je značilno dvoje: z ene strani bogato dokumentirano gradivo za razpravo, ki sta ga delegatom posredovala predsednik ObSS Kranj Stane Božič in tajnik Slavko Kalan, sicer pa še zelo razgibana razprava, v kateri so kritično spregovorili o vseh problemih gospodarskega in družbenega življenja v komuni.

Razpravljavcem bi sicer lahko tudi zamerili, da v svojih razpravah niso bili konkretni, vendar jim v opravičilo in pojasnilo velja zapisati to, da razrešitev svojih težav — ki niso nič drugačne kot v drugih komunah — vidijo v tesnejši povezanosti interesov delovnih organizacij in komunke kot družbene celote na tem koščku slovenske zemlje.

Govoriti je torej mogoče o pomembnem kvalititem premiku v dejavnosti kranjskih sindikatov. Se posebej pa zasluži pozornost osredotočenju na nekaj temeljnih vprašanj, ki jih v komuni morajo razrešiti in pri čemer so svoj delež pripravljeno nositi tudi sindikati.

DOKLEJ BODO ŠE VZDRŽALI
Kranjsko komunno štejemo med gospodarsko najbolj razvite pri nas. In vendar podatki o izobrazbeni strukturi zaposlenih kažejo, da ta občina zaostaja za slovenskim in celo za jugoslovanskim povprečjem. Tudi druge primerjave, na primer o izkoriščenju zmogljivosti, ekonomičnosti vloženih sredstev itd. za Kranj niso kaj prida ugodnejše.

Delegati so se podrobneje zadržali ob vprašanju, kaj naj v občini storijo, da bi se izognili gospodarski stagnaciji, ki jih bo neogibno prizadela, če se bodo temu zoperstavljali zgolj z besedami. Kar 48 odstotkov vseh delavcev, zaposlenih v industriji, na primer nima dokončane niti osemletke. Polovica izmed njih je mlajša od 34 let. Le 158

izmed 12.000 industrijskih delavcev se lahko izkaže z diplomeno ene izmed visokih šol.

Mar ne bi bilo mogoče zahtevati vsaj od mlajših delavcev, da si v določenem roku pridobijo manjkajoče znanje in izobrazbo? Bilo bi možno, če bi se za to zares zavzeli. Sicer pa je po mnenju udeležencev občnega zbora vsem čistim, ki bi odklonili potrebno šolanje, treba jasno povedati, da pred vrati podjetij čakajo mnogi, ki jim potrebne izobrazbe ne manjka. Kakor se čudno sliši, naj bi to pomenilo bolj spodbudo kot pa grožnjo, da bi se prizadeji laže odločili za potrebno šolanje. Gre namreč za to, da delavci te komunne počasi vendarle spoznavajo, da jih v drugih občinah in v drugih republikah konkurenčna podjetja hitreje dohajajo tudi zaradi tega, ker zaposlujejo vedno več strokovnjakov. Večje število sposobnejših strokovnjakov in organizatorjev proizvodnje pa je tisto, kar kolektivni kranjske komunne najbolj potrebujejo, če naj se zadržijo na vrhu najbolj razvitih komun v državi.

ZASČITNA FUNKCIJA SINDIKATA — TOKRAT Z DRUGE STRANI

V boljši kadrovski strukturi zaposlenih pa so delegati občnega zbora videli še nekaj drugega. Gre za možnost hitrejšega utrjevanja samoupravljanja in obenem za učinkovitejšo delo sindikalnih podružnic. Bolj osveščeni proizvajalec se nedvomno lažje vključi v kakršnokoli razpravo kot pa tisti, ki mu manjka temeljno splošno in družbeno ekonomsko znanje. Zato se v prihodnje res ne bi smelo več dogajati, da bi se kar polovica vseh sindikalnih podružnic v občini tako rekoč pohvalno izražala, da v zadnji mandatni dobi niso imeli stroškov za družbeno-ekonomsko izobraževanje svojih članov in da so zaradi tega lahko odmerili več sredstev za druge potrebe, na primer za oddih in rekreacijo.

Številni primeri iz prakse pa opozarjajo, da takšno izobraževanje pomeni ne le svojstvo, ampak tudi zelo učinkovito obliko skrbi za človeka, skratka kreditve zaščitne funkcije sindikata. Dogaja se namreč, da sindikalne podružnice marsikdaj nasprotujejo predlogom, ki jih posredujejo vodilni delavci oziroma strokovne službe, ker ostavljajo ne razumelo, za kaj pravzaprav gre. Če na bi bil soločni profil manjše vseh zaposlenih boljši, potem bi bilo bolj

ko več možnosti, da bi tudi sindikati kot najbolj množična organizacija delavcev podprli vsa progresivna hotenja ne glede na to, iz kakšnih vrst prihajajo. Podprli bi jih toliko prej tudi zaradi tega, ker bi jim bilo bolj ali manj očitno, da si lahko obetajo določene koristi od njih, predvsem pa izboljšanje materialnega položaja in višjega družbenega standarda.

Boj z neznanjem tako pomeni tudi dokončen obračun z zmotnimi pojmovanji o samoupravljanju in vlogi sindikata v naši družbi. Sindikat nedvomno ne more in ne sme štiti ljudi, ki še menijo, da samoupravljanje pomeni absolutno svobodo, ki je ne omejujejo niti obveze in določila o medsebojnih odnosih v delovnem procesu. V takih primerih končno sploh ni več mogoče govoriti o ničemer drugem kot o tem, da dogovori, zapisani v statutih in pravilnikih morajo postati brezpogojen zakon, ki velja za vsakogar, ker pač vsaka kršitev avtomatično pogojuje sankcije. Seveda pa se morajo sindikalne podružnice v takšnih primerih zavzeti tudi za to, da bi enaka merila veljala za vse in da bi tako lahko začeli resneje obravnavati tudi odgovornost za delo organizatorjev proizvodnje.

Veliko bi še bilo mogoče povedati o vzročni povezanosti med izobrazbeno strukturo zaposlenih z ene strani ter med gospodarjenjem in politično aktivnostjo v komunih z druge strani. Opozorili bi le še na to, da se je občni zbor kranjskih sindikatov jasno izrekel, da prenizka izobrazbena struktura zaposlenih pomeni tisti vzrok, da se v delovnih organizacijah prepočasno uveljavljajo delovne enote in delitve po delu in da po kolektivnih s prstom kažejo zgolj na zunanje težave, medtem ko se le neradi odločijo, da bi napravili red tudi v »svoji hiši«.

ZA ENOTNA IZHODIŠČA IN SKUPNO AKCIJO

Po mnenju udeležencev občnega zbora pa bi se vselej, če je le mogoče, morali zavzeti za enotna izhodišča in za strnitve vseh sil in prizadevanj, če naj posamezne probleme učinkovito razrešujejo. Samo tako bodo občani in člani sindikata dobili občutek, da se odgovorni organi v komunih in v delovnih organizacijah resno lotevajo svojega dela, in bodo prav gotovo lažje premagovali trenutne težave, saj bodo videli tudi perspektivo.

Sedanja akcija za ureditev otroškega varstva v občini je že eden izmed primerov, ko se trdoživca in trenutno najbolj perečega problema v komunih z uspehom lotevajo po »novem«. Ne glede na to pa tudi posamične rešitve na različnih področjih, ki jih uveljavljajo po kolektivnih, marsikdaj obetajo lepe rezultate. Prav bi bilo, če bi o tem kaj več izvedeli tudi drugi in s svojimi predlogi morda pripomogli, da bi bil učinek predlaganih ukrepov še večji. Zaradi teh in takšnih vzrokov je občni zbor kranjskih sindikatov soglasno osvojil predlog svojega vodstva, da bi prihodnja leta organizirali konferenco samoupravljalcev kranjske komunne M. G.

Zavrjnjeni očitki

Prvič, odkar se je začela uveljavljati reorganizacija v sindikatih, so se sestali pri RO sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije predstavniki slovenskih cestnih podjetij. Da bi se tako pogovorili o nekaterih svojih težavah in problemih, ki so nastali pred in z reformo. Pri tem so ugotovili, da so razmeroma mlada podjetja, ustanovljena so bila šele leta 1962 iz tedanjih uprav za ceste, kljub močno zastarelim proizvodnim sredstvom in še slabšim cestniščem, dosega dobre rezultate v svojem gospodarjenju.

Pa vendar — predstavniki cestnih podjetij ugotavljajo, da svoje osnovne naloge, se pravi vzdrževanja cest, ne morejo dovolj dobro opravljati, ker se v cestni sklad steka premalo sredstev za tekoče vzdrževanje cest in za modernizacijo cestnišč, ker bi po utrjevanju nekaterih strokovnjakov potrebovali za dobro vzdrževanje makadamskih cestnišč — teh pa je v republiki skoraj 70% — približno 3,5 milijona S-dinarjev na kilometer, dobijo pa le 700.000 do 800.000 S-dinarjev. Po vrhu vsega pa je samo od leta 1958 porasla frekvenca obremenitve cestnišč za dvanajstkrat, ceste, zlasti kamadamske, pa so bile zgrajene večinoma pred sto in pedesetimi leti! Kako intenziven pa je porast prometa, lahko razberemo še iz nekaterih drugih podatkov. Tako se je prvem polletju letos povečal v primerjavi z lanskim letom

vego 100% varnost vaše vozila

avto alarmna naprava

boljše se je zavarovati kot obžalovati

za 67%, v maloobmejnem prometu za 36%, pri tovarnih avtomobilih za 21%, prevoz blaga po tonah pa se je povečal celo za 106%.

Prav v tem pa sta tudi dva osrednja vzroka, da danes še vedno trdimo — in to trdijo ne samo uporabniki cest, temveč tudi cestni delavci, da so naše ceste še vedno slabe, tudi neprimerno vzdrževane. Toda cestni delavci pri tem zavračajo pogoste očitke javnosti, da s sredstvi za vzdrževanje cest slabo gospodarijo. Nasprotno, cestna podjetja dopisujejo, da so storila za vzdrževanje cest več, kot pa bi bila dolžna spriči sredstev. V njih dobe iz cestnega sklada, in da so znatna sredstva iz akumulacije, ki so jo ustvarila iz dopolnih dejavnosti, prelila v vzdrževanje cestnišč.

Res, kumulacija se je v vseh cestnih podjetjih močno povečala, saj se je denimo neto dohodek na zaposlenega povečal v zadnjem obdobju za 31%, toda osebni dohodki so kljub povečani produktivnosti dela porasli le za 13%!

Zato se tudi predstavniki cestnih podjetij v tem trenutku potegujejo predvsem za dvoje: da bi se povečala sredstva v cestnem skladu, namenjena za vzdrževanje in obnovo cest, da bi bil njihov dotok v sklade podjetij in pogodbe s skladom pravočasne, ker bi le tako lahko racionalno gospodarili. In potem: da bi se že dokončno opredelili status cestnih podjetij in da bi tudi v tej dejavnosti obveljalo načelo dohodka, ker bi samo o tem primeru cestna podjetja lahko v celoti prevzela nase odgovornost, ki so jo dobila z novim zakonom o varnosti prometa, to je, da so ceste vzdrževane 24 ur na dan in ne samo osem.

IGO

LJUBLJANA

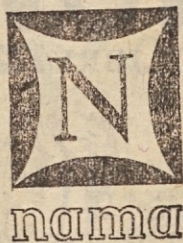
Uprava: Trnovski pristan 8, tel. 20-879, 21-747
Obrat: Gradaška 22, telefon 20-103

- Projektiramo, izdelujemo in montiramo opremo za vse vrste kuhinj, samopostrežnih restavracij in gostinskih obratov
- Primerne cene! — izdelava solidna!

AUTOCOMMERCE

LJUBLJANA TRDINOVA 4

nama

LJUBLJANA

ZE SEDAJ, KO JE SE ČAS, POGLEJTE, KAJ POTREBUJETE ZA NOVOLETNO RAZPOLOŽENJE V VAŠEM DOMU!

»TRGOVSKA HIŠA« nama Tomšičeva ulica 2

vam že nudi v razširjenem in povečanem asortimanu

- okraske in druge potrebščine za novoletno jelko
- igrače za otroke vseh starosti: lesene in plastične, mehanske, sestavljanke, električne železnice z dodatnimi deli, slikanice, lutke
- noveletne razglednice in vizitke
- darilni paketi s slaščicami za otroke

OBČNI ZBOR ObSS
LITIJA

Osnova za boljše delo

Novi pogoji gospodarjenja nujno terjajo tudi spremenjeno vsebino in metode dela sindikalnih organizacij, še posebej pa njihovo preusmeritev na razreševanje vseh bistvenih vprašanj v delovnih organizacijah. To so poudarili na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Litiji, ko so dokaj obširno in kritično obravnavali razmere v gospodarstvu ter s tem v zvezi delo in naloge sindikalnih podružnic.

Posebej so si udeleženci občnega zbora litijskih sindikatov poudarili, da bi si morale sindikalne organizacije skupaj s samoupravnimi organi prizadevati, da v podjetjih zastavijo svoje gospodarjenje tako, da bo le-to zagotavljalo tudi materialno osnovo za nadaljnji razvoj. Kajti kljub podatkom o tem, da so delovna sredstva že močno izrabljena, da v delovnih organizacijah prevladuje zastarela tehnologija, sindikati v Litiji opažajo, da delovni kolektivi posvečajo vse premalo pozornosti problematiki nadaljnega razvoja in modernizacije. Sindikati tudi opozarjajo, da se bodo delovne organizacije, ki se ne pripravljajo na jutrišnji dan, veliko težje uveljavljale na tržiščih kot tiste, ki že zdaj modernizirajo proizvodnjo, znižujejo stroške poslovanja, čeprav marsikdaj tudi na račun nekoliko manj intenzivnega porasta osebnih dohodkov.

Ena od osrednjih tem na občnem zboru je bila tudi razprava o osebni odgovornosti. Številni delegati so se zavzeli, da bi morali zlasti vodilni delavci tudi osebno odgovarjati za slabo gospodarjenje. Pri tem so poudarili, da je primer usnjarsko krznarskega kombinata Smartno pravzaprav »solni primer« slabega in neodgovornega poslovanja, vendar pa tisti, ki so tako gospodarjenje zakrivali, še do danes niso bili poklicani na odgovornost.

Občni zbor litijskega občinskega sindikalnega sveta pa je ocenjeval tudi delo zbora delovnih skupnosti pri občinski skupščini. Delegati so menili, da so odborniki tega zbora vse premalo povezani z neposrednimi proizvajalci, zato tudi zbor ne more dovolj uspešno poseči v razreševanje problematike litijskega gospodarstva.

OBČNI ZBOR ObSS SLOVENSKA BISTRICA

Osebnne dohodke uskladimo z interesi podjetij

Gospodarske organizacije se morajo dokopati do razvojnih programov • Sklep o sklicu konference samoupravljalcev občine Slovenska Bistrica

Za redni občni zbor slovenskobistriških sindikatov, ki je bil minulo soboto in kateremu so kot gostje prisostvovali tudi predstavniki ObSS iz Prijedora, bi lahko rekli naslednje: to je bil realen, trezen obračun uspehov in neuspehov v celotnem življenju te občine in v tem okviru tudi deleža, ki so ga v vsem tem imeli sindikati.

Realnost, ki jo je izpričal ta občni zbor pri ocenjevanju sedanjih razmer, pa bi ostala brez pravega haska, če ji ne bi sledili tudi sklepi o ukrepih, ki naj odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti. Občni zbor ni ostal na pol poti, s čimer je dokazal, da sindikati v Slovenski Bistrici dobro poznajo svoje naloge.

Od tod tudi soglasne ocene — tako v uvodnem referatu predsednika ObSS Kvirina Petrača kakor tudi v razpravi, ki mu je sledila, o nezdružnosti sedanjih razmer, ko osebni dohodki visoko presegajo poslovne rezultate, hkrati pa skladi gospodarskih organizacij postajajo vse bolj šibki, kar ne daje vzroka za optimističen pogled v prihodnost. Konkretno: medtem ko se je fizični obseg proizvodnje v devetih mesecih letošnjega leta povečal le za 13,3 odstotka (v vsej Sloveniji povprečno za 2,2 %), so se povprečni osebni dohodki v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta povečali za približno 20 % in dosegli v gospodarstvu 84.300 S-dinarjev, v negospodarstvu pa 90.600 S-dinarjev in bili torej nad povprečjem naše republike.

Občni zbor je poudaril, da v delovnih kolektivih ni čutili dovolj skrbi za razširjeno reprodukcijo, saj je očitno, da se sredstva, ki bi jih morali nameniti za modernizacijo, prelivajo v osebne dohodke in v proračune. Očitno je tudi, da pravilniki o osebnih dohodkih niso dobri, saj ne združujejo posamičnih interesov z interesi delovnih organizacij, ki si lahko zagotovijo svojo prihodnost samo z vlaganji v modernizacijo in v rekonstrukcijo. Zato sklep občnega zbora, da je potrebno te interese uskladiti in da morajo sindikalne podružnice pri obravnavanju zaključnih računov svojih delovnih organizacij temeljito razpravljati o dosedanjem gospodarjenju in vztrajati pri tem, da strokovne službe izdelajo razvojne programske podjetij.

Tisti delegati občnega zbora, ki so razpravljali o tem problemu, pa so hkrati opozorili na dejstvo, da v slovenskobistriških podjetjih zelo primanjkuje strokovnega kadra, zato samoupravni organi nimajo možnosti, da bi se pogovorili o perspektivah delovnih organizacij na temelju ustreznih analiz in elaboratov. Pri vsem tem pa tudi ni čutili pritiska, da bi se slaba struktura vodilnih kadrov spremenila na bolje; proizvajalci so več ali manj zadovoljni z osebnimi dohodki, v prihodnost pa ne gledajo. Marsikje sicer ljudje zapažajo različne nepravilnosti in pomanjkljivosti, vendar pa jih ne razrešujejo, ker se bojijo zametiti posameznikom. To pa ne daje izglede za potrebne spremembe in zato tudi zaključek občnega zbora: s takšno oportunistično miselnostjo je treba prekiniti, in to hitro, saj je lahko v nasprotnem primeru prepozno.

Do kam lahko pripelje nestrokovno vodstvo, pričča primer podjetja LIP, o katerem je bilo večkrat slišati v razpravi. V tem podjetju so se v začetku letošnjega leta nakopičile takšne težave, da so popolnoma zamegle njegovo prihodnost. Dohodek je LIP delil centralizirano, ne glede na potrebe obratov in na njihov prispevek k uspehu poslovanja, hkrati pa je tedanje vodstvo podjetja z napačnim prikazovanjem dejanskih razmer zavajalo samoupravne organe. Bilo je že govora o razdružitvi podjetja, ko je sindikat nastopil s temeljito proučenim sanacijskim programom in z nezaupnico vodilnim kadrom, ki so morali dati ostavko. Danes v podjetju LIP sicer še ne morejo reči, da so prebredli vse

težave, lahko pa že z zaupanjem gledajo v svojo prihodnost, saj so že dosegli lepe uspehe.

Z uspehi v svojih prizadevanjih za boljše gospodarjenje se lahko pohvalijo tudi v nekaterih drugih podjetjih, čeprav pri tem ne kažejo samozadovoljstva: v steklarni — obrat steklarne »Boris Kidričič«, v Impolu, v Ingmagu, v GP Granit in drugih. Ne nazadnje tudi v Opekarni Pragersko, ki je z vlaganji v modernizacijo letos zvišala svojo proizvodnjo za 20 %, za prihodnje leto pa planira — na podlagi nadaljnje modernizacije — zvišanje proizvodnje za 30 odstotkov.

Tudi v Slovenski Bistrici prihaja torej do diferenciacije v gospodarstvu — pač predvsem v odvisnosti od tega, kako so se kje angažirali za premagovanje težav. Teh pa nasploh ni malo, kar kažejo tudi podatki o brezposelnosti in o strukturi brezposelnih. V začetku minulega meseca je bilo na zavodu za zaposlovanje prijavljenih 328 brezposelnih, medtem ko jih je bilo leto prej 243. Med njimi prevladuje mladina, predvsem ženske — večinoma brez kvalifikacij. Še posebno pereč je problem tistih brezposelnih, ki nimajo nobenih sredstev za preživljanje, med njimi pa problem mladih ljudi, katerih starši so prav tako nezaposleni. Občni zbor je poudaril tudi ta problem, se zavzel za načrtno zaposlovanje prek ustreznega zavoda in se izrekel proti praksi tistih podjetij, ki zaposlujejo samo otroke svojih sodelavcev, nočejo pa videti razmer tistih mladih ljudi, ki ne morejo najti zaposlitve in za katere morajo »skrbeti« njihovi prav tako nezaposleni starši.

Občni zbor je sklenil, da v Slovenski Bistrici organizirajo konferenco samoupravljalcev, ki naj bi spregovorila o najboljših priložnostih te občine in opredelila pot razreševanja težav, ki tarejo njene delovne ljudi. Nj dvoma, da bo sindikat prispeval poln delež k uspehu te konference.

MILAN POGAČNIK

A. POLJANŠEK

Pravna posvetovalnica DE

• VPRAŠANJE:

Delovna organizacija, v kateri delam, še do danes ni sprejela pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, zato me zanima, ali obstoji po zakonu obveza, da delovna organizacija sprejme splošni akt, s katerim določa osnovne in merila za delitev osebnih dohodkov, in kdo vodi nadzor nad tem, ali je delovna organizacija sprejela tak pravilnik, ter kakšne so posledice v primeru, da delovna organizacija takega pravilnika nima.

V. M. — Koprščina

Po določilih čl. 151 temeljnega zakona o delovnih razmerjih bi morala delovna organizacija s statutom ali drugim splošnim aktom urediti delovna razmerja skladno z določili tega zakona. Ta zakon tudi določa v čl. 78—87, kako naj delovna organizacija določi osnove in merila za delitev osebnih dohodkov. Ker predstavlja delitev osebnih dohodkov tudi del ureditve delovnih razmerij, je tako delovna organizacija dolžna delitev osebnih dohodkov normirati v svojem splošnem aktu in to najkasneje do 31. 12. 1966. leta. Sankcije za primer, kadar delovna organizacija ne sprejme v določenem roku splošnega akta, vsebuje člen 147 temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ki pravi, da v takem primeru občinska skupščina delovno organizacijo naj-

prej opomni, da sprejme splošne akte, s katerimi se urejajo delovna razmerja, če pa opomin ne zaleže, razpusti dotedanje organe upravljanja in razpiše volitve novih organov. Če niti novi organi upravljanja v treh mesecih od izvolitve ne sprejmejo navedenih splošnih aktov, se uvede na predlog pristojnega občinskega organa postopek za odpravo oziroma prenehanje delovne organizacije.

Podobne sankcije določa za tak primer tudi čl. 84 temeljnega zakona o podjetjih.

KUPON za pravno posvetovalnico DE

Poziv podjetjem in ustanovam

Počitniška skupnost ALPE-ADRIA pri ljubljanskem Mestnem sindikalnem svetu ob tej priložnosti, ko je na zadnji in predzadnji strani Delavske enotnosti objavljena obširna reportaža o njeni dosednji dejavnosti, POZIVA podjetja na območju Ljubljane pa tudi po drugih krajih Slovenije, naj VKLJUČIJO svoje počitniške domove v upravljanje počitniški skupnosti ALPE-ADRIA v Ljubljani.

Znano je, da je del počitniških domov, ki so še v okrilju posameznih podjetij, po navadi odprtih samo za člane kolektivov, drugi del počitniških domov posameznih podjetij in ustanov pa je prešel že na komercialno poslovanje. Obseg zmogljivosti v teh domovih je po navadi majhen, zato so režijski stroški visoki, kar pa bistveno vpliva na višino cen. Razen tega pa se v takih domovih ustavi zelo malo domačih gostov, cene storitev pa so skoraj enake hotelskim.

Z VKLJUČEVANJEM omenjenih počitniških domov v upravljanje počitniške skupnosti ALPE-ADRIA pa se bo nedvomno povečalo število letoviških centrov. S tem pa bo omogočeno letovanje širšemu krogu delovnih ljudi kot doslej. Najpomembnejše pa je pri tem, da si bodo delavci lahko sami izbirali kraj letovanja, medtem ko so doslej mnogi delavci lahko letovali in preživelj svoj potreben dopust vsako leto le v kraju, kjer je imela njihova delovna organizacija svoj počitniški dom.

Članom kolektivov delovnih organizacij, ki so že VKLJUČILE domove v upravljanje počitniški skupnosti ALPE-ADRIA, ali pa jih še bodo vključile, bo priznan popust pri ceni penziona, in sicer:

- če bo delavec letoval v domu svoje delovne organizacije 5 do 10 odstotkov popusta,
- če pa bo letoval v kateremkoli drugem domu pa 5 odstotkov popusta.

Takšen popust bo počitniška skupnost ALPE-ADRIA priznala tudi ožjim družinskim članom, možem, ženam in otrokom, vendar samo, če bo delavec letoval najmanj šest dni.

Zavoljo tega ALPE-ADRIA še enkrat POZIVA podjetja in ustanove, naj VKLJUČIJO lastne počitniške domove v počitniško skupnost ALPE-ADRIA v Ljubljani.

NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO

VELEBLAGOVNICA

Centromerkur

Ljubljana

• štiri etaže • pomične stopnice •

NUDIMO:

bogato izbiro galanterije, bu, zlatnine, ženske in moške mode, vse za otroke, novosti iz uvoza

edinstvena izbira opreme za špór in ribolov, muzikalij, kristala in porcelana

lasten urarski in krojaški servis

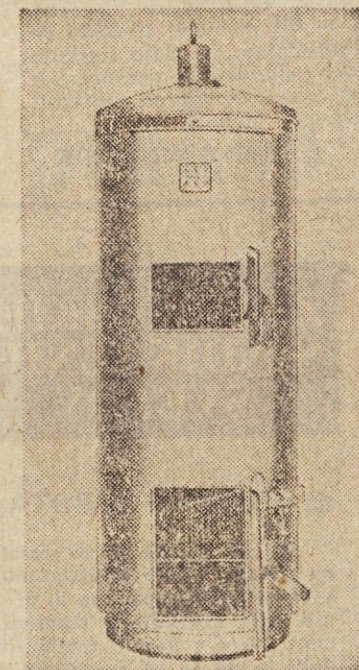
OBIŠČITE NAS!

NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO

EMO CELJE

TRIKA jeklene kotle za centralno etažno ogrevanje kurimo s premogom kockovcem, kalorične vrednosti približno 4200 kcal/h goriva.

Poraba goriva pri maksimalni obremenitvi 21.000 kcal/h 6,8 kg na uro približno 35 kg na dan ali 4—5 ton v sezoni

Na kotel se priključi 45 m² ogrevne površine radiatorjev

Toplota stanovanja + 20° C pri zunanji temperaturi -20° C

Ogreva približno 380 pm ali 135 m² stanovanja

Z 10° m radiatorске površine lahko segretemo v 1 uri 47 litrov vode do 60° C

OBCNI ZBOR ObSS NOVA GORICA:

HITER VZPON GOSPODARSTVA

Deveti redni občni zbor novogoriških sindikatov, ki je bil minul tork, je imel dve glavni značilnosti: to je bil resen delovni dogovor delegatov, ki so predstavljali približno 17.600 zaposlenih v komuni, hkrati pa je imel tudi slavnosten prizvok. Letos namreč mineva dvajset let, kar so bili ti kraji priključeni Jugoslaviji, odkar je prišla nastajati Nova Gorica, odkar so pričeli delati novogoriški sindikati — in letos praznujejo svojo dvajsetletnico tudi mnoga novogoriška podjetja. Slavnostno vzdušje je občnemu zboru dala tudi prisotnost predstavnikov vseh treh sindikalnih organizacij iz sosednjih italijanskih industrijskih središč, ki so pozdravili občni zbor in zaželeli novogoriškemu sindikatom mnogo uspehov v nadaljnjem delu, mimo drugega tudi pri nadaljnjem utrjevanju prijateljskih vezi med sindikati z obeh strani meje.

NOVOGORIŠKO GOSPODARSTVO NAPREDUJE Z VELIKIMI KORAKI

Verjetno na Slovenskem ni komune, ki v gospodarskem razvoju beleži tako hiter napredek, s kakršnim se lahko pohvali novogoriška občina: v tej komuni je zaposlen vsak tretji prebivalec, njen narodni dohodek pa se je od leta 1965 — torej od začetka reforme — povečal za dvakrat in znaša sedaj 856.500 S-dinarjev na prebivalca.

Levji delež tega uspeha odpade na industrijo: če fizični obseg njene proizvodnje v letu 1960 označimo z indeksom 100, je znašala lani njena indeksna številka 293; v šestih letih se je torej fizični obseg proizvodnje novogoriške industrije povečal skoraj za 200 indeksnih točk! Ta razvoj se še nadaljuje: v devetih mesecih letošnjega leta se je v primerjavi z istim obdobjem minuloga leta fizični obseg industrijske proizvodnje povečal za 9%, produktivnost pa se je dvignila za 16%.

Takšen vzpon novogoriške industrije vsekakor ne bi bil mogoč brez investicijskih vlaganj, ki so bila dobro proučena in so zato tudi dala hitre rezultate (Meblo, Iskra, Cementarna Anhovo itd.). Te investicije so se dobro obrestovale tudi na področju izvoza; njegova vrednost je leta 1965 znašala 4.440.000 dolarjev, letos pa je dosegla približno 6.900.000 dolarjev. In kar je še posebno pomembno — od celotnega izvoza odpade na konvertibilna področja nekaj več kot 61%.

Povprečni osebni dohodki so do konca septembra letos znašali 96.000 S-dinarjev in so se v primerjavi z istim obdobjem lani povečali za 23%. Delno tudi na račun skladov, ki so imeli lani razmerje 65:35, letos pa 69:31 v korist osebnih dohodkov. To poslabšanje razmerja v delitvi skladov sicer ni veliko, vendar pa ga novogoriški sindikati ocenjujejo s potrebno resnostjo, saj se za vedno pomena vlaganj v nadaljnji razvoj gospodarstva, ki edino lahko zagotovi nadaljnji dvig življenjske ravni zaposlenih in ki tudi edino lahko zagotovi nova delovna mesta za vse tiste, ki danes zastonj trkajo na vrata novogoriških podjetij.

Res je, da 530 nezaposlenih, kolikor jih imajo evidentiranih in zavedu za zaposlovanje, pomeni le 3% vseh zaposlenih, vendar pa novogoriški sindikati zaradi tega prav nič ne podcenjujejo tega problema. Prav nasprotno — njihov občni zbor mu je posvetil veliko pozornost — tako v razpravi, kakor tudi v svojih zaključkih.

USPEHI IN PROBLEMI SAMOUPRAVLJANJA

Občni zbor novogoriških sindikatov je bil zelo skrbno pripravljen: delegati so pred njim dobili v roke zadnji dve številki informacij občinskega sindikalnega sveta, ki sta obravnavali — na podlagi analiz in ankete — kadrovsko strukturo v novogoriški občini in mnenja delavcev o samoupravljanju in sindikatu, in seveda tudi poročilo o delu občinskega sindikalnega sveta med njegovim osmim in devetim občnim zborom. Na samem zboru je predsednik ObSS Aleksander Čerče imel referat o bodočih nalogah novogoriških sindikatov, o katerih so bili vnaprej pripravljani tudi podrobno izdelani predlogi sklepov, ki jih je občni zbor soglasno potrdil.

Razprava na občnem zboru je zajela tako rekoč celotno področje delovanja novogoriških sindikatov, vendar pa je poudarila predvsem naslednje: ne more biti resničnega samoupravljanja, če je izobrazbena raven delovnih ljudi nezadost-

na — in je zato izobraževanje proizvajalcev ena najvažnejših nalog sindikatov. Samoupravljanje moramo mnogo bolj kot do sedaj približati proizvajalcem, sindikat pa mora okrepiti svojo zaščitno funkcijo v vseh primerih, ko so kršene samoupravne pravice delovnih ljudi.

Ze omenjena anketa novogoriških sindikatov je pokazala, da se kar 49% delavcev ne čuti pritegnjene k samoupravljanju, oziroma da se ne čutijo kot samoupravljavci. To pa vsekakor pomeni, da je delo samoupravnih organov marsikje odtujeno delovnim ljudem, ki o njem zelo malo vedo in ki tudi lahko zelo malo s svojimi mnenji vplivajo na odločitve samoupravnih organov — saj jih marsikje nihče ne vpraša za to mnenje. Kako si tudi drugače kot odtujenost od delovnih ljudi razlagati na žalost ne tako redko odločitve samoupravnih organov v nekaterih podjetjih o odpustitvi »odvisnih« delavcev — in to odločitve, sprejete brez kakršnihkoli strokovnih analiz? Marsikateri član samoupravnih organov je zelo hitro pripravljen glasovati o odpustitvi — tudi zato, ker je sam pred tem zaščit. Zato sklep občnega zbora, da bo sindikat zahteval odpoklic tistih članov samoupravnih organov, ki tako zlahka postavljajo svoje sodelavce na cesto. Sklenili so tudi, da bo sindikat sprožil postopek proti vsem tistim delovnim organizacijam, ki ne čujejo popraviti napak, ki so jih storile na področju delovnih razmerij, in da bodo člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta zastopali interese članov sindikatov v tistih podjetjih, ki bi zašla v prisilno upravo, med katero je delo sindikalne podružnice tako rekoč onemogočeno — in to prav v času, ko je delovni kolektiv v največjih težavah.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi vsaj bežno omenili tudi druge zaključke občnega zbora novogoriških sindikatov, s katerimi bodo seznanili vse njihove podružnice. Naj na koncu omenimo vsaj še to, da so občnemu zboru novogoriških sindikatov prisostvovali predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij v občini in da so ga pozdravili Giovanni Padovani (CISL, Gorica), Giovanni Megliorini (CGIL, Pordenone), Antonio Basso (CISL, Pordenone) in Bergamas Fulvio (CGIL, Gorica), Renato Lodolo (UIL, Gorica) pa je poslal pismeni pozdrav. Občni zbor je prisrčno pozdravil prijateljsko gesto sekretarja goriške CGIL Fulvia Bergamas, ki je ObSS Nova Gorica izročil v dar sliko tržaškega umetnika Demetrija Čeja, predsedniku novogoriških sindikatov Aleksandru Čerčetu, ki je bil ponovno izvoljen za predsednika, pa zlato medaljo svoje sindikalne organizacije »za njegov prisrčen enotnosti delovnih ljudi«.

MILAN POGAČNIK

Z OBCNEGA ZBORA OBCINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA BREŽICE

Sindikati v središču družbenega dogajanja

Skrbno sestavljeno poročilo poprejšnjega občinskega sindikalnega vodstva je obetalo zanimiv dokončni obrat pred predajo poslov novo izvoljenim naslednikom. Dober vtis, ustvarjen ob konfrontaciji delovnega programa z njegovo uresničitvijo, ki je prepričljivo dokumentirana, je občni zbor še povečal.

Sindikati je spremljal poleg gospodarskih gibanj in njihovih vplivov na življenjsko raven tudi vse družbeno dogajanje v tej občini in dal številne pobude za ureditev skupnih vprašanj.

NUJNA ZAOSTRITVE OSEBNE ODGOVORNOSTI

Ker so gospodarski rezultati v brežiški občini za malenkost boljši kakor lani — skladi so za 0,3% prerasli osebne dohodke, čeprav se je delež neto produkta gospodarskim organizacijam zmanjšal za 0,7%, družbeni skupnosti pa povečal za 15,6% — odpustitve delavcev še ni pereč problem. Občni zbor je kljub temu ponovno zahteval, da delovne organizacije končno že ugotovijo, kako je izkoriščena proizvodna oprema.

Ta — tokrat kategorična zahteva je daljnosežni preventivni branik zoper brezposelnost in gospodarsko nazadovanje. Analiza naj bi pokazala pogoje za uvedbo večzmenjskega dela. Toda ob njej se je odprlo drugo, nič manj pomembno vprašanje: Ali sedanja strokovna zasedba v delovnih organizacijah ustreza? Odgovor je bil nikalen. Zaželeno analizo bi podjetja z dobro kvalifikacijsko strukturo že davno samoiniciativno sestavila. Razumno tudi ni, da delovne organizacije zapirajo vrata strokovnjakom in odpovedujejo štipendije. Zal na občnem zboru nismo zvedeli, kako se sindikalne podružnice borijo zoper tako kratkovidno varčevanje, ki ga poleg upravnega in proizvodnega vodstva podpirajo še samoupravni organi.

Da je nujno zaostriti osebno odgovornost, pa so delegati prikazali na primeru podjetja Kovina Bizeljsko, ki je v likvidaciji. Delavci so že dalj časa, nazadnje pa na občnem zboru sindikalne podružnice, opozarjali na nered v upravnem vodstvu in na njegovo nesposobnost, na slabo organizacijo dela, na neizkoriščene zmogljivosti in pomanjaje obratnih sredstev; predlagali so tudi integracijo ali vsaj poslovno sodelovanje s solidarnimi delovnimi organizacijami, kaj več pa že niso uspeli, ker v njihovi interni zakonodaji in razčiščeno vprašanje osebne odgovornosti.

Zahteva po razmejitev pravic in dolžnosti, združena z osebno odgovornostjo, pa je zrasla še iz podobne gospodarske ogroženosti podjetja Posavje, samovoljnega prilaščanja pravic v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov in podobnih prekrškov upravnih vodstev. Osebno odgovornost bi po mnenju občnega zbora morali zaostriti tudi v vnanjih političnih in družbenih predstavniških organih, da bi bile odločitve in ukrepi vsestransko proučeni.

ZAVRNITEV DOPOLNILNEGA PRISPEVKA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Da ne govoričijo v tri dni o splošni zaostritvi delovne odgovornosti, so delegati dokazali z zavrnitvijo predlaganega dopolnilnega prispevka za socialno zavarovanje.

Utemeljitev je bila približno takšna: »Se nikdar nismo slišali, da bi se socialno zavarovanje izboljšalo, ampak nenehno poslušamo le o težavah. Tako

kakor v podjetjih, tudi v socialnem zavarovanju lahko prisujemo vsaj delno krivdo nesposobnemu vodstvu. Kaj o tem sploh vemo in zvemo? To službo vzdržujemo, zdravstveno varstvo se slabša, osebni dohodki tistih, ki upravljajo z našimi sredstvi, pa rastejo. Zakaj nam celjski zavod ni dal zahtevanih podatkov o osebnih dohodkih, ki jih želimo videti, preden pristanemo na dopolnilni prispevek. Razpoložljivi pregledi o trošenju sredstev so preveč glo-

balni, da bi po njih ocenjevali gospodarnost te službe.«

GLAS MLADINCEV

Predstavniki občinskega komiteja mladine je ostro obsodilo, da se delovne organizacije branijo mladih strokovnjakov, medtem ko odgovorna delovna mesta zasedajo nekvalificirani starejši delavci. Apeliral pa je na sindikalni občni zbor tudi, naj bi delovne organizacije delile štipendije po nadarjenosti prosilcev. Mnogi inteligentni delavski otroki strokovno ne napredujejo, ker podjetja po zvezah štipendirajo mladino, ki ima sama dobro materialno osnovo za študij in je morda manj nadarjena.

Očitno brežiške delovne organizacije nimajo pravilnikov o štipendiranju, da kadrovska služba ni urejena, pa so diskutanti javno povedali. Notranja zakonodaja torej na več mestih šepa, razen tega pa je upravnna vodstva dosledno ne upoštevajo. Ma—

ZAPISKI Z IX. OBCNEGA ZBORA ObSS CELJE

Izoblikujmo samoupravo!

Celjski sindikati so pokazali v minulem obdobju veliko aktivnost na področju razvijanja samoupravnih odnosov

Minuli teden je bil v Celju IX. občni zbor občinskega sindikalnega sveta. Polnoštevilni obisk, izčrpno poročilo o dosedanjem delu sveta, pred vsem pa misli in predlogi o nadaljnjih nalogah tega celjskega družbeno političnega foruma, so dali občnemu zboru značilno obeležje pravega delovnega sestanka. Razprava pa je ponovno potrdila, da moramo biti v delu tega najvišjega sindikalnega telesa v Celju v minulem mandatnem obdobju samo zadovoljni.

DELOVNE ENOTE SE VEDNO NE ŽIVJE

Za celjske sindikate je v minulem obdobju značilna med drugim tudi velika aktivnost na področju razvijanja samoupravnih odnosov v kolektivih, predvsem pa v delovnih enotah.

»Naše analize so pokazale, da so delovne enote v mehanizmu samoupravljanja organizacijsko in vsebinsko nedograjene. Zato je njihova učinkovitost minimalna...«, smo slišali na občnem zboru v Celju. »Materialna osnova delovnih enot je še vedno nezadostna, da bi omogočala realizacijo temeljnih načel gospodarstva, to je ekonomičnost in rentabilnost. Delovna enota se zato v samoupravnem mehanizmu uveljavlja le v redkih primerih. Največ prizadevanj so v tem pokazala podjetja Železarna Štore, Ingrad in Merx. Še vse preveč je tudi nejasnost glede oblik, vsebine in pravnih vprašanj samoupravljanja v delovnih organizacijah. Zato se pričakovano, da bi se delovne enote hitreje razvijale v duhu koncepcije samoupravnega sistema, ne morejo izpolniti, dokler ne bomo uspeli rešiti teh osnovnih dilem v praksi in dokler ne bo pripravljenosti, da dejansko sprejmemo delovne organizacije samoupravljanje za temelj svoje gospodarske in poslovne politike...«

Samoupravne pravice delavcev v okviru delovne enote se v pretežni meri končajo z delitvijo osebnega dohodka in skle-

panjem delovnega razmerja. To pa je seveda premalo za realizacijo vsestranskega interesa, ki ga ima, ali pa bi ga moral imeti delavec kot neposredni upravljevalec s sredstvi delovne organizacije, so poudarili celjski sindikati.

Celjski sindikati med drugim tudi menijo, da je naša zakonodaja še vse preveč prepletena z vplivi minule državno administrativne politike. Odtod tudi dejstvo, da se delavski sveti, ki naj bi razpravljali, usmerjali in odločali samo o najpomembnejših izhodiščih poslovne politike in dolgoročnih načrtov, danes ukvarjajo z najrazličnejšimi nalogami, ki bi po svoji naravi štele v pristojnost drugih samoupravnih organizmov ali pa v okvir strokovnih služb.

POPOLNEJŠA ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SINDIKATOV

Nedvomno so prav družbeni procesi v minulih dveh letih vplivali na to, da so sindikati bolj aktivno in kompleksno reševali svoje naloge. Nove metode dela, predvsem pa prenašanje nalog na posamezne strokovne sindikate, so v Celju že razkrile pozitivne rezultate.

Tako so postali občinski odbori strokovnih sindikatov veliko bolj učinkoviti pri reševanju problemov in dejanski oblikovalci politike in usmerjevalci sindikalne aktivnosti na svojih področjih. Proces prenašanja nalog na občinske odbore je tudi omogočil, da je občinski svet posegel samo v razreševanje tistih vprašanj, ki so terjala aktivno sodelovanje vseh sindikatov ter so bila enako pomembna za vse člane sindikata v celjski komuni.

Nova vsebina in metode dela so zahtevale dopolnitev v organizacijski strukturi sindikatov v celjski regiji. Tako so zaradi obsežnosti problematike in želje sindikalnih podružnic sindikata gradbenih delavcev ter prometa in zvez ustanovili medobčinska odbora omenjenih sindikatov. Z ustanovitvijo vodstev medobčinskih odborov sindikatov in z organizacijsko povezavostjo sindikalnih podružnic je danes vsekakor zagotovljeno sodilno in sistematično reševanje vseh problemov, ki se porajajo v delovnih organizacijah gradbeništva, prometa in zvez v celjski regiji.

NOVO COLIBRI T2 1967

NIČ ZATO,

— ČE JE DALEČ DO VAŠEGA DELOVNEGA MESTA,

— ČE NIMATE NA VOLJO DOVOLJ DENARJA

— ČE SO CESTE SLABE

Tomosov moped colibri T-12 vas bo vselej hitro, poceni, udobno in varno pripeljal na cilj! Izrabite kreditne ugodnosti za nakup mopeda v zimski sezoni v naših prodajalnah v Beogradu, Sarajevu, Ljubljani in Kopru ter v prodajalnah naših največjih trgovskih zastopnikov!

Pohitite! Ne zamudite ugodne prilike!

TOMOS KOPER

VARČEVALCI!

GORENJSKA KREDITNA BANKA

je razpisala

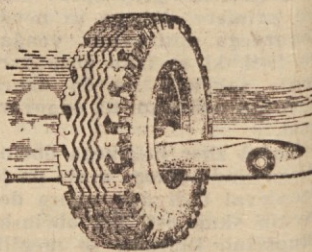
78 NAGRAD

za svoje vlagatelje

- osebni avto Skoda
- motorna kosilnica
- pralni stroj
- 5 televizorjev itd.

VKLJUČITE SE TUDI VI MED VARČEVALCE

Gorenjska kreditna banka Kranj

Veletrgovina

Ljubljana, Bežigrad 6

vas vabi, da izberete iz sortiranih zalog:

Usnje, tesnila, potrebščine za sedenje, čevljarje, tapetnike, gumijevе cevi, gume v ploščah in palicah, gumijevе profile, klinasta in pogonska jermena, transportne trakove, pnevmatiko in ostale gumijevе izdelke, tehnični tekstil, klobučevino, juto, vrvarske izdelke, polirne diske, dekorativne tkanine in vrvice, zaščitne obleke, predpasnike, pokrivala, čelade, maske, očala, rokavice, obuvale, ščitnike, plastične mase za predelavo, juvidur, vinil, vinaz, ultrapas, stragulo, plastične mase, gume in usnje, barve in lake, usnjeno, tekstilno, plastično in kovinsko galanterijo, pisalne, računске, frankirne, knjigovodske, razmnoževalne in vtisne stroje ter teleprinterje, opremo za gostinstvo, pekarstvo, opremo in opremo za milnisko industrijo.

Z OBCINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

MURSKA SOBOTA:

Minulo soboto so se sestali na občnem zboru predstavniki soboških sindikatov, da bi ocenili delo občinskega sindikalnega sveta v minulim mandatni dobi in da bi se dogovorili o svojih bodočih nalogah. Vsebinsko bogat referat predsed-

nika občinskega sindikalnega sveta Stefana Šabjana in prav tako bogata razprava, v katero je posegel tudi predsednik komisije za družbeno samoupravljanje pri republikem sindikalnem svetu Mitja Švab, so dali obilo pobud za delo novo izvoljenega odbora.

Osrednje teme v tej razpravi pa bi lahko strnili v naslednja poglavja: kaj storiti za oživitve gospodarstva v soboški komuni, kako pospešiti razvoj samoupravnih odborov in kakšne so pri tem naloge sindikatov. V teh osrednjih temah pa so delegati načeli tudi številne aktualne probleme, kot so vprašanja gospo-

darskega načrtovanja, problematika poslovnega sodelovanja in integracijskih procesov, kadrovska problematika gospodarstva, problematika reelekcije, uveljavljanje načela dohodka v gospodarskih organizacijah in v družbenih službah ter še nekatera druga.

Ker nam omejeni prostor ne omogoča, da bi stališčem, ki so jih izoblikovali na svojem občnem zboru predstavniki soboških sindikatov, posvetili nekaj več prostora, naj bralce opozorimo, da bomo obširnejši komentar o teh stališčih priobčili v prihodnji številki Delavske enotnosti.

nn

Poznate kratico SPP?

Malo je verjetno, da bi kratica SPP bila že znana. SLUŽBA ZA POSREDOVANJE PRIREDITEV pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije je mlada institucija. Bila je ustanovljena šele v letošnjem septembru. Kratko obdobje njenega obstoja pa še ne pomeni, da se institucija, ki je novost v slovenskem kulturnem prostoru, z delom ni začela že kar lepo uveljavljati. V želji, da bi o SPP izvedela več tudi naša javnost, smo naprosili strokovnega sodelavca na ZKPOS tov. JOZETA ŠTIVANA, ki vodi Službo za posredovanje prireditev, da nam odgovori na nekatera naša vprašanja.

VPRAŠANJE: Službo za posredovanje prireditev je republikanski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije ustanovil v skladu z Republikanskim sekretariatom za prosveto in kulturo. Kateri so motivi, ki so botrovali temu rojstvu?

JOZETA ŠTIVAN: Predvsem se odločujemo na analizo Republikanskega sekretariata za prosveto in kulturo, ki ugotavlja, da do večine gostovanj prihaja brez vsake posredovalnice, pri čemer morajo organizacije in ustanove občin samostojno iskati stika s posameznimi skupinami, katerih gostovanje si želijo. V največ primerih to samostojno delo opravljajo občinski sveti kulturno-prosvetnih organizacij. Le-ti so se v preteklosti tudi pogosto obračali po nasvete in pomoč na Republikanski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, ki pa jim ni mogel dosti pomagati, ker ni imel za to razvite službe. Zato se je redno dogajalo, da so se ljudje, ki so prihajali v Ljubljano, da bi organizirali različna gostovanja, izgubljali v samem iskanju, ker niso poznali razmer, programov, pa tudi ne finančnih zahtev. In tudi ni bilo redko, da so se prav zaradi tega vračali domov praznih rok. Mnogi so potem tudi prenehali s takim brezuspešnim iskanjem stikov.

Mnogo hujša vrzel, ki je narokovala ustanovitve SPP, pa je bila v naslednjem. Institucije in zavodi, ki pripravljajo kulturne programe in prireditve, so začeli iskati stik s kraji, kjer bi lahko gostovali, vsako leto šele marca ali aprila, ko so imeli programe pripravljene oziroma naštetirane. Takrat pa je bila letos marca ukinjena tudi Koncertna poslovalnica v Ljubljani. Vse to nas je pripeljalo do razmišljanja, da bi bilo koristno ustanoviti širše zastavljeno posredovalnico kulturnih prireditev, ne le koncertnih in

vsem zainteresiranim, se pravi občinskim svetom, nekaterim delavskim univerzam, zavodom za kulturo in koncertnim poslovalnicam programe prireditev za gostovanja in njihove cenike, tako za poklicne kot kvalitetne amaterske stvaritve. Doselej smo ustvarili dobre vezi, razen z Mariborom, Celjem in Jesenicami. V mesecu novembru smo že posredovali pet celovečernih koncertov instrumentalne in vokalne glasbe, osem klubskih predavanj, en literarni večer, kulturni program ob otvoritvi kopske železnice, organizirali smo dve proslavi oktobrske revolucije in študijski obisk tržaških pevovodij v Sloveniji. Seveda pa smo se v novembru in decembru v veliki meri tudi dogovarjali za letne programe gostovanj in prihodnjem koledarskem letu.

VPRAŠANJE: Kako se vaša posredniška služba vključuje v akcijo posredovanja gostovanj Republikanskega sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti?

JOZETA ŠTIVAN: Za sedaj naša služba za posredovanje ni zaznala s strani tega sklada nobenih težav za usklajevanje našega dela. Pripravljeni pa smo, da lahko dokončno uredimo mrežo posredništva kulturnih prireditev le oboji, skupno. Ob tem ne mislimo, da bi moral sklad finančno nas podpirati,

otrok na silvestrovo noč in novoletno jutro v varstvenem domu.

JOZETA ŠTIVAN: Naša služba naj bi bila predvsem tudi finančno samostojna. Zavedamo se, da s posredovanjem serioznih kulturnih prireditev niti ne bomo mogli niti ne bi smeli služiti toliko, da bi krili vse stroške posredovanja in poslovanja. Ti stroški pa niso majhni, pa čeprav je danes na posredovalnici zaposlen le en sam človek. Zato se je SPP odločila, da bo organizirala v lastni režiji tudi večje prireditve zabavnega značaja. Recimo silvestrovanje, ki ste ga omenili, ali novinarski ples v Rogoški Slatini, o katerem razmišljamo, pa zabavno glasbene prireditve v Cateških Toplicah. Pozornost vzbuja recimo to, da smo za otroke staršev, ki bodo pri nas silvestrovali, organizirali varstvo. To je tako. Zavedamo se, da bomo z zabavnimi prireditvami uspeli le, če bomo tudi originalni, kajti ne smete pozabiti, da zabavnih prireditev v Ljubljani in po drugih mestih ne manjka.

VPRAŠANJE: V javnosti seveda ne bi smeli delati napačnih zaključkov ob tem, ko se bo razvedelo, da organizirate tudi zabavne prireditve. Kaj je torej vaše glavno vodilo za delo?

JOZETA ŠTIVAN: Primarna naloga SPP je gotovo pomagati

IZPOLNITI JE BILO TREBA VRZEL

VPRAŠANJE: Zakaj menite, da je koristno, če je Služba za posredovanje prireditev prav pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije in ne kje drugje?

JOZETA ŠTIVAN: Doselej so bili v Sloveniji prav občinski sveti kulturno-prosvetnih organizacij v veliki večini primerov organizatorji gostovanj poklicnih kulturnih institucij. Poleg njih so tu še zavodi za kulturo, ki pa v republiko nimajo svoje »kape«, delavske univerze, katerih republiška zveza tudi nima funkcije posredovalca kulturnih prireditev. Poleg naše organizacije ostanje torej le še koncertne poslovalnice v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kranju, ki pa so se po ukinitvi ljubljanske koncertne poslovalnice že itak znašle v precejšnji zagati. Sicer moram povedati, da je problem ljubljanske koncertne poslovalnice zdaj že saniran, saj je priključena k Ljubljanskemu festivalu. Po našem mnenju pa le-ta ne bo odigral tako široke kulturne vloge posrednika. Sicer pa naj rezultati dela pokažejo, kdo se bo bolje uveljavil. Skratka, iz vsega navedenega lahko sklepamo, da je prav Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije bila poklicana, da ustanovi službo za posredovanje prireditev.

PRAV VSI SO

POZDRAVILI SPP

VPRAŠANJE: Kako ustvarjate vezi z občinskimi sredstvi in na kakšen odmev ste doslej našli pri vaših prizadevanjih?

JOZETA ŠTIVAN: Šli smo na delo tako, da smo najprej organizirali enajst regionalnih posvetov z organizatorji kulturnega življenja po občinah, da bi slišali kaj pričakujejo od naše službe. Razgovori so nam pokazali, da je ustanovitev take službe bila nujno potrebna in dobili smo potrditev za tisto, kar smo slutili, namreč, da se občinski organizatorji gostovanj v glavnem ne znajdejo v labirintu kulturnega dogajanja v Sloveniji, da prihajajo do reproduktivcev prepozno ali sploh ne pridejo, da ne poznajo vseh možnosti gostovanj, skratka da poslujejo na tem področju močno stihijno. Velika večina seveda, ne pa vsi. Nekateri občine imajo že zelo dobre direktne stike s kulturnimi ustanovami in v takih primerih naša prisotnost gotovo ni več potrebna. Dovolj bo dela tam, kjer so naše pomoči res potrebni. Skratka, nikjer se ne mislimo vsiljevati, saj ne mislimo postati republiška institucija, ki bi diktirala gostovanja.

Na drugi strani pa smo se povezali z vsemi kulturnimi poklicnimi institucijami in tudi kvalitetnimi amaterskimi ansambli in moram reči, da so prav vsi pozdravili našo posredovalno službo. Kajti tudi ansambli imajo, kot sem že uvodoma dejal, določene težave pri iskanju stika z organizatorji kulturnega življenja po občinah. In še to, da ne pozabim. Naša pomoč, kot smo slišali, bo tudi koristna in potrebna pri sestavljanju različnih abonmajev po naših krajih, tam namreč, kjer nimajo strokovnih svetovalcev za posamezna kulturna področja.

Kaj smo doslej že storili? Sredi novembra smo razposlali

SILVESTROVANJE V KLUBU POSLANCEV

- SILVESTROVSKA VEČERJA
- KVINTET SOLETOV LJUBLJANSKEGA JAZLANSKAMBLA
- MARIANA DEBEJ
- SONJA GAŠPERSIČ
- TONE FORNEŽAR - TOF
- POGAT SEKČOLOV

Varstvo otrok v VZV »Razvedilo« v času od 18. ure 31. decembra do 11. ure 1. januarja

PRIJAVE DO 28. DECEMBRA NA TELEFON: 310 033

VABI SPP

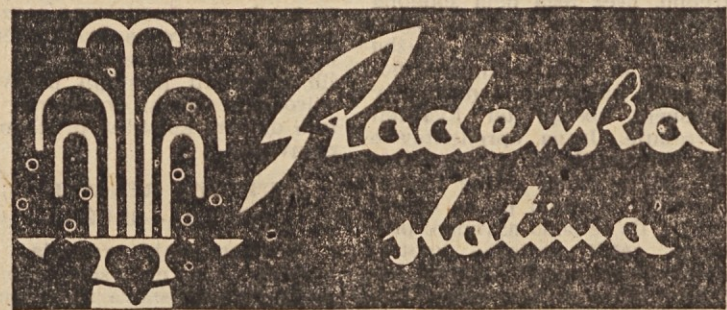
pač pa mislimo ob tem na pravilno politiko pri dodeljevanju sredstev sklada posameznim organizatorjem gostovanj v občinah. Na naših regionalnih posvetih je namreč prav o tem vprašanju bilo med ljudmi mnogo razprave.

VARSTVO OTROK NA SILVESTROVO NOČ

VPRAŠANJE: V Ljubljani se je te dni razširil razglas, ki vabi k silvestrovanju v Klubu poslancev (organizator SPP). Ljudi preseneča zlasti to, da ste poskrbeli za varstvo

pri posredovanju resnično vrednih kulturnih prireditev, s tem pa ustvarjati v Sloveniji trdnjšo mrežo posredništva gostovanj. Svetovadni odbor naše SPP, sestavljen iz strokovnjakov in izkušenih organizatorjev, bo imel v prihodnosti gotovo dosti dela. Dosedanje delo od septembra pa je seveda še skromno, vendarle pa po našem mnenju na prvi poti in odpirajo se zanj gotovo še neslutene možnosti. Gre preprosto za povezovanje našega kulturnega prostora, za čim večjo izkoriščenost tega, kar vrednega v njem nastaja.

SONJA GAŠPERSIČ

MURSKA SOBOTA: KOMUNALNI ZAVOD ZA ZAFOSLOVANJE ŽELI OMOGOČITI PRAKSO 60 STROKOVNO IZŠOLANIM NOVINCEM

Nekateri so že za prakso

Med prijavljenimi pri Komunalnem zavodu za zaposlovanje Murska Sobota je tudi precej novincev, diplomantov srednjih šol, ki iščejo svojo prvo zaposlitev. Med njimi so najbolj številni absolventi srednje ekonomske šole in kmetijske šole. Takojsnja zaposlitev le-teh je skoraj nemogoča, saj delovne organizacije terjajo od kandidatov, da že imajo za seboj določen čas strokovne prakse. Zato je tudi vlaganje prošenj ob različnih razpisih za te ljudi domala nesmiselno.

Komunalni zavod za zaposlovanje v Murski Soboti si prizadeva, da bi tem mladim ljudem pomagal. Zato je skupščina zavoda sklenila, da bo skušala omogočiti strokovno prakso v delovnih organizacijah 60 novincem. Zavod bo v času strokovnega usposabljanja prak-

tikantov zanje plačeval zdravstveno zavarovanje, delovne organizacije pa naj praktikantom v skladu z njihovimi prizadevanjem in uspehom pri delu izplačevale denarne nagrade. Vse obveznosti praktikanta in delovnih organizacij se urejajo pogodbeno med Komunalnim

zavodom za zaposlovanje in delovno organizacijo, ki sprejme za določen čas na delo praktikanta. V primeru, da praktikant najde redno zaposlitev pred iztekom pogodbeno reguliranega časa prakse, lahko prakso prečasnou zapusti. Sicer pa veljajo za praktikante v času njihove prakse samoupravni predpisi in akti delovnih organizacij, ki tudi zanje urejajo njihove pravice in dolžnosti.

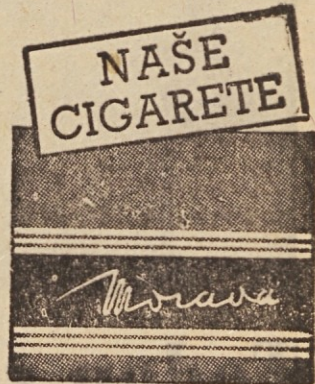
Pobuda Zavoda za zaposlovanje v Murski Soboti je hvale vredna, a tudi nekatere delovne organizacije so že pokazale dobro voljo za tak način funkcionalnega usposabljanja strokovno izšolanih novincev

Skromna, toda pomembna pomoč

Pred meseci so v Litiji pri občinski konferenci SZDL ustanovili poseben sklad za pomoč mladini pri šolanju, mladini iz tistih družin, kjer socialne in materialne prilike niso najboljše in ne bi omogočale nadaljevanje študija njihovih otrok. Ob razumevanju litijskih delovnih organizacij, tako Predilnice, Lesne industrije, Industrije apna Kresnice, Kmetijske zadruge Litija, Stanovanjskega komunalnega podjetja in Zdravstvenega doma, poleg njih pa še občinskega sindikalnega sveta in občinske skupščine, je komisija doslej zbrala 17.000 N dinarjev. Trenutno prejema pomoč 12 mladincev in mladink. Pomoč je sicer skromna, saj prejemajo v povprečju le 86 N din mesečne podpore, vendar pa je marsikomu tudi skromna družbena pomoč pomembna.

Te dni je poslala komisija za pomoč mladini pri šolanju posebno pismo vsem delovnim organizacijam v občini, v katerem jih obvešča o rezultatih njenega dosedanjega dela in zaproša za pomoč tudi v prihodnje. V pismu pravijo, naj s konkretnimi dejanji delovne organizacije pokažejo, koliko veljajo naše besede o skrbi za človeka, še posebej pa za mlade ljudi. Predlagajo, naj bi delovni kolektivi ob sprejemanju finančnih načrtov vključili vanje tudi prispevek sklada za pomoč mladini pri šolanju. Komisija bi rada v prihodnjem letu podelila pomoč še večjemu številu

mladih, zvišala pa tudi višino pomoči. —mk—

TRPOVLJE: TISOČ PIONIRJEV IN 250 SREDNJEŠOLCEV V GLEDALIŠČU

Mladi v Talijinem hramu

Občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Trbovljah je razpisal abonmaje gledaliških in koncertnih prireditev. Novost je v tem, da so se v Trbovljah letos odločili tudi za poseben pionirski abonma.

Za pionirski gledališki abonma je bilo med učenci osnovnih šol veliko zanimanja. Kar tisoč mladih Trbovelčanov, ki obiskujejo peti, šesti, sedmi in osmi razred osnovne šole, se je odločilo, da bodo to sezono redno zahajali v gledališče. Spričo tolikšnega zanimanja bosta morali biti vsakič po dve predstavi. V okviru pionirskega gledališkega abonmaja bo pet gledaliških uprizoritev: člani Mladinskega gledališča pri Pionirskem domu v Ljubljani bodo gostovali dvakrat, enkrat člani Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, z eno predstavo pa se bo vključilo v abonma tudi Amatersko gledališče Svobode Center iz Trbovelj, prav tako z eno pa še Mladinsko gledališče Svobode II Trbovlje.

Najmlajši Trboveljčani morajo plačati za pet abonmajskih predstav samo 7 N dinarjev. Del sredstev za organizacijo tega abonmaja pa pričakujejo od Republikanskega sklada za pospe-

ševanje kulturnih dejavnosti in od trboveljske občinske skupščine. V Trbovljah so prepričani, da si bodo tako sčasoma vzgojili iz vrst mladine stalne obiskovalce gledaliških in drugih kulturnih prireditev. Verjetno pa se bo med mladimi našel tudi marsikdo, ki se bo v prihodnjih letih sam vključil v eno izmed trboveljskih delavsko-prosvetnih društev.

Te dni pa sta bili v Trbovljah tudi že prvi predstavi večernega abonmaja za odrasle. Za ta abonma, v okviru katerega bo osem gledaliških predstav in koncertnih prireditev, je bilo treba plačati 30 N dinarjev. Za abonma se je odločilo tudi okrog 250 srednješolcev. Med starejšimi občani pa je bilo tokrat manj zanimanja za abonma. Po mnenju nekaterih je to pripisati temu, ker je bila gledališka dvorana v Delavskem domu lansko zimo premalo ogrevana.

MARIJAN LIPOVŠEK

FOLKLORNA SKUPINA Z RAVEN NA KOROŠKEM PRAZNUJE

Dvajsetletni jubilej

Minulo nedeljo smo imeli na Ravnah na Koroškem lepo slovesnost. Folklorna skupina ravske Svobode je slavila 20. obletnico. V ta namen je sku-

pina nastopila na Ravnah v sodelovanju s Koroškim oktetom z Raven in kvintetom »Ortan«. Proti pričakovanju je bila prireditev še kar dobro obiskana, saj je za Ravnne znano, da ljudi zlepa ni mogoče privabiti na kulturno prireditev. Žal je tako!

Skupina je prvič izvajala ob tej priložnosti pesne točke iz domače kmečke ohceti »kako se krenc dov daje«. Prireditev je zares lepo uspela in bo obiskovalcem ostala v lepem spominu.

Ob tej priložnosti so bile tudi podeljene diplome in priznanja članom folklorne skupine in njeni vodji, tovarišici Hedviki Jamšek, ki je pred dvajsetimi leti samoiniciativno začela z delom te kulturne skupine in jo uspešno vodila ter obdržala pri delu vsa ta dolga leta.

Skupina ima že program za prihodnje leto izbran in upamo, da jo bomo še pogosto srečavali na nastopih in da se bo uspešno predstavljala tudi v tujini. Kulturni stiki s sosednimi deželami se zelo ugodno razvijajo. Posebno pa so še dobri s CSSR. Koroški oktet je že v pobratimskem mestu Zdaru uspešno predstavil našo pevsko kulturo. Kulturni stiki med Zdarom in Ravnami pa se bodo še razširili na mnoga srečanja, tako pevcev, likovnih umetnikov kot folklornih ansamblov.

ANTON HORVAT

ING. SIPEK MITJA

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko. Če pa pije, pije Hermeliko!

Teden solidarnosti

Ameriška agresivna vojna v Vietnamu se nadaljuje z zmanjšano grozovitostjo. Johnsonova vlada povečuje kontingente ameriške vojske, uporablja vedno hujša uničevalna sredstva, grozi z razširitvijo vojne, kar pomeni še bolj brezobzirno uničevanje in pobijanje, ker hoče spraviti na kolena ponosen in svobodoljuben narod.

Ameriški imperialisti govore o miru, povečujejo pa pritisk z oboroženo silo.

Vietnamski narod se pod vodstvom osvobodilne fronte junaško bori proti agresorju in domačim izdajalcem. Skoraj ni primera v zgodovini, da bi se majhen narod za ceno takih žrtev tako junaško in s takim uspehom upiral najmodernejši oboroženi vojski z veliko številčno premočjo.

Ves miroljubni svet podpira pravično borbo vietnamskega ljudstva in na razne načine izraža z njim svojo solidarnost. Moralna in politična podpora osvobodilnemu gibanju in obsojda agresorjev predstavlja za borce v Vietnamu sigurno perspektivo v zmagoviti zaključek borbe za samodolobno, neodvisnost in svobodo.

Povsod v Jugoslaviji na sestankih in protestnih demonstracijah delovni ljudje in mladina izražajo svojo solidarnost z ljudstvom Vietnamu in odločno obsojajo ameriško agresijo. Jugoslavanski koordinacijski odbor za pomoč Vietnamu združuje akcije in dejavnost ZKJ, SZDL, ZZBNOR, JRK, Zveze sindikatov Jugoslavije, Konference za družbeno aktivnost žensk, ZMJ, ZSJ, Jugoslavanske lige za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov, Jugoslavanske združenja za mednarodno pravo, Zveze književnikov, Zveze združenj za OZN, Zveze likovnih umetnikov, Zveze novinarjev in drugih organizacij, ki aktivno pomagajo ljudstvu Vietnamu.

V preteklih letih je slovenski narod, ki je sam okusil tegobe okupacije in osvobodilne vojne, z velikim razumevanjem podpiral borbo v Vietnamu, zbiral denarne prispevke in darovalce krvi. Doslej je bilo poslano v Vietnam 21 pošiljk pomoči, ki so vsebovale krvno plazmo, zdravila, medicinsko opremo, tkanine, higienski material in šolske potrebščine.

Ob sedmi obletnici ustanovitve fronte za nacionalno osvoboditev južnega Vietnamu organizira Jugoslavanski koordinacijski odbor od 13. do 20. decembra tega leta »TEDEN SOLIDARNOSTI« z bojem vietnamskega ljudstva. V »tednu solidarnosti« bodo družbene in politične organizacije manifestirale razpoloženje javnosti, občutke solidarnosti z bojem južnovietnamskega ljudstva, podporo in simpatije, ki jih borci Vietnamu uživajo v naši deželi. V teh dneh bodo občani Jugoslavije manifestirali pripravljenost na še bolj intenzivno moralno in politično podporo in še širšo materialno pomoč.

V »tednu solidarnosti« naj bi tudi v delovnih kolektivih med odmori organizirano spregovorili o agresiji v Vietnamu ter moralno, politično in materialno podprli vietnamsko ljudstvo v njegovi herojski borbi za svobodo in neodvisnost.

Solidarnost z vietnamskim ljudstvom pomeni solidarnost z borci za mir, svobodo in enakopravnost med narodi.

USTANOVljena LETA 1915

KERAMIČNA INDUSTRIJA LIBOJE — CELJE

- GOSPODINJSKA IN DEKORATIVNA KERAMIKA
- GRAFITNI LONCI
- OPEČNI IZDELKI

Odločno za plačilo družbeno potrebnega dela

(Nadaljevanje s 1. strani)
vseh nivojih. Zelja sindikatov je torej pritegniti v razreševanje vseh teh vprašanj vse tiste, ki morajo in tudi lahko pripomorejo k temu, da bodo odnosi družba — družbene dejavnosti čimprej in čimbolje urejeni.

ŠE VEDNO SMO NA POL POTI

Kljub temu, da je družba že doslej vlagala znatna sredstva za razvoj in delo družbenih dejavnosti in da je bilo zadnja leta precej storjenega za oblikovanje pravnega sistema, ki ureja financiranje in druge odnose do družbenih dejavnosti, pa je treba hkrati priznati, da pomen omenjenih družbenih akcij ne pride do polnega izraza, ker materialni položaj nekaterih družbenih dejavnosti, zlasti pa šolstva in kulture še močno zaostaja za gospodarstvom. Novi odnosi niso mogli polno zaživeti tudi zato ne, ker še vedno nimamo izoblikovanega ustreznega nacionalnega programa za razvoj negospodarskega področja in ne nazadnje tudi zato ne, ker se mnoga zakonska določila v praksi izvajajo le poldelno ali pa sploh ne. To velja predvsem za predpise o sklepanju pogodb in o programih dela kot osnovi za financiranje, pa tudi za določila o plačilu resničnih delovnih rezultatov. Analiza osebnih dohodkov v družbeni dejavnosti in primerjava kvalifikacijske in izobrazbene strukture zaposlenih z gospodarstvom je odkrila, da v nekaterih dejavnostih osebni dohodki v glavnem ustrezajo in da bi jih bilo mogoče z manjšimi korekturami spraviti v pravilno sorazmerje tudi z gospodarstvom. Odkrila pa je tudi, da tredično zaostajajo osebni dohodki zlasti v šolstvu (razen v višjih in visokih šolah) in v kulturi (razen v kino podjetjih in založbah) ter v socialnem varstvu.

Sindikati menijo, da bi v naslednjem letu morali izravnati kričeče razlike v osebnih dohodkih. Povprečni izračuni kažejo, da bi za to potrebovali približno 14 milijard starih dinarjev. Take in podobne kalkulacije seveda utegnejo povzročiti ugovore nekaterih, da ne moremo dodatno obremenjevati gospodarstva, da imamo velike obveznosti iz preteklosti itd.

ZA ENAKO DELO — ENAKO PLAČILO

»Globoko sem prepričan,« je med drugim poudaril Slavko Grčar, »da se sindikat delavcev družbenih dejavnosti s takimi ugovori ne more več strinjati, ker vsebuje samo polovično resnico. Dejstvo je namreč, da delavci v šolstvu, kulturi, socialnem varstvu in drugih družbenih službah ne zahtevajo večjega kosa kruha, kot ga imajo ustrezni delavci v gospodarstvu, pač pa zahtevajo za enako delo približno enak kos kruha, kajti njihovo delo je družbeno potrebno, brez tega dela sodobna družba ne more obstajati. Strinjaj pa se s tem, da družba odločno in brez sentimentalnosti pove, kakšne dejavnosti in v kakšnem obsegu ter kvaliteti potrebuje. Jasna opredelitev o teh vprašanjih bo hitro pokazala, kaj je danes odveč in kaj premalo. Moramo pa se ostreji iluzije, da se bodo navedeni problemi rešili pretežno znotraj delovnih skupnosti. Delovni kolektivi lahko pri tem mnogo prispevajo, toda usmeritev mora vsekakor priti s strani predstavniških, politično izvršilnih in drugih družbenih organov. Vse to je znano že dolga leta in precej časa že teče tako imenovani

proces prilagajanja organizacije in dela družbenih dejavnosti dejanskim družbenim potrebam. Prav gotovo bo minilo še nekaj časa, da bodo vsa odprta vprašanja zadovoljivo rešena. Nikakor pa ni mogoče odpraviti z dnevnega reda problema sedanjega kričečega materialnega položaja nekaterih dejavnosti samo z ugotavljanjem, kaj vse je treba v družbenih službah predhodno še storiti. Tega ni mogoče odlagati zlasti še zato

ustvarjenih možnosti. Za to pa so potrebni dolgoročni in letni programi posameznih delovnih skupnosti, in sicer na osnovi strokovno izdelane in družbeno priznane enotne metodologije programiranja in metodologije spremljanja in obračunavanja delovnih rezultatov. Samo tako bo družbena ocena in vrednotenje dela družbenih dejavnosti realna pa tudi pravična.

Sindikati podpirajo uveljavljanje sporazumov in njihovo razširjanje na vsa negospodarska področja. Obenem pa se močno zavzemajo za to, da bi vsi sporazumi dobili svojo prirodno hrbtnico, to je družbeno priznane osnove in merila, ki bodo odraz družbeno potrebnega dela in družbeno potrebnih stroškov. Prav tako se sindikati zavzemajo za uvedbo potrebne strokovne zasnovane in družbeno priznane metodologije programiranja dela in spremljanja rezultatov tega dela. Skratka, sindikati se zavzemajo za vse tiste mehanizme, ki morajo biti vgrajeni v odnose na relaciji družba—služba, da bi dohodkovna načela lahko v družbenih dejavnostih polno zaživila.

Razprava o nesorazmerju pri nagrajevanju delavcev družbenih dejavnosti istih profilov bodisi kadar gre za enako opravljeno delo znotraj družbenih dejavnosti ali v primerjavi z gospodarstvom je pobudila sklep za družbeni dogovor o gibanju osebnih dohodkov in skladu skupne porabe, ki naj kot samoupravni instrument odpravi obstoječa nesorazmerja. Predsedstvo republiškega odbora bo takoj podrobno izdelalo predloge za uresničenje družbenega dogovora o povprečnih osebnih dohodkih kot instrumentu družbene orientacije in usmeritve. Posebej pa oblikovalo tudi predloge o višini osebnih dohodkov in skladov in v družbenih dejavnostih, ki naj bi služili kot merilo pri sprejemanju kratkoročnih sporazumov za leto 1968.

ODLOČNO ZA SPROSTITEV STOPENJ

Tak družbeni dogovor naj bi postal novi način družbenega načrtovanja za slovenske razmere na ravni republike, regij, občin in nova kvaliteta v odnosih. Konceptiji družbenega dogovora, kakršno razvijajo sindikati, je kljub zavzemanju za določeno poenotenje tuja uravnilovska miselnost, ker je nasprotna načelom delitve po delu. »Uravnilovko zavračamo ne glede na to, ali gre zanjo v okviru federacije, republike ali ožjih območij,« je poudaril v razpravi Slavko Grčar.

Plenum republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti je podprl stališča družbeno po-

litičnih činiteljev, da čimprej dosežemo sprostitvev predpisovana stopnje prispevka iz osebnih dohodkov za družbeno potrebo. Kajti s tem, če bo še naprej predpisovala zgornjo mejo prispevkov federacija, neupoštevajoč potrebe in možnosti republik, materialnega položaja družbenih dejavnosti ne bo

mogoče rešiti. »Pričakujemo, da bo federacija videla nevzdržnost vztrajanja na jugoslovanskem povprečju in na togih limitih. Slovenski delavski razred je prav gotovo sam sposoben oceniti svoje potrebe in svoje možnosti in ga v tem ni treba administrativno utesjevati. Podpiramo prizadevanja za delimitacijo, ker le tako nam bo omogočeno formirati in uresničevati tako nacionalno politiko na področju družbenih dejavnosti, ki ustreza našim razmeram.« je bil tudi eden od zaključkov plenarne seje. N. L.

Pa še res je...?

Na plenumu sindikata delavcev družbenih dejavnosti so ko so govorili o problemih družbenih služb in poudarjali najnujnost družbenega dogovora za financiranje, nekajkrat ponazarjali splet odnosov in problemov kar na kratko: DRUŽBA — SLUŽBA.

Sosed mi je šepnil: »Družba — služba, dobra rešitev, le škoda, da ne »štima«.

ne, ker materialni disproporciji v družbenih službah vplivajo že na kvaliteto dela.

To je samo del bogate razprave, ki je na plenumu pobudila vrsto sklepov in stališč za nadaljnje delo sindikata družbenih dejavnosti, za akcijo, ki bo morala takoj in uspešno združiti vse dejavnike družbe.

Hkrati je to tudi ponovno opozorilo na probleme in apel za to, da se organizirano zavzamemo za ustrezne kratkoročne in dolgoročne ukrepe, ki naj bi jih uresničili pristojni državni oziroma družbeni organi, in tudi delovni kolektivi družbenih dejavnosti.

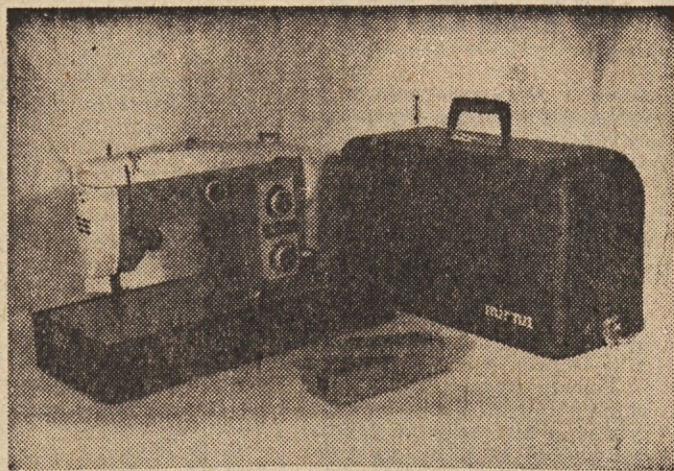
UTRDIITI RELACIJE DRUŽBA—SLUŽBA

Programiranje razvoja in vsebine dela na vseh nivojih mora postati osnova za vrednotenje družbenih dejavnosti. Politika in programi družbeno političnih skupnosti morajo bolj kot doslej zdiferencirati vsebino in obseg družbenih dejavnosti na osnovi resničnih potreb in

Kadar se odločite za nakup pletenin, zahtevajte samo izdelke z zaščitnim znakom »Almira«, alpska modna industrija Radovljica.

Izdelujemo kvalitetne moške, ženske in otroške pletenine po najnovejši modi.

TUDI ŠIVALNI STROJ SODI V VSAKO GOSPODINJSTVO. SREČO IN ZADOVOLJSTVO PA VAM BO V HIŠO PRINESEL LE ŠIVALNI STROJ »MIRNA-VERITAS« AVTOMATIK, NA KATEREM LAHKO IZBIRATE MED 60 RAZLIČNIMI VZORCI. A KAR JE NAJVAŽNEJŠE! S 15. AVGUSTOM 1967 JE »MIRNA« — TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV — ZNIZALA AVTOMATSKEMU ŠIVALNEMU STROJU »MIRNA-VERITAS«, CENO ZA 15 %. CENJENI POTROŠNIKI! PREPRIČAJTE SE O IZREDNI KVALITETI ŠIVALNIH STROJEV PROIZVODNJE TOVARNE »MIRNA«.

KAJ MENIJO O SVOJEM SINDIKATU V MEDVOŠKI TOVARNI COLOR

»POTEGNE SE ZA DELAVCE!«

Po dolgotnem odreknanju in zategovanju pasov v prid modernizacije podjetja v zadnjem času, še posebej pa v obdobju po reformi, medvoški tovarni COLOR in njenim ljudem zelo dobro gre, kot se temu pravi. Povzpeli so se namreč na sam vrh proizvajalcev svoje stroke v naši državi, medtem ko po višini akumulacije predstavljajo eno izmed najbolj perspektivnih podjetij pri nas.

Navzlic udomačenemu pričanju, da se v »dobro stoji« podjetjih življenje odvija brez večjih pretresov in da je v takih delovnih organizacijah sindikat samo simbolično prisoten, v tovarni COLOR ni tako. Kakor je povedal predsednik sindikalne podružnice v tej tovarni Stane Vilar, pravzaprav tudi aktivnosti sindikata lahko pripišemo, da se delo lahko odvija brez večjih težav. »O vseh problemih se pogovorimo in sproti ukrepamo,« je dejal. »Naš položaj je s tem precej olajšan. Res pa je tudi, da smo si s trdim dosedanjim delom ustvarili solidnejše pogoje, predvsem s materialno osnovo, da naše težave lahko tudi hitreje razrešujemo. In še nekaj je: ker se o vsem temeljito vnaprejšnje pogovorimo, mislim reči, da kolektiv svoje svoje mnenje prej, preden o posameznih zadevah sklepajo samoupravni organi, izpolnjevanje po tej poti pripravljenih skupnih dogovorov pomeni tisto politiko trde roke, za katero se zavestno odločamo!«

Tako predsednik sindikata v tovarni COLOR Medvode. Kaj pa o svoji organizaciji menijo »navadni« člani sindikata. V beležnici so zapisani tile odgovori:

Marija Svobljak, zaposlena v pripravi dela, je dejala: »Všeč mi je, ker se naš sindikat vselej potegne za delavce in ker se spomni tudi upokojenih sodelavcev. Vem, da je sindikat v celoti ali delno lani in letos plačal dopust kakim petnajstim našim upokojenecem. Za letošnje novo leto pa je prav vse upokojenec povabil na skupno kosilo in na ogled tovarne. Ljudi zanima, kako je zdaj tam, kjer so včasih sami delali... In še to bi povedala, da smo v naši tovarni že navajeni, da ob vsaki pomembnejši stvari, na primer o novih pravilnikih, svoje mnenje najprej pove sindikat. Kolikor jaz vem, se le po redko zgodi, da njegovega mišljenja ne bi potem tudi upoštevali! In če se tako že zgodi, zvemo, zakaj je končna rešitev drugačna od predlagane!«

Gasilec Stefan Luštek pa je povedal: »Po zaslugi našega sin-

dikata smo v korist delavcev spremenili naš pravilnik o dodeljevanju kreditov za gradnjo stanovanj. Kredita tudi prej sicer nismo nikomur odrekli. Ampak zdaj je na pobudo sindikata pravilnik spremenjen tako, da slehernemu članu kolektiva podjetje iz sklada skupne porabe obvezno kreditira enak znesek, kot ga je za gradnjo stanovanja prihranil sam. Ta gotovost, da bodo v podjetju dobili kredit, naše ljudi zelo spodbuja, da iščejo vse možne lastne vire. Več namreč prispevajo sami, več dobijo v podjetju in potem še v banki...«

In še mnenje Franca Rozmana, referenta v nabavi: »Podpišem vse, kar sta povedala predgovornika. Dodal pa bi to, da je naš sindikat s svojim delom, s tem, da se o vsem s ljudmi posvetuje in da tudi sam nastopa kot predlagatelj raznih akcij, prispeval k temu, da naši ljudje razumejo še kaj več, kot zgolj zadovoljevanje potreb znotraj tovarniških zidov. Tako pravzaprav sindikat vpliva na tesnejšo povezavo med interesi delovnih ljudi znotraj tovarne in med interesi prebivalstva našega kraja. Pri tem nihče nima občutka, da bi komurkoli potarjali neki denar, ampak razumemo, da s tem podpiramo širši družbeni standard.«

M. GOVEKAR

• SLOVENSKE KONJICE:

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah so deloma spremenili pravila tega organa, in sicer pri številu komisij kot njegovih pomožnih teles. Medtem ko je do sedaj imel svet pri predsedstvu le tri komisije, jih bo po sprejetih spremembah imel pet, štete pa bodo od pet do sedem članov. Za nekatere izmed prejšnjih komisij so razširili njihovo delovno področje, člani pa bo na eni izmed prvih sej imenovali predsedstvo.

V. L.

VSE JE DOBRONAMERNO

Prav gotovo ni naključje, da je SLAVKA MLINARJEVA, predsednica sindikalne organizacije žirovskih čevljarjev. Kajti v Alpini dela že dvajset let in pozna njene probleme do zadnje podrobnosti. Danes je zaposlena v tovarni kot mojster v izdelovalnici lahke obutve. Pred tem pa je okusila trdo življenje in delo, zlasti življenje in delo žirovskih čevljarjev, ki so doslej vse sile usmerili v razvoj tovarne, kjer danes na sodobnih strojih teče moderna proizvodnja razne teže in lahke obutve.

Ljudje, kot so SLAVKA MLINARJEVA, teh pa v Alpini ni malo, so postavili današnji žirovski tovarni dovolj trdne temelje za nadaljnji razvoj podjetja in za boljši kos kruha čevljarjev in njihovih družin.

Predsednica sindikata žirovskih čevljarjev si je to pot, kljub temu da so v družini slavili vesel dogodek in je bila ob njem precej zaposlena — njena hčerka je namreč rodila punčko — našla čas za pogovor.

»Najbolj v miru se bova pogovorila v naši sindikalni sobi...« me je povabila.

A čeprav je bila soba mrzla, sva se ob pogovoru brž »ogrela«. Slavka Mlinarjeva je pripovedovala:

»V podjetju je naša sindikalna organizacija povezana na vseh nivojih. Hočem reči, da zlasti samoupravni organi in pa tudi upravno-tehnično vodstvo podjetja zelo upoštevata tudi predloge sindikalne organizacije, če gre za pomembne odločitve, ki zadevajo bodi-

si interese celotnega kolektiva, posameznih delovnih enot ali posameznih delavcev...«

Za hip je preknila pripovedovanje in na obrazu sem jih razbral, da je z nečim nezadovoljna.

»Včasih se tudi skregamo,« so bile nato njene odločne besede. »Seveda se ne skregamo tako, da si drugi dan ne bi več pogledali v obraz, marveč se sporečemo za take reči, za katere zlasti v izvršnem odboru sindikalne podružnice menimo, da kolektivno ne bodo koristile...«

»Zakaj pa ste se nazadnje sprli, če lahko tako poveste?«

»Kot je znano, je v naši tovarni letos leto najrazličnejših pravilnikov. Saj smo sprejeli že pravilnik o delitvi dohodka, o nagrajevanju, o dopustih ter pravilnik o varstvu pri delu in kaj vem, kakšne pravilnike smo še sprejeli. Toda preden smo sprejeli vse omenjene pravilnike, je zmeraj tudi naša sindikalna organizacija dala nanje svoje pripombe. In skoraj vse te pripombe so naši samoupravni organi tudi upoštevali. Navzkriž pa smo prišli pri oblikovanju meril za nagrajevanje. Trikrat smo prav na pobudo sindikalne organizacije spremenili pravilnik o delitvi osebnih dohodkov zaposlenih in nazadnje so bili naši predlogi le sprejeti. Se pravi, naredili smo takšen pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki resnično veže osebne dohodke zaposlenih, tako delavcev za stroji kot tistih v pisarnah, na dejanske rezultate dela...«

Slavka Mlinarjeva se je razgovorila.

»Kaj nas je še jezilo?« se je kar sama vprašala.

»S tem, da smo letos dobili polovico manjši regres za dopuste, se na izvršnem odboru naše sindikalne podružnice tudi nismo strinjali. Vsa zadeva okrog regresa je postala tako resna, da smo na pobudo direktorja sklicali sestanek sindikalne organizacije, na kate-

rem smo se potem dokončno pogovorili, da bomo ves denar, tudi polovico tistega, ki je bil določen prej za regres za dopuste, naložili na sklade in si tudi s tem denarjem kupili nove stroje. S takšnim sklepom sindikalne organizacije smo pravzaprav podprli program nadaljnje modernizacije proizvodnje. Tudi sama se stri-

nam s takšno politiko gospodarjenja, saj če si ne bomo nenehno izpopolnjevali tehnoloških postopkov in modernizirali proizvodnje, se kaj hitro lahko zgodi, da se bomo spet znašli na repu proizvajalcev čevljev že v Jugoslaviji, kaj šele v tujini...«

Predsednica sindikata žirovskih čevljarjev je umolknila. Niso ji šle več tako gladko besede iz ust. Pa vendar...

...naši delavci včasih težko sprejemajo vsako novo stvar, tudi nove stroje. Ne razumejo, ali pa nočejo včasih razumeti, da moramo še malo stisniti pasove, da si bomo sami prigrisnili denar za še boljše stroje, s katerimi si bomo omogočili tudi lepšo prihodnost. Saj nam vse to potrjuje navsezadnje že dosedanja praksa, ko smo si s slednjim mnogokrat odtrgali od ust, da smo si ustvarili to, kar danes že imamo. Zdi se mi, da na to je preveč pozabljamo, pod kakšnimi pogoji smo proizvajali še pred petimi leti in pod kakšnimi pogoji proizvajamo danes...«

Ob vsem tem pa Slavka Mlinarjeva ni pozabila na delavce.

Kljub temu da sindikat v Alpini podpira hotenja po nadaljnji modernizaciji proizvodnje, je še povedala, pa se njihova sindikalna organizacija še zmeraj odločno zavzema, da je treba njihovim delavcem ob naporih, ki jih vlagajo za boljše in sodobnejšo proizvodnjo, omogočiti primeren dopust. Navsezadnje je to tudi investicija, po eni strani še bolj bogata kot v stroje, saj je to investicija v človeka, na katerega pa tako radi vsi skupaj pozabljamo. ŽIVKOVIC

MIMOGREDE Z DELAVCI LJUBLJANSKEGA GRADISA

ZARES SAMO oddanes do jutri?

Prav nasproti vhoda v Festivalno dvorano v Ljubljani, kjer je zasedal občni zbor ljubljanskih sindikatov, Gradisovi delavci hite z zaključnimi deli na zadnjem letošnjem gradbišču — novem paviljonu Gospodarskega razstavišča. Medtem ko je na občnem zboru razen vsega drugega potekala tudi razprava o problemih, ki jih poraja uresničevanje reforme, smo tudi nekaj Gradisovih delavcev povprašali, kaj zanje pomeni reforma in kako jo občutijo.

Zidar Franc Kalšan je bil kratek: »Živiljenjski stroški so se toliko povečali, da jih osebnih dohodki še od daleč ne dohajajo. Petnajst let sem pri hiši in prav nič ne vidim, da bi se karkoli obračalo na bolje. Vse, kar naredimo sami, kar prihranimo z varčevanjem z materiali, z boljšo organizacijo in še s čem drugim, nam »požre« licitiranje pri oddajanju gradbenih del. Nekatera podjetja za sramotno nizke cene prevzemajo delo, za to, kako bodo živeli njihovi ljudje, pa jim ni mar.«

Šofer Franc Zelenko je zadržal šest let šofer, prej pa je devet let delal kot zidar — ves čas pri Gradisu. Bil je zelo nejevoljen, ko je pripovedoval: »Sami vidite, kako je z našo reformo. Dvakrát sem moral peljati okrog gradbišča, preden so se šefi sporazumeli, na kateri strani lahko zapeljem noter! Pa gre čas... Še dobro, da imamo zdaj bolj malo dela, drugače bi nas takj in podobni spodrsiljaji še bolj teptili!«

»Če odštejem vojaščino, sem tudi jaz pri Gradisu že trinajst

let.« je nadaljeval tesar Alojz Semenič. »Po mojem nas je reforma naučila večje poslovnosti in samostojnosti, reda in discipline pri delu. Dolgoletnih slabih navad in razvad pa se zaradi tega ne bomo nič laže otresli. Nekaj pa bi morali storiti, da bi prepredili vsaj ne-smiselno konkurenco, ki je vedno hujska, na vsa podjetja vendarle še živijo, ker pač »strižejo« pri osebnih dohodkih. Kdo naj bi to razrešil ne vem, če pa smo vsi tako razkošni v besedah in skopi pri dejanjih! Od besed na nihče ne more živeti. Na našem gradbišču bo delo vsak čas zaključeno, pa še zdaj ne vemo, kaj bomo potem delali!«

Delovodja Leopolda Pepelnika smo tudi zmotili med obhodom gradbišča. »Ja, o reformi naj bi se pogovarjala, pravite!« je odvrnil na naše vprašanje. »Dobro in prav je, da lahko in da moramo več misliti z lastno glavo. Vendar v naših glavah še nismo znali napraviti pravega reda. Ko sem hodil po inozemstvu, sem videl, da tamkaj gradbinci bolje organizirajo delo kot mi, ki ustvarjamo socialistično družbo. Pa razlike ne bi smelo biti, oziroma bi morala govoriti nam v prid. Zakaj je tako? Zato, ker tako »pametno« planiramo. V inozemstvu na primer gradbeno podjetje prevzame večji kompleks, ki ga pozida v nekaj letih. Pri nas pa vsak dobi košček tukaj in košček tam, da je tudi na istem kompleksu očitna konkurenca. Tako nikoli ne vemo, kaj bomo delali jutri. Živeti iz rok v usta že zato ni niti malo prijetno...«

Tudi v GIP Gradis dohodek delijo po delu. Zatorej nas je zanimal odgovor na vprašanje, kako bodo zmogljivosti te delovne organizacije zaposlene v naslednjem letu. Glavni direktor inženir Hugo Kržan je povedal, da po doslej sklenjenih pogodbah lahko računajo na najmanj deset odstotkov višjo realizacijo, kot jo bodo dosegli letos. Skladno z obsegom in vrednostjo del pa naj bi se gibali tudi osebni dohodki.

»Jutri« bodo torej gradisovci imeli več dela kot letos. Zakaj tako razveseljuje novice doslej še nihče ni posređoval kolektivu, ampak to bo izvedel šele iz našega lista? Marsikaj bi lahko rekli, vendar tokrat raje molčimo.

OD VSEPOVSOD

• TOLMIN:

Ceprav je rok za sprejem načrta in programa za prehod na 42-urni delovni teden že potekel, tega v tolminski občini še niso storile vse delovne organizacije. Ko so na zadnji seji občinske skupščine obravnavali to vprašanje, so ugotovili, da so temu ustavnemu določilu posvetili potrebno pozornost predvsem v tistih podjetjih, ki so dobro organizirana in imajo ustrezen strokovni kader. Precej pa zastajajo v manjših delovnih organizacijah in to zlasti zaradi pomanjkanja potrebne izkušnosti. Ponekod pa imajo tudi objektivne težave zaradi specifičnosti posameznih dejavnosti (gostinstvo, gradbeništvo, kmetijstvo).

JŠ

• RIBNICA:

Na zadnji seji Občinske konference Zveze komunistov v Ribnici so med ostalimi vprašanji razpravljali tudi o nalogah gospodarskih organizacij te občine v sedanjih pogojih gospodarjenja. Obravnavanje posameznih vprašanj je pokazalo, da so se prvenstveno komunisti dolžni zavzeti za taka stališča in prizadevanja, ki bodo omogočila pospešeno modernizacijo posameznih obratov in večanje proizvodnje, ter storiti več za pravično delitev ustvarjenega dohodka.

Ugotovitev, da so delovne organizacije v prvih devetih mesecih letošnjega leta, v tej občini namenile za četrtino manj sredstev za razširjeno reprodukcijo kot pa v istem obdobju preteklega leta, kaže, da je bilo glede delitve sredstev premalo storjenega.

—vd

• ŠTORE:

V Železarni Štore so se minuli teden sestali predsedniki sindikalnih podružnic delovnih enot. Razpravljali so o pripravah na delovno konferenco sindikalne organizacije Železarne Štore, ki bo v sredo, dne 20. decembra 1967 popoldan v prostorih kulturno prosvetnega doma v Štorah. Na konferenci bodo najprej izvolili novega predsednika izvršnega odbora sindikalne podružnice Železarne Štore, nato pa bodo razpravljali o gospodarskem položaju podjetja, o njegovi perspektivi, o integraciji slovenskih železarn, o problemih zmanjševanja delovne sile, o dosedanjem delu, politiki in vlogi sindikata.

J. M.

NOVOSTI NOVOSTI

Okrasni plastični pokrovi za avtomobilska kolesa FIAT ZASTAVA 600. 750. 850 proizvajaja

»POLIGALANT«

Volčja Draga
Nova Gorica

Za nakup se zanimajte v trgovinah z avtomobilskimi rezervnimi deli

Ustavite se v Opčinah pred Trstom!
Ni potrebno, da se trudite dalje. Zapomnite si le našo firmo

CALZOLERIA R. ZERIAL

OPICINA — TRIESTE, Via Nazionale 32 — Tel. 221-062
Imamo stalne zaloge najnovejših modelov. Bogata izbira — najnižje cene.
Postrežemo v slovensčini.

labod

V tej srajci boš eleganten

BB

BRIGITTE BARDOT

rdečila, ki ne spremenijo barve

Kozerija

Tole zgodbo so mi pripovedovali trije ljudje.

I.

Predsednik izvršnega odbora sindikalne podružnice v elektrogospodarskem podjetju:

Nekaj dni sem hodil po terenu in ko sem se vrnil v podjetje, mi je vratar povedal, naj se takoj zglašim pri direktorju. Sel sem v njegovo pisarno, pa ga ni bilo. Tajnica mi je rekla, da me išče. Našel sem ga za mojo pisalno mizo. Iz njegovega pogleda je odsevala skrb.

»Tovariš predsednik,« je dejal, »klicali vas je občinski sindikalni svet.«

»In kaj potem! So me pač klicali. Bil sem na terenu.«

»Meni pa se zdi, da je zadeva bolj resna, kot si mislite. Včeraj so vam kar trikrat telefonirali. Ko so mi to povedali, sem vprašal tovarišico, ki vam je telefonirala, za kaj gre, pa mi je dejala, da se mora pogovoriti z vami. Ali kaj slutite, o čem bi rada govorila z vami.«

»Ne vem,« sem dejal, toda ko sem pogledal v direktorjev zaskrbljeni obraz, se mi je začelo jasiti.

»Mislite...«

»Ja,« je rekel, »mislim, da gre za naše gospodarjenje. Pojdite v mojo pisarno.«

II.

Direktorjeva tajnica: Skuhala sem jima kavo in jo prinesla v direktorjevo sobo in prav tedaj je direktor dejal:

»Dogovoriti se morava za skupen nastop.«

Predsednik pa je rekel:

»Če prav pomislim, tovariš direktor, je v vseh teh kritikah na naš račun vendarle kanček resnice. Podjetja so zgradila elektrarne, pa jim zdaj ni vseeno, kako mi gospodarimo. Mislim, da bi se morali pogovoriti z njimi.«

»O čem naj se pogovarjamo,« se je ujezil direktor. »Naj priznamo, da je električni tok predrag. Naj se odpovemo samoupravnim pravicam, ki jih imajo v vseh drugih panogah. Naj rečemo: Prav imate tovariši, ko govorite, da si neupravičeno delimo tako visoke

kratiti samoupravnih pravic. Kar velja za druge, naj velja tudi za nas.«

Predsednik pa je prikimal.

III.

Tajnica občinskega sindikalnega sveta:

Sploh ga ne razumem. Telefonirala sem mu in rekla:

»Tovariš predsednik, že večeraj sem vas iskala pa...«

In ni mi dovolil, da bi kotala.

»Vem,« je dejal, »ampak jaz vam povem, da se presneto motite, če mislite, da bomo le za kanec popustili. Nismo mi krivi, če ni bilo dežja...«

Vse bolj se je razburjal.

PISE JANEZ VOLJČ

te izjave za plenum, jaz sem vas klicala samo...«

Takrat se je še bolj razburjal.

»Torej me niste klicali navojno...«

»Kje pa. Hotela sem vas samo opomniti, da že nekaj mesecev niste poslali na občinski sindikalni svet nobenega zapisnika sej izvršnega odbora vaše podružnice.«

In slišala sem, kako je trdo zaprl telefon in sploh mi ni povedal, zakaj ne pošilja zapisnikov.

Trije ljudje so mi pripovedovali to zgodbo, jaz pa sem jo povedal vam, da bi vedeli, kaj vse se lahko zgodi, če človek ne ve, zakaj so mu s telefonom.

POMOTA

osebne dohodke, zato si jih bomo zmanjšali! Ste pripravljeni stopiti pred kolektiv in v imenu sindikata predlagati znižanje plač?»

»Tega pa ne,« je odločno dejal predsednik, »plače nam pa naj kar pri miru pustijo.«

Našla sem jima kavo, pa sta hotela še kisljo vodo in ko sem jo prinesla, je direktor razlagal:

»Jasno in glasno jim moramo povedati, da si ne pustimo

»Sploh pa naj tudi za električno velja ekonomska cena. Ne bomo dovolili, da bi nas blatili, češ da slabo gospodarimo. Naše gospodarjenje je naša skrb. Kar pa zadeva plače, vam povem, da je to naša interna zadeva in da naši delavci kljub nekajkratni povišici, še vedno niso dovolj plačani za svoje delo.«

Izkoristila sem prvi predah v njegovi tiradi in rekla:

»Sploh ne vem, zakaj mi to pripovedujete. Prihranite vse

MERCATOR V LJUBNEM ODPRL VELEBLAGOVNICO

Trgovina - ožilje gospodarstva

Že prvi dan so imeli v trgovini za blizu milijon starih dinarjev prometa

Rahlo je snežilo, ko smo se peljali skozi Savinjsko dolino. Šofer nam je razlagal: »Savinjska dolina je raj za turiste. Lovski revirji so bogati, tolumni so polni in povsod je mir. Dosti ljudi poznam, ki prihajajo sem na počitnice. Tu so našli slovensko Švico.«

Tudi mene je ta dolina pritegnila. Spomnil sem se vseh avstrijskih in švicarskih vasi, skritih med gorami in odetih v sneg. Takšno je bilo minulo soboto tudi Ljubno. Tistih nekaj ulic in hiš malega mesta je oživilo, Ljubnčanji so praznovali. Dolgo so hodili od Poncija do Pilata in prosili, da jim zgrade novo trgovino, predolgo, da bi še verjeli, da bodo uslišani. Turisti pa so odhajali drugam, tja, kjer imajo že urejeno preskrbo s sadjem, zelenjavo in drugimi živili. Turizem pa je za Ljubnčane industrija, drugača nimajo!

predstavnic samoupravnih organov PE »Jelka« iz Gornjega Grada: »Takšno trgovino smo v zgornji Savinjski dolini že dolgo pogrešali. Potrudili se bomo, da bodo z nami potrošniki zadovoljni, matičnemu podjetju pa se tudi v njihovem imenu zahvaljujem za novo samopostrežbo in veleblagovnico.«

Za njo je spregovoril še predsednik skupščine občine Mozirje Jože Deberšek in v kratkih besedah opisal pot, ki je vodila do nove trgovine. Dejal je: »Prav je, da smo do trgovine spreme-

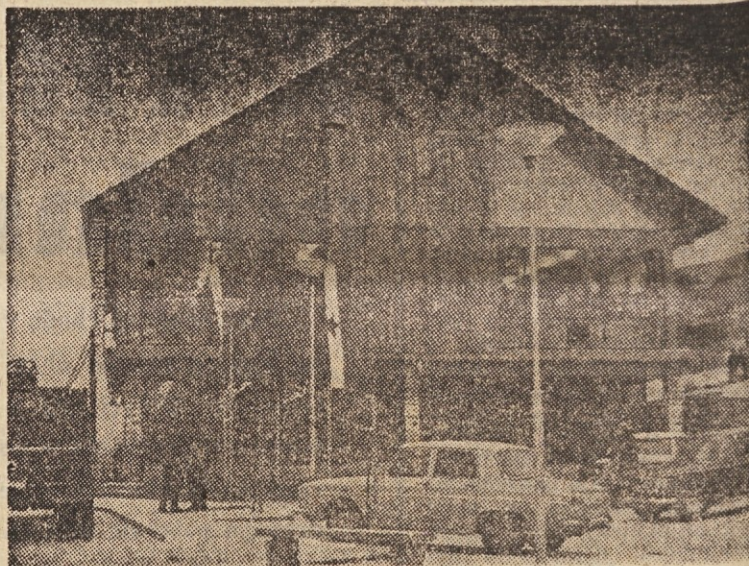
nilj svoj nekdanji mačehovski odnos. Od trgovine je odvisno počutje občanov, trgovina je ožilje med industrijo in potrošniki.«

Deklica v narodni noši mi je ponudila škarje in predsednik občinske skupščine je prerezal vrvice med vrati. Kupci so se kar vsuli v trgovino. Kupovali so kruh, zelenjavo, pralne praške, vložke za baterije in tudi igrače. Spodnji prostori veleblagovnice so svetili, prodajne police pa so pregledno razporejene. Težave so bile sprva le s košaricami, ki so v navadi po samopostrežnih trgovinah. Pa tudi te, za Ljubno novosti, so se kupci kmalu privadili.

V zgornjih prostorih, kjer prodajajo tekstil, konfekcijo, obutev in tehnično blago, pa so si Ljubnčanji prvi dan še bolj ogledovali razstavljeno blago, kot pa ga kupovali. Slišal pa sem nekaj gospodinj, ki so dejale: »Ta štedilnik bom pa kar kupila. Jutri bom prišla z denarjem in ga odpeljala. Odslej bomo kuhali na elektriko!«

Zvečer sem v bifeju, kjer so ves dan brezplačno točili kavico in alkohol, slišal praviti, da je že prvi dan obiskalo novo veleblagovnico blizu 1000 Ljubnčanov in okoličanov, ki so nakupili za približno en milijon starih dinarjev raznega blaga. To pa za kraj, kakršen je Ljubno, tudi ni malo!

MATJAZ V.

Nova Mercatorjeva veleblagovnica, ki so jo minulo soboto odprli v Ljubnem ob Savinji, se izredno lepo vključuje v okolje tega turističnega mesteca v zgornji Savinjski dolini

V soboto pa so jo dobili! Novo trgovino, ki ji od Gornjega Grada pa tja do Zalca ni para! Ko so mi vse to povedali, sem šele razumel, zakaj takšna gneča pred novo trgovino celo uro pred svečano otvoritvijo!

Zakaj ima nova veleblagovnica tako velika okna, so eni spraševali, drugi pa so jim odgovorjali: »Urbanisti tako hočejo!« In zakaj je stavba opažena z lesom? Ker je to lepo in, ker je les tudi doma v Savinjski dolini!

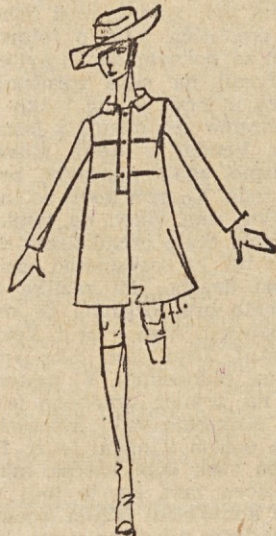
Točno ob desetih se je začela skromna slovesnost. Prvi je spregovoril predsednik centralnega upravnega odbora veletrgovine Mercator iz Ljubljane Viktor Logar. Povedal je, da je nova trgovina stala blizu 200 milijonov starih dinarjev, da meri 800 kvadratnih metrov, samo prodajne površine pa da je za polovico manj — ostalo so skladišča in drugi prostori. Nato se je Mercatorju zahvalila

Ekzkluzivni modeli za jesen in zimo

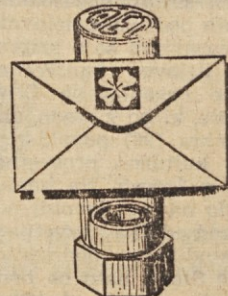
modna hiša

Ljubljana—Maribor—Osijek

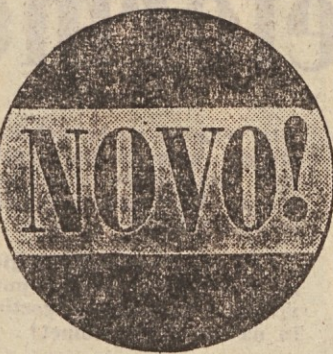

AVTOELEKTRO TOLMIN je dobil letos jugoslovanskega oskarja za plastično embalažo svojih vžigalnih svečk

Vsak kupec vžigalne svečke je lahko nagrajen dvakrat. Prvič s kvaliteto svečke, ki je trenutno med najboljšimi na svetu, in drugič, če vrne plastično embalažo podjetju AET. Za štiri poslane plastične embalaže ste lahko izrebrani za dobiček — avtomobilski radijski sprejemnik, za eno vrnjeno plastično embalažo pa lahko prejmete denarno nagrado v višini 100 N-dinarjev.

POTROŠNIŠKIH S POTROŠNIŠKIH POLIC S POTROŠNIŠKIH POLIC S POTROŠNIŠKIH POLIC S POTROŠNIŠKIH POLIC S POTROŠNIŠKIH POLIC

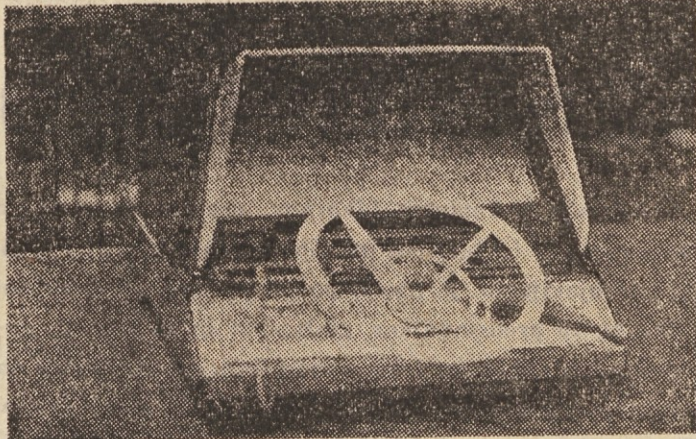

Miroljubne in bojovite igrače

V ljubljanskem Supermarketu so prav te dni dobili veliko pošiljko igračk iz Italije, Japonske in Rusije. Všeč so nam bile italijanske punčke: oblečene so v pisane obleke, njihovi lasje so kot pravi, da se jih celo česati. Te punčke stanejo od 1900 do 6500 S-dinarjev.

Zelo enostavne, vendar prikupne so ruske igrače. Te so namenjene prav najmlajšim. Na policah smo videli pajace in živali iz plastične mase, ki jih lahko postavljamo na glavo, nazaj pa se obrnejo same. Vmes še zapojejo in zaigrajo! Ruske igrače niso drage, stanejo od 2000 do 3400 starih dinarjev.

Najdražje in najlepše so japonske igrače. Te so bolj namenjene očkom kot pa otrokom. V Supermarketu prodajajo vrsto japonskih avtomobilov: od starinskega avtomobila-kočije, slad-

ledarskega avtomobila do najmodernejšega avtobusa. Vsi se premikajo s pomočjo baterij. Njihova cena se vrtili pri 10.000 S-dinarjev. Zelo lepe so tudi otroške budilke, ki same prikrajajo do postelje in z močnim glasom zbude zaspanca. Pri hoji premikajo še roke in odpirajo oči. Njihova cena je 10.775 S-dinarjev.

Niso pa nam bile všeč japonske vojaške igrače: tanki in strojnice. S takim orožjem se Američani bore proti Vietnamcem! Tudi dedek Mrz takšnik igrač ne bo kupoval!

Na sliki vidimo simulator: otroško avto šolo. Ta poučna igrača stane 10.059 S-dinarjev, deluje pa na baterije! m. v.

V NOVOLESU DELAJO Z MOŽGANI

Kjer je dim je tudi ogenj

— Noben ukrep nas ni prisilil v izvoz, tudi reforma ne, zagotavljajo v Novolesu iz Straže pri Novem mestu. Izvažamo, ker nam drugače ne kaže. Na domačem trgu bi hitro opleli. Enomesečna proizvodnja naših izdelkov ramreč zadošča za enoletno jugoslovansko potrošnjo. Če že namigujete na reformo in na zaostrene pogoje gospodarjenja, ki so spravili nekatera lesna podjetja iz svetovnih v ugodnejše domače tržne okvire, potem moramo pomenek drugače zastaviti.

Na svetovnem trgu prodaja Novoles dobro polovico svoje proizvodnje in skoraj v celoti na konvertibilna področja. Dobro desetletje si izmenjujejo naročilnice in račune z zahodnoevropskimi in ameriški kupci. Ob reformi pa so se vendarle morali od nekaterih prilazno posloviti; vendar pa se niso zaprli na domači trg...

PREUSMERITEV PRODAJE NA SVETOVNEM TRGU

»Ob reformi so se naše gospodarske škarje pripravile,« pripira kazalec na sredinec tehnični direktor Novolesa inž. Mirko Pečar. »Srečanje z reformo je pomenilo za nas teže zaslužiti dinar: premij za izvoz ni bilo, stroški so se povečali, cene na zunanem trgu pa niso popustile. Nekateri naši kupci so nas z neugodnimi cenami prisilili v iskanje odgovora na vprašanje — komu prodajati in po kakšni ceni. Edina rešitev je bila preusmeritev prodaje na svetovnem trgu. V zameno za nekatero prejšnjo, smo iskali nova tržišča, kjer smo lahko uveljavili naše tržne pogoje. In to je ob reformi eden naših največjih uspehov.«

Američani radi počivajo v masivnem gugalniku. V zameno za nežno in lahko plastiko se radi oprimejo pohištva, ki je izdelano iz debelih kosov lesa. Tak ameriški okus ustreza kot nalašč Novolesovi proizvodnji, ki temelji na masivni bukovini. In ko že govorimo o njihovi surovinski osnovi, potlej velja povedati, da so sedli straški lesni delavci prav v sredo bukovine. Ta naravna prednost je gotovo vplivala na njihovo proizvodno usmeritev, na izdelavo vezanih in panel plošč in izdelavo kosovnega masivnega pohištva, v zadnjem času pa razmišljajo tudi o izdelavi masivnih dnevnih sob.

ODGOVORNOST V PRAVEM POMENU BESEDE

Včasih znajo ljudje več povedati, kot je res. V Novem me-

stu so me na primer nekateri tovariši opozorili, da so v Novolesu postavili organizacijo dela na glavo, da so uvedli sistem, ki jim je zagotovil večje delovne in finančne učinke.

V Novolesu so radovedno prisluhli moji pripovedi, potem pa so rekli, da ničesar ne vedo o kakšnem sistemu, res pa je, da teče njihov posel zadnje pol leta drugače kot poprej. No, kjer je dim, je tudi ogenj. »Povečali smo odgovornost do dela, vendar po nobenem teoretičnem sistemu,« pravi inž. Mirko Pečar, »ampak s spremembo direktorja.«

— Naš direktor je dober tehnolog in ekonomist, spoštuje red in disciplino. Če nekaj reče, potlej besedo drži. Za vse to mu delavci zaupamo in si prizadevamo, da bi ga kar najbolj posnemali vsak na svojem delovnem mestu. Odgovornost uzakonja vsak statut, tudi naš, toda mi želimo uveljaviti resnično odgovornost. — Tako zatrjujejo v Novolesu delavci, ki so glede na položaj za svoje delo najbolj odgovorni.

Poleg zaostrene odgovornosti so v Novolesu opravili tudi veliko kadrovskih sprememb. Vsa komu so skušali poiskati delovno mesto, kjer bo lahko največ napravil. Njihove obrate vodijo v glavnem inženirji, oddelkov vodje so tehniki. Oddelek šteje 70, 80 do 110 delavcev in je potem razumljivo, da mora biti vodja dober organizator proizvodnje. Tekemu delu ne more biti več kos nekdanji mizarški mojster. Tudi na drugih odgovornih strokovnih delovnih mestih so delavci z najustreznejšimi kvalifikacijami, kajti v Novolesu pravijo: »Naši delavci so pridni in to vrlino je treba negovati, plemeniti z dobrim vedenjem večje in kvalitetne proizvodnje.«

Od maja sem so v Novolesu povečali proizvodni načrt za pol milijarde starih dinarjev. Že to je otipljiv dokaz, da piha v Novolesu zadnje čase nov veter. In kaj pomeni pol milijarde glede na prejšnje obdobje?

»Deloma je to zasluga ugodne sezone,« pravi vodja računskega sektorja Stane Suln, »v glavnem pa gre povečanje na račun večje proizvodnje, pri čemer pa smo zmanjšali stroške. Računski odnosi med obdobjem do maja letošnjega leta in od maja sem kažejo tako: do maja smo imeli na skladih približno 30 milijard starih dinarjev, od junija do septembra pa že 140 milijard. Osebnih dohodki so znašali pred majem povprečno

Ali veste...

...da kaže analiza letošnje jugoslovanske proizvodnje izdelkov trajne potrošnje, da se je večina proizvajalcev znašla v težkih pogojih gospodarjenja, kar je posledica občutnega padca konjunktura ne samo na inozemskem tržišču, temveč predvsem na domačem trgu;

...da danes številne tovarne ne morejo prodajati niti znižano tekočo proizvodnjo, še manj pa ogromne zaloge, ki so se nakopičile v tovarniških skladiščih in trgovinah;

...da smo izdelali v letošnjem prvem polletju 40% manj pralnih strojev kot lani v istem obdobju;

...da so se jugoslovanske zaloge hladilnikov povečale od lani za trinapolkrat;

...da so porasle zaloge sesalcev za prah od 7000 kosov v minulnem letu na 38.680 v letošnjem, ali skoraj za petkrat;

...da je padla proizvodnja radioaparatur od lani na letos za 42%;

...da so bile naše zaloge električnih štedilnikov sredi letošnjega leta skoraj za 200% večje v primerjavi z istim obdobjem lani.

64 tisoč, zdaj so pa že za 23,5 odstotka višji in se približujejo 80.000 starih dinarjem.«

Med delovnim časom v Novolesu ne poznajo sestankov. Vsak ponedeljek popoldne zaseda kolegij, ki ga sestavlja pet obratovodij in pet drugih vodilnih delavcev. Vsak četrtek popoldne so strokovne razprave, za nekatere obvezne, za druge prostovoljne. Vodi jih direktor. In teme razprav? Razpravljajo na primer o metodi zajemanja stroškov, o letnem načrtu, o tem, kako planirati osebne dohodke itd., itd.

VELIKOPOTEZNI NAČRTI

Mednarodna banka za razvoj v Washingtonu ima v pretresu prošnjo Novolesa za milijardo 700 milijonov starih dinarjev posojila. Poroka sta podjetje Stol Kamnik in Brest Cerknica, ki se prav tako potegujeta za svoj kredit. Vse kaže, da bo kredit odobren z razmeroma ugodnimi pogoji.

Zaprošeni kredit je precejšen, toda investicijski načrt Novolesa obeta bogate obresti.

Obratovodja obrata vezanih plošč inž. Edo Tavčar našteva: »Zgradil bomo novo, popolnoma avtomatizirano žago s potrebnimi skladišči, povečali in izpopolnili bomo proizvodnjo drobnega pohištva, rekonstruirali in povečali bomo tovarno vezanih plošč in zgradili bomo lastno energetsko centralo.

Na novi žagi bomo lahko prežagali 10 tisoč kubikov lesa in vse te kubike tudi predelali v lasni finalni proizvodnji. Doslej smo del neobdelanega lesa prodajali. Zategadelj širimo in moderniziramo preostale obrate, širimo pa jih tudi zato, da bi žagarje, ki jih bodo zamenjali avtomatični stroji, zaposlili v finalni proizvodnji.«

V investicijskem programu preseneča lastna električna centrala. Vendar so v Novolesu naračunali, da odvržejo toliko odpadkov, da bi z njimi in z minimalnim dodatnim gorivom lahko poganjali lastno električno centralo.

Skrozi okno pisarne tehnične direktorja je videti celotni sedanj in prihodnji kompleks Novolesovih obratov. Tudi ta racionalizacija s prostorom in časom je plod preudarnega gospodarjenja.

I. VRHOVČAK

„Savinja“ Celje

LES — POHIŠTVO — ZABOJI — SODI
LESNA VOLNA — FURNIRJI — PAPIR

KRIZA AKTIVIZMA

Praktično gospodarsko življenje nam še lep čas trmoglavost zastavlja vprašanje: kako se izkoptati iz gospodarske in duhovne zaostalosti in povprečnosti, kako naprej. Največkrat je v rabi odgovor: za nobeno ceno ne take, kol smo se izkoptavali v administrativno-planski časih našega razvoja. Več glav — več ve! Zato potni naprej nikar utemeljevati z »argumenti avtoritete, ampak le s avtoriteto argumentov«. Za smer našega razvoja naj bi se nikoli več ne odločali pod pritiskom avtoritativnih direktiv, ampak le s samoupravnim dogovarjanjem. Vso veljavo ima beseda samoupraviščev!

Treba je torej predvsem ustvariti možnost... Možnost za samoupravno dogovarjanje pa je seveda ustvarjena, odkar delujejo družbenopolitične organizacije, skupščinski »organizmi«, različne »asociacije« delovnih ljudi, zbori volivcev, javne tribune, terenske organizacije te ali druge vrste itd. Moti le nekaj: neposredni proizvajalci, volivci, občani, člani organizacij — kakor že hočete — ne hodijo kaj posebno radi na sestanke. Celotni člani Zveze komunistov ne prihajajo disciplinirano na sestanke svojih organizacij, precej se občinskih skupščin ni bilo sklepčnih itd.

Sicer pa: to so znane stvari. Oglejmo si raje, kako si navadno prizadevamo izkoreniniti neprizadetost in mlačnost članov družbenopolitičnih organizacij, občanov itd. pri hoji na sestanke. S spraševanjem: — Le zakaj?... Kaj še! Največkrat z javnim zgražanjem v stilu: glejte jih, kakšni so! Pomislite, niso bili sklepčni! Kje je dandanes zavest, individualna in družbena odgovornost, partijska disciplina? Nekateri sekretarji organizacij ZK so celo kar po starem udarili po mizi: — Tovarise, ki ne bodo hodili na sestanke, bomo...!

Takšna metoda »ustvarjanja demokratične politične atmosfere« nas ne bo nikamor pripeljala! Časa je vsak dan bolj škoda. Zato bi bilo bolj prav, če bi organizatorji samoupravnega dogovarjanja — po kakršnih linijah že opravlja to nalogo — tako imenovani teren resno vprašali: zakaj se ne zbirate, zakaj nas ne poslušate, ne razpravljate, ne predlagate? Zvedeli bi, da mnogo ljudi samo zato ne hodi na sestanke, ker na njih ne zvedo nič drugega kot to, kar so že prebrali v tisku in slišali ali videli na RTV. Le kako naj gre, denimo, komunist s posebno gorečnostjo na sestanke svoje organizacije, če je zdaj na dnevnem redu razprava o »gospodarskih rezultatih občine v 1. in 2. kvartalu letošnjega leta«!?

Zakaj pa ne pritegne več ljudi na sestanke možnost izmenjave in boja mnenj, možnost predlaganja? Ne nazadnje tudi zato, ker se je že veliko ljudi iz lastnih izkušenj prepričalo, da so njihovi kritični in ustvarjalni predlogi v uradni interpretaciji organizatorjev dogovorov na poti »navzgor« v najboljšem primeru izvenili načelno, posplošeno, nekorišno, z eno besedo: v prazno — v najslabšem primeru pa so z zapisnikom vred obležali v pisarniškem predalu.

Očitno je torej, da velikemu delu sedanjih sestankov, nartpanih z dolgimi dnevnimi redi, ne moremo reči samoupravno dogovarjanje. Tistemu, ki na njih sodeluje, ne dajejo občutka, da bi lahko s svojimi idejami, pobudami in predlogi ustvarjalno spreminjal in bogatil naš čas in prostor. Naše sestankovanje je prej odraz krize aktivizma kot pa najbolj racionalna metoda za odkrivanje prave poti v (vse premalo opredeljeno) prihodnost.

Tudi to so znane stvari, mi lahko kdo, ki meni, da so sestanki edino zveličavna oblika demokratične izmenjave mnenj in ustvarjalnega oblikovanja dogovorov, zdaj avtoritativno odbrusi. In vpraša: — Tovariši, kaj pa predlagate drugega?

Zato — da ne bo nesporazuma: nič takega, o čemer še nismo dosegli idejne enotnosti in načelnega soglasja. JAVNO DELOVANJE v širšem pomenu besede, kot se javnost družbenega dela lahko izrazi na sestankih, strokovna delitev dela med vsemi organizmi, ki smo jih ustvarili ali izvolili, da bi skrbeli za našo rast, učinkovito, racionalno in uporabno samoupravno dogovarjanje za vse gospodarske in družbene akcije. Konkretno pomeni to tudi, da ne more biti nekdo javni delavec, če ne zna (ali noče) javno nastopati, da si ne smemo, denimo, v merilu republike, privoščiti kopice »samoupravnih organizmov« ali »strokovnih institucij«, ki vsi razčujejo isto stvar, da bi kazalo na sestankih razpravljati — razumljivo, strokovno poglobljeno in polemično — o eni sami, najbolj aktualni, ne zastarani točki dnevnega reda itd.

Pravimo, da je naša glavna naloga: vse sile za uresničitev gospodarske in družbene reforme! Kaj pa reforma zavesti?

VINKO BLATNIK

IZOL

termika

IZ STAREGA - NOVO!

IMATE STARO STANOVANJE Z VISOKIMI STROPI?

MODERNIZIRAJTE GA IN ZNIŽAJTE STROPE S PHONEX

IN DEKATERM AKUSTIČNO-DEKORATIVNIMI PLOŠČAMI

LJUBLJANA, KAMNIŠKA C.25

Delavska univerza »BORIS KIDRIČ« Ljubljana

DELAVSKA
UNIVERZA

**BORIS
KIDRIČ**

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA 26

DU

razpisuje v sodelovanju
z Mestnim sindikalnim svetom
Ljubljana

štiridnevni seminar za predsed-
nike, tajnike in člane izvršnih
odborov sindikalnih podružnic

Program seminarja obsega nasled-
nje teme:

1. UVODNI RAZGOVOR
2. MESTO IN VLOGA DRUŽBENO-
POLITIČNIH ORGANIZACIJ
3. VLOGA IN NALOGE SINDIKATA
V SISTEMU DECENTRALI-
ZACIJE SAMOUPRAVLJANJA
4. METODE DELA SINDIKALNE
PODRUŽNICE
5. GOSPODARSKA IN DRUŽBENA
REFORMA
6. AKTUALNI PROBLEMI DELOV-
NE ORGANIZACIJE
7. SPLOŠNI AKTI IN DELOVNA
RAZMERJA
8. DRUŽBENI STANDARD
9. ZAKLJUČNI RAZGOVOR

Podrobnosti bodo objavljene v na-
slednji številki Delavske enotnosti.
Seminarji bodo v mesecu decembru
letos ter v januarju, februarju in v
marchu 1968. leta v Grobljah v pro-
storih centra biotehniške fakultete.
Stroške za izvedbo seminarja, kakor
tudi stroške za bivanje prijavljenih
iz območja ljubljanskih občin, je
prevzel Mestni sindikalni svet Ljub-
ljana.

Prijave pošljite na naslov:

Mestni sindikalni svet Ljubljana, Dalmatinova 4.

Kadar pridete v Celje, obiščite hotel
Avtoturističnega podjetja »IZLETNIK« Celje

HOTEL

CELEIA

Telefon
20-41, 20-42

Obiščite nas, če potujete skozi Celje, če ste na službenem
potovanju, če ste na dopustu.

Sodobna oprema vseh sob. — Prvovrstna kuhinja. —
Domače in tuje specialitete. — Sončna terasa. — Po-
letni možnosti kopanja, pozimi zimski športi.

Sprejemamo aranžmaje po naročilu. Skupinam nudimo po-
pust. Cene zmerne — postregli vam bomo vljudno in v vaše
zadovoljstvo.

TEKSTILNA TOVARNA
IN KONFEKCIJA
MEIKA CELJE

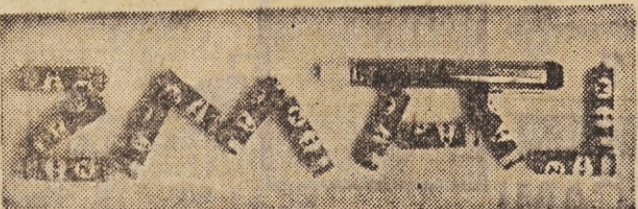

Izdelujemo vse vrste bombažne tkanine:

• Inlete, damaste, modne popeline, kanafase itd.
Ne pozabite! Izdelujemo vse vrste posteljne konfekcije
ter ženske in moške robe.

ZA VAŠ TRANSISTOR. ZA
VAŠO ELEGANTNO BA-
TERIJSKO SVETILKO SA-
MO 1,5 V BATERIJE

GOSTINCI O SVOJEM GOSPODARSKEM POLOŽAJU

Na slabšem kot pred reformo

Intervju z Zmagom Likarjem, predsednikom sveta
za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici SRS,
ki ga objavljamo, je nastal po plenarnem sestanku vo-
lilne enote predstavnikov gostinskih in turističnih go-
spodarskih organizacij ter samostojnih gostilničarjev na
območju strokovnega odbora Ljubljana in Novo mesto.
Tovariš Likar nam je posredoval sprejeta stališča zbra-
nih.

Kakšno stališče so zavzeli
predstavniki gostinstva do fi-
nanciranja splošne turistične
propagande in kaj od tega pričakuje?

Predstavniki gostinskih go-
spodarskih organizacij in zaseb-
ni gostilničarji so glede finan-
ciranja splošne turistične pro-
pagande s posebnim dopolnil-
nim članskim prispevkom Go-
spodarski zbornici SRS zavzeli
v načelu pozitivno stališče. Ven-
dar so bili mnenja, da mora za
propagando prispevati celotno
gospodarstvo, ker imamo vsi ne-
posredno ali posredno korist od
turizma, posebno še od tujega
turističnega prometa.

Gostinstvo je že doslej pla-
čevalo višji prispevek kot dr-
uge panoge in bi bilo pripravlje-
no prispevati še več, če ne bi te
panoge bremenile nekatere dr-
uge izredno visoke obveznosti po
uvedbi gospodarske reforme.

Katere obveznosti imate v
mislih?

Predvsem prispevek za vodni
sklad in prispevek za upora-
bo mestnega zemljišča.

Gostinstvo se dobro zaveda,
da brez urejene preskrbe s pit-
no vodo ne bi moglo normalno
poslovati. Toda težko razume,
da mora plačevati mnogo višji
prispevek, kot bi ga plačala za-
sebna gospodinjstva, čeprav je
voda iz gostinstva enako ona-
snajena kakor odplake privat-
nih gospodinjstev. Poleg tega
kaže upoštevati, da se v gostin-
stvu trošijo ogromne količine
vode zaradi izpolnjevanja hi-
giensko sanitarnih norm in ne
zaradi ekonomskih koristi.

Tudi pri prispevku za upora-
bo mestnega zemljišča je po-
trebno upoštevati, da mora imeti
gostinstvo velike poslovne
prostore zaradi sanitarno-teh-

ničnih predpisov, teh prostorov
pa ne more uporabljati za ne-
posredno ustvarjanje dohodka.

Kako pa je z obveznostmi v
zasebnem gostinstvu glede na
zatrjevanje družbenega gostin-
stva, da ekonomski pogoji niso
izenačeni?

Kar zadeva prispevek za
vodni sklad in prispevek za
uporabo mestnega zemljišča so
obveznosti privatnega gostin-
stva izenačene. Neenakost pa
nastopa pri prometnem davku.

Ta davek znaša pri alkoholnih
pijavih tudi do 65 odstotkov od
prodajne cene. Za privatne
gostilne je po zakonu možen
pavšalni obračun prometnega
davka in večina občin se tega
načina tudi poslužuje. Pavšalne
osnove pa so le malokje realno
določene, posebno ker se pro-
dajne cene med letom spremin-
jajo. Mimo tega nekatere ob-
činske skupščine zaradi neure-
jenega financiranja investicij v

privatno gostinstvo popuščajo
pri davčnih obveznostih, da bi
zasebniki laže obnavljali in gra-
dili gostinske obrate.

Stališče sveta za gostinstvo
in turizem pri Gospodarski zbor-
nici SR Slovenije je, da promet-
ni davek ni rezultat osebnega
dela, temveč da je regulator
tržišča oziroma v sedanjih obli-
ki in stopnji fiskalni instrument
in zato ne more služiti kot
osnova za stimuliranje, ker po-
meni v tem primeru čisto dr-
žbeno dotacijo za privatno in-
vesticijo. Svet pa se strinja, da se
stimulacijska politika za in-
vesticije tudi v bodoče vodi pri
določanju prispevka iz do-
hodka.

V zvezi s privatnim gostin-
stvom želimo povedati še to, da
je liberalizacija pri izdajanju
dovoljenj za samostojne gostil-
ne povzročila marsikaj negativ-
nega. Na primer: dovoljenja za
veliko zasebnih bifejev in točil-
nic so dobili ljudje, ki nimajo
nobene strokovne izobrazbe.
Smatram, da niti taki obrati,
niti taki »gostinci« ne morejo
pospeševati turističnega pro-
meta v Sloveniji. Naše glavno vo-
dilo bi moralo biti prizadevanje
za splošni dvig kvalitete gostin-
skih storitev. Samo tako se bo-
mo lahko uveljavili na tujih tu-
rističnih tržiščih.

Kakšna je akumulativnost
gostinstva v letu 1967 in kaj
pričakujete ob zaključku letoš-
njega leta?

Po podatkih, s katerimi raz-
polagamo, je gostinstvo edina
gospodarska panoga v Sloveniji,
v kateri se je letos delež gos-
podarske organizacije iz desežene-
ga dohodka tako zmanjšal, da
je nižji kot pred gospodarsko
reformo. To je v popolnem na-
sprotju z osnovnimi načeli go-
spodarske reforme. Vzrok za to
so povečan zvezni prometni da-
vek in nekatere posredne ob-
veznosti, kot so že omenjeni
vodni sklad, prispevek za upora-
bo mestnega zemljišča, najem-
nina za poslovne prostore,
cene komunalnih uslug in po-
dobno.

Brez dvoma je položaj v
gostinstvu v obdobju reforme
izredno težaven. Vendar so pri-
zadevanja kolektivov pripom-
gla, da ob koncu letošnjega

leta verjetno ne bo nobena go-
stinska gospodarska organiza-
cija izkazala poslovne izgube,
čeprav bodo sredstva skladov
manjša kot lani.

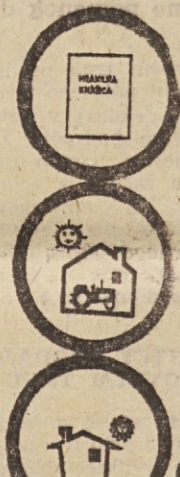
Ali bo devalvacija angleške-
ga funta po vašem mnenju
vplivala na položaj gostinstva
in na turistični promet?

Mimo priporočila zveznega
komiteja za turizem, ki je bilo
objavljeno, ne bi mogel dati no-
bene izjave glede same devalva-
cije in angleškega tržišča.

O spremenjenem položaju v
naših kolektivih in združenjih
veliko razpravljamo, vendar bi
bila vsaka konkretna izjava
preuranjena.

Novo
veliko
nagradno
žrebanje

Vlagaletji vezanih, sta-
novanjskih in kmetijskih
hranilnih vlog, ki ste že
ali boste do 31. decem-
bra 1967 vložili najmanj
2000 N-din na odpovedni
rok nad 1 leto, ste vklju-
čeni v veliko nagradno
žrebanje

KB
LJUBLJANA

**DELAVSKA
ENOTNOST**

Glasilo Republiškega sveta ZS
za Slovenijo izdaja CZP De-
lavška enotnost v Ljubljani
List je bil ustanovljen 20. 10.
septembra 1942. Urejuje uredniški
sklop Glavni in odgovorni
urednik

MILAN POGAČNIK

Vaslov uredništva in uprave
Ljubljana Dalmatinova ul. 4
Poštni predaj 113 VPI telefon
uredništva 316-672, 316-695
312-402 in 310-933 uprave 310-1032
Račun pri Narodni banki v
Ljubljani št. NB 301-1981 de-
ležni račun pri Kreditni banki
za hranilnici Ljubljana št.
301-620-7-32000-10-3204-488 — po-
sredstva številka štane 30 N-din
— 50 S-din Narodna te-
legrafna 8.50 N-din — 850 S-din
poletna 13 N-din — 1300 S-din
n letna 20 N-din — 2000 S-din
— Rokopisov ne vračamo
Pisnine plačana v gotovini
Tisk in klisuri CZP št. ljudska
pisarna Ljubljana

Preveč krute uzde

(Nadaljevanje s 1. strani)

dajo drugim kruh in navidezno
zmanjšujejo potrebe po vzgoji
obrnega naraščaja.

**ZAKAJ PROIZVODNA OBRT
ZAPIRA VRATA?**

V proizvodni obrti je gos-
podarska reforma povzročila po-
dobne težave kot v industriji:
liberalizirani uvoz in olajšani
devizni režim spreminjata tržne
odnose. Zaloge gotovih izdelkov
so se znatno povečale v vseh
podjetjih, ki se niso prilagodila
spremenjenim prodajnim pogo-
jem. Republiško povprečje ne-
prodanih zalog je bilo ob letoš-
njem polletju za 21 odstotkov
nad lansko ravnilo. Kakih 600
družbenih obrtnih organizacij,
kolikor jih imamo v Sloveniji,
je v šestih mesecih vložilo sa-
mo okoli 6 milijard starih di-
narjev v sklade (vključno z
amortizacijjo). Ker dajejo ban-
ke pri kreditiranju prednost in-
dustriji, občinski skladi za raz-
voj obrti pa so razmeroma
skromni, bo proizvodna obrt
prihodnje leto na novo zaposli-
la kvečjemu dobrih pet tisoč de-
lavcev — predviden je namreč
2,5 odstotni porast zaposlenosti,
če se z modernizacijo proizvo-
dne ne zmanjšajo potrebe po
novem zaposlovanju.

Zaposlovalne prognoze za
proizvodno obrt so verjetno
prečnogledne, zlasti če ukinemo
dopolnilno obrt in če občinske
skupščine z razumnejšo davčno
politiko olajšajo gospodarski po-
ložaj te dejavnosti. Med davč-
nimi osnovami in stopnjami so
namreč neopravičljivo velike
razlike, kar bo svet za obrt pri
GZ posebej obravnaval s pred-
sedniki občinskih skupščin. Pri-
poročili jim bo večjo treznost in
razsodnost pri odmerjanju da-
jatev.

**OČITKI ZASEBNIH
OBRTHNIKOV**

Veliko več možnosti za zapo-
slovanje je v servisni obrti, s
katero se povečini ukvarjajo za-

sebni obrtniki. Družbena podje-
tja so namreč opešala pod ne-
vzdržnimi občinskimi bremenii
in predpisanim poslovanjem, ki
povzroča v manjših podjetjih
zelo velike režijske stroške.

Od razumevanja občinskih
skupščin je odvisno, kateri sek-
tor uslužnostne obrti se bo hi-
treje razvijal, potencialnih de-
lovnih mest je v obeh dovolj,
če naj obrt zaposluje namesto
8 odstotkov kar 30 odstotkov de-
lavcev.

Čeprav se širijo govoriče o
kapitalizaciji zasebne obrti, pa
je po drugi plati ravno tako
res, da zasebne obrtnike diskri-
miniramo. Dokazi, ki so jih sa-
mi navedli na plenarnem posve-
tovanju, so vredni temeljite ob-
ravnave in prav tako njihovi
izboljševalni predlogi.

Če občinske skupščine ukli-
nejo zasebnim obrtnikom pav-
šalne dajatve, je bilo rečeno, naj
se zasebna obrt izravna z dru-
žbeno tudi pri plačevanju pro-
metnega davka na opremo, ki
znaša v nekaterih komunah 28
odstotkov. Ker je zasebna obrt
sestavni del gospodarstva, je za-
viranje modernizacije na tem
sektorju družbeno škodljivo.
Dodatno pa ta fiskalni instru-
ment prizadeva trgovino, ki pre-
drage opreme ne more prodati.

Ravno tako je sporen pro-
metni davek na reprodukcijski
material, s katerim je obreme-
njena zasebna obrt. Ukinili naj
bi ga vsaj pri materialih, ki jih
v nepredelani obliki ni mogoče
preprodajati.

Urediti kaže kreditiranje za-
sebnega obrtništva. Glede tega
je Gospodarska zbornica že in-
tervenirala na skupščini SRS.
Problem bi rešili z ustanovitvijo
hranilno-kreditnih zadrug, za
katere obrtniki že dve leti za-
man prosijo. Sedanji cenzus za
zaposlovanje delavcev v zaseb-
nih obrtnih delavnicah po mne-
nju obrtnikov ni umesten. Ob-
stajata pa dva alternativna
spreminjalna predloga: popol-
na liberalizacija zaposlovanja v
zasebni obrti ali prilaganje

zaposlovalnega cenzusa razvito-
sti posameznih obrti. Gospodar-
ski položaj zasebnega tesarske-
ga mojstra, ki zaposluje tri de-
lavce, je na primer povsem dru-
gačen, kakor položaj zasebnega
predlovalca plastičnih mas z
istim številom zaposlenih.

Vprašanje boljšega nadzora
nad okrepljeno zasebno obrtjo
pa naj bi družba rešila skladno
s pomisleki, ki se morda upra-
vičeno vzbujajo ob teh predlo-
gih.

**ZAKAJ TAKO MALO
VAJENCEV?**

Zadnji dve leti število va-
jencev upada. Na vsakega za-
sebnega obrtnika vride samo še
en vajenec. Mladina se želi iz-
učiti obrti, pač pa jo obrtne or-
ganizacije in zasebni obrtniki
zavračajo, ker se s sedanjim fi-
nanciranjem vajenskega šolanja
ne strinjajo.

Na opisanem plenarnem po-
svetovanju so spraševali, zakaj
ima šola prvolec podaljšati pouk
s 3 na 4 in pol meseca ali celo na 6
mesecev? Se celo, če so šole
slabše opremljene kakor obrtne
delavnice. Posamezniki so pred-
lagali, naj bi šolanje vajencev
financirali starši, kakor finan-
cirajo mnoge bodoče industrijs-
ke strokovnjake.

Svet za obrt pri Gospor-
ski zbornici podpira ta pred-
log, ker leni vajenci ob seda-
njem financiranju nimajo inte-
resa, da bi se čimprej izšolali,
če padejo, je prizadeto podjetje,
ki mora plačati dvakratno šol-
nino. S svoje strani pa svet
predlaga, zvišanje vajenskih na-
grad za praktično delo.

Gospodarska zbornica SRS
tudi že pripravlja osnutek no-
vega zakona o vajencih, ki naj
bi stimuliral obrtna podjetja za
sprejem in vzgojo obrtnega na-
raščaja. Začrtani razvoj obrti in
predvideno večje zaposlovanje v
obrti silita v krepitev vajenskih
vrst, ki so se od lani zmanjšale
z 9500 na 9000 mladincev.

MARIOLA KOBAL

DELAVSKA ENOTNOST

Zveze sindikatov Ljubljana
Posebna izdaja

V navzočnosti blizu 200 delegatov in gostov poteka prva plenarna seja I. občnega zbora ljubljanskih sindikatov. Uvodni referat predsednika Mestnega sveta tovariša Rudijsa Bregarja in diskusije nekaterih delegatov so že na prvi plenarni seji določili osnovno nalogo I. občnemu zboru: — čim bolj stvarno oceniti podobo družbeno ekonomskih in političnih razmer, v katerih živi in deluje delovni človek, in izoblikovati osnovna politična stališča, v katerih bodo ljubljanski sindikati uravnavali svoje delo v bližnji prihodnosti

BRZOJAVKA PREDSEDNIKU REPUBLIKE
OB 30. OBLETNICI
PRIHODA NA VOLSTVO PARTIJE

Dragi tovariš Tito!

Danes smo se zbrali delegati Zveze sindikatov Jugoslavije mesta Ljubljane, da na občnem zboru kritično ocenimo naše dosedanje delo ter si začetimo bodoče naloge pri izvajanju gospodarske reforme in nadaljnega razvijanja samoupravne družbe.

Našemu zboru daje posebno svečano obeležje prav dejstvo, da ta časovno sovpada s praznovanjem jubileja, ko ste pred tridesetimi leti, v najtežjem obdobju naše nacionalne zgodovine prevzeli vodstvo naše Partije in delavskega razreda Jugoslavije.

V vsem dosedanem obdobju Vašega vodenja, ki ga označuje delo na graditvi enotnosti delavskega razreda Jugoslavije, zmogljivo izbojovana narodnoosvobodilna borba in socialistična revolucija, preko velikih naporov v dobi graditve materialne osnove in socialistične preobrazbe dežele ter uveljavitve samoupravljanja, se delovni ljudje Ljubljane čutimo najtesneje povezani z Vami.

Učimo se iz Vaših velikih dejanj in vemo, da smo Vam najbližji takrat, ko smo prizadevali pri svojem delu in kadar v praksi izvajamo vrednote socialistične demokracije, v svojih vrstah pa gojimo duh bratstva naših narodov ter mednarodne delavske solidarnosti.

Zagotavljamo Vam, da si bomo tako kot doslej tudi v bodoče z vsemi silami prizadevali za uspešno realizacijo velikih ciljev, ki so začetni preko gospodarske in družbene reforme, za uveljavitev humanističnih načel, za izgradnjo socialistične družbe.

Vam, tovariš Tito, pa želimo mnogo nadaljnjih uspehov na čelu Zveze komunistov in delavskega razreda Jugoslavije pri delu za blagostanje delovnih ljudi Jugoslavije, za mir in sožitje ljudstev vsega sveta. Ljubljana, 6. XII. 1967.

Delegati prvega občnega zbora Zveze sindikatov Ljubljane

IZ POROČILA O DELU LJUBLJANSKIH SINDIKATOV V MINULEM OBDOBJU

Dveletni obračun

Dobrih 60 strani šteje poročilo, ki ga je Mestni sindikalni svet Ljubljane pripravil za svoj prvi občni zbor.

Blizu 200 delegatov se je lahko preko poročila nadrobno seznanilo z delom in prizadevanji nekdanjih občinskih sindikalnih svetov in enoletno dejavnostjo Mestnega sindikalnega sveta. Za vse sindikalno članstvo ljubljanskih sindikatov pa povzemamo to pot samo nekatere najbolj bistvene vsebinske izvlečke poročila in se pri tem omejujemo v glavnem na tisti del, ki govori o organizaciji, metodah in oblikah dela sindikatov v Ljubljani.

Dobro leto je tega, ko so se občinska sindikalna vodstva dokončno združila v mestni sindikalni svet. Veliko razlogov je govorilo zato, da bi dobili v Ljubljani enotno organizacijo Zveze sindikatov.

Interesi članov sindikata iz posameznih dejavnosti so začeli presegati občinske meje in so zahtevali enotno in kvalitetnejše reševanje njihovih problemov na nivoju mesta. Takim zahtevam se je seveda moralo prilagoditi tudi delo organov sindikata. Ljubljana postaja vse bolj zaokrožena gospodarska, družbena in politično teritorialna enota in terja zato skladno reševanje vseh vprašanj. Za tako enotno reševanje nekaterih problemov so se sindikati zavzemali na področju šolstva, zdravstva, socialnega skrbstva, trgovine, komunale itd. Vse bolj pogosto so se shajali predsedniki in tajniki občinskih sindikalnih svetov, izmenjavali medsebojne izkušnje in usklajali delo 5 občinskih sindikalnih svetov. Ni naključje, da so zato najprej občutili potrebo po združitvi strokovni odbori. Izkušnje so namreč pokazale, da se otepajo posamezne grupacije na vseh petih mestnih območjih s podobnimi vprašanji. Strokovni odbori so potlej s svojo združitvijo potegnili v enotni mestni svet tudi vseh pet občinskih sindikalnih svetov. Nekdanjih občinskih sindikalnih svetov ni vodila v združitve le enotna naloga sindikatov pri krepitvi samoupravljanja in razreševanju vseh protislovij, ki se v zavzemanju za dejansko samoupravo porajajo posebno v delovnih organizacijah, ampak predvsem iskanje ustreznih oblik in metod dela, ki bodo racionalizirale delovanje sindikatov in s tem zagotovile večjo učinkovitost predvsem v medsebojnih stikih s sindikalno podružnico.

SINDIKALNE PODRUŽNICE SE OSAMOSVAJAJO

Večje delo, ki so ga ljubljanski sindikati opravili v minulem obdobju, so bili občni zbori sindikalnih podružnic. Posebno pomembne so bile predpriprave, kajti na občne zборе je bilo potrebno priti z jasnimi stališči, s poglobljenimi analitičnimi ugotovitvami o problemih posameznih področij v gospodarskih in družbeno-političnih dejavnostih in tako usmeriti svoje sindikalne organizacije na ustvarjalno in samostojno reševanje problemov v delovnih organiza-

cijah in pri reševanju skupnih problemov komune in mesta.

Končna ocena za te občne zборе je najboljša. Bili so boljše pripravljene kot nekdanja leta, posebno pa so se razlikovali od prejšnjih let po vsebini. V večini sindikalnih podružnic so sindikati s spodbujanjem samoupravnih organov in strokovnih služb doiskali strokovno in tenkočutno reševanje problemov proizvodnih rezultatov, sodelovali so v pripravah na akcijanje delovnega časa, organizirali so razprave o osnutkih pravilnikov in si prizadevali, da bi z internimi akti pripomogli k čimboljšim notranjim odnosom. V nekaterih delovnih organizacijah so sindikati pomagali tudi reševati probleme množičnega odpuščanja delavcev, se zavzemali za smotrne oblike integracije itd. Po vsem tem je razumljivo, da so bile razprave na mnogih občnih zboreh usmerjene na gospodarsko in poslovno pot podjetja, da bi lahko realno ocenili tudi prizadevanja za izboljšanje standarda zaposlenih. Vse to kaže, da postajajo sindikati v delovnih organizacijah vse bolj samostojne politične organizacije in se opirjajo na metode dela, kot jih narekuje naš čas.

NAGLUŠNA KADROVSKA POLITIKA

V razmeroma kratkem obdobju je mestni sindikalni svet opravil veliko in uspešno delo. Poleg številnih plenarnih zasedanj in sej predsedstva je treba šteti v njegovo dejavnost več posvetov s predstavniki sindikalnih podružnic in samoupravnih organov o aktualnih problemih v delovnih organizacijah. Takih posvetov so se posluževali že nekdanji občinski sindikalni sveti. Tako so ljubljanski sindikati neposredno razpravljali s prizadetimi ob stečaju tovarne Taps, nadalje so reševali probleme odpuščanja delavcev v tovarni Rog, Ljubljanskih mlekarah in še v nekaterih delovnih organizacijah. Težko bi v kratkem povzeli vso dejavnost mestnega sindikata, zato se omejimo na dvoje vprašanj, ki jih ljubljanski sindikati prištevajo ves čas v primarne naloge svoje organizacije: vsestranska podpora nadaljnjemu uveljavljanju gospodarske in družbene reforme in v tem okviru reševanje ekonomskih problemov pri odpuščanju delavcev ter zavzemanje ljubljanskih sindikatov za načrtno kadrovske politike in odločnejše premike pri

zaposlovanju strokovnjakov, mladine in večje prizadevanje za izobraževanje zaposlenih.

Poleg splošne opredelitve za reformo so se občinska sindikalna vodstva pa tudi mestni sindikalni svet vključili v delo za reformo s številnimi posvetovanji v delovnih organizacijah, z izmenjavo izkušenj med podjetji in ustanovami na nivoju občine. Ze ob sprejetju reforme so se sindikati odločno uprli težnjam zlasti nekaterih slabše organiziranih podjetij, da bi z odpuščanjem delavcev in z nazadovanjem in z zmanjšanjem proizvodnje izboljšali položaj ostalih članov kolektiva. Tak predlogi nekaterih delovnih organizacij se porajajo posebno letos. Ob takih primerih so sindikati vselej uveljavljali stališče, da je treba problem racionalnejšega zaposlovanja iskati v povečani produktivnosti dela zaposlenih, torej v povečanju proizvodnje, ne pa v odpuščanju. Temu načelu kaže zato v kolektivih prilagoditi prizadevanja za dvig strokovne usposobljenosti zaposlenih, vključevanje novih strokovnjakov in racionalnejše razporejanje delavcev v delovnih organizacijah.

Prav slednje — izboljšanje kvalifikacijske strukture in uveljavljanje načrtno kadrovske

politike, gre v delovnih organizacijah po polzevo, čeprav so se ljubljanski sindikati že večkrat zavzeli, da bi kadrovska politika dobila ustrezno mesto v statutih delovnih organizacij. Konec minulega leta je bilo v gospodarstvu Ljubljane zaposlenih približno 4000 strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo, kar pomeni le 3,8 odstotka vseh zaposlenih. Veliko ugodnejši tudi niso podatki o zaposlenih strokovnjaki s srednjo izobrazbo. Kljub takemu položaju pa je proces vključevanja novih strokovnjakov zelo počasen, ker zadeva na številne ovire.

Na ves ta splet problematike ljubljanski sindikati opozarjajo že dlje časa in terjajo v imenu vseh zaposlenih hitrejšo spreminjanje kvalifikacijske strukture. Dejstvo je, ugotavljajo ljubljanski sindikati v svojem poročilu, da mora kolektive, ki zadevo v težave zaradi nesposobnosti svojih vodstev, še vedno reševati družba predvsem s sredstvi bolj produktivnih, kar narekuje hkrati potrebo, da se aktivneje vključimo v prizadevanja za dvig izobrazbene ravni vodstvenih kadrov ter dosledno uveljavljanje zahtev po racionalizaciji gospodarstva. Taka prizadevanja bodo podprli ljubljanski sindikati v celoti tudi v prihodnje.

IZ UVODNEGA REFERATA RUDIJA BREGARJA, PREDSEDNIKA MESTNEGA SINDIKALNEGA SVETA

Reforma in praksa

Uvodni referat na občnem zboru ljubljanskih sindikatov je prebral predsednik Mestnega sveta Zveze sindikatov Slovenije tovariš Rudi Bregar. Delegati, ki so pozneje razpravljali na plenarni seji pa tudi v komisijah, so se pogosto opirali in sklicevali na izvajanje tovariša Bregarja, kar pomeni, da je referat pobudil delegate k dejavnemu delu na občnem zboru, še posebno, ker je tovariš Bregar ocenil podobo družbeno ekonomskih in političnih razmer, v katerih deluje delovni človek, in izoblikoval osnovna politična stališča, po katerih bodo ljubljanski sindikati uravnavali svoje delo v bližnji prihodnosti. Drugi del referata, ki zadeva prihodnjo dejavnost ljubljanskih sindikatov, se ujema z ugotovitvami komisij občnega zbora, o čemer pišemo na naslednjih straneh posebne ljubljanske izdaje. Zategadelj povzemamo v tem povzetku le prvi del referata, ki se nanaša na ugotovitve o sedanjih fazah izvajanja družbene in gospodarske reforme in s katerimi pojmovanji in ocenami morajo sindikati obračunavati v naslednjem obdobju izvajanja reforme.

Učinkovito delovanje reforme občutimo povsod, od osnovanja proizvodne usmeritve, proizvodnje, prodaje, potrošnje, do zdravstva, prosvete in kulture. V tem nenehnem procesu se vse bolj krepijo samoupravljalska zadeva proizvodjalcev, osebna pobuda in odgovornost. Vse bolj se stapljajo osebni delavčevi interesi z interesi delovnih organizacij. Toda poleg teh in še nekaterih drugih spodbudnih primerov, ki kažejo na skladnejši gospodarski razvoj, pa razkriva reforma s svojimi ukrepi tudi naše slabosti, sposobnost in zmožnost posameznih delovnih organizacij v spopadu s tržnimi zakonitostmi. Ta spopad pospešuje proces diferenciacije gospodarskih organizacij na tiste, ki dobro poslujejo na osnovi lastnih razvojnih programov, ki se opirajo na kolektiv, in se zavzemajo za združevanje, in na

tiste, ki bi želeli pod plaščem državne zaštite skrivati svojo nesposobnost. Ko je tovariš Bregar govoril o teh skrajnih primerih v gospodarskem in samoupravnem življenju v delovnih organizacijah, je dejal:

»Odločno moramo razkrivati posamezne gospodarske operativce, ki za vse krče, ki jih prebota delovna organizacija in za vso notranjo neurejenost krivijo reformo in se nanjo sklicujejo. Nerentabilna podjetja niso prišla v tak položaj zaradi reforme. Taka so bila že prej, reforma je to stanje samo razkrila. Taka omejenost posameznikov zveni delavcem vse bolj kot opravičevanje pred lastno nesposobnostjo in ležernostjo. Ko smo šli v gospodarsko reformo smo mnogo govorili o težavah, v katere bodo zašli proizvajalci z nesodobno nerentabilno in nekonkurenčno proizvodnjo. Na-

povedovali smo, da se bodo prej ko slej posamezne delovne organizacije znašle pred stečajem. Opozarjali smo tudi, da se ne smemo uspraviti v kolektivih, ki jim je reforma omogočila trenutno boljši položaj. Nekateri kadri in tudi samoupravni organi so bili gluhi za vse te napovedi in opozorila. Sedaj pa, ko se ta predvidevanja uresničujejo, izgubljajo glavo, nimatej pa poguma, da bi priznali da jih je čas prerasel.»

OBRAMBA ZA NESPOSORNOST

V ljubljanskem gospodarstvu je še zelo zakoreninjeno mnenje, da je treba za vsako ceno reševati vse proizvodne enote, ki so nastale v minulem razvoju gospodarstva. V besedah se zavzemamo za selektivnost, vendar smo hkrati nemi (Nadaljevanje na 12. strani)

Mult teden so imeli ljubljanski sindikati svoj prvi občni zbor. Poleg številnih delegatov, ki so jih izvolili ljubljanski delavci, so se na povabilo organizatorja udeležili občnega zbora tudi mnogi gostje, med njimi IVO JANZEKOVIC, predsednik Republiškega sveta ZSS, predstavniki sindikatov mest Skopje, Pristina, Sarajevo, Titograd, Novi Sad, Beograd in Zagreb ter predstavniki družbeno političnih organizacij in skupščinskih organov Ljubljane. Svoj občni zbor so ljubljanski sindikati obogatili s dvema pomembnima dogodkoma: s proslavo 30. obletnice prihoda tovariša Tita na čelo Partije in z branjem odprtega pisma, ki so ga delegati občnega zbora naslovili ljubljanskim delavcem kot skupni

Na prvi postaji

protest proti ameriški agresiji nad vietnamskim ljudstvom. Delo občnega zbora ljubljanskih sindikatov je teklo na dveh plenarnih zasedanjih in v treh komisijah, ki jih je občni zbor usmeril v razpravo o vlogi, vsebini in metodah dela sindikalnih podružnic v sedanjih pogojih samouprave, o uveljavljanju samoupravljanja v delovnih organizacijah in o vplivih in posledicah reforme na posamezna področja družbenih dejavnosti in nalogah sindikata.

Namen vsakega občnega zbora je prav gotovo obračun dosedanjega dela in dogovor o stališčih, metodah in vsebini dela za prihodnje delovno obdobje. Oboje so ljubljanski sindikati dobro opravili. Vendar velja poudariti osnovno značilnost za dosedanje in prihodnje delo ljubljanskih sindikatov: to je vztrajno prizadevanje za uresničevanje ciljev gospodarske in družbene reforme. V tako vsebino razprave se je vključil tudi gost občnega zbora tovariš Ivo Janžeković, predsednik RS ZSS, ki je med drugim dejal:

»Uresničevanje reforme, ki nas vodi v svetovni gospodarski prostor, pomeni tako odgovorno nalogo, da ji morajo sindikati z vsem svojim vplivom in aktivnim delom pomagati utreti pot do cilja. Ta naloga je še toliko težja, ker gre pri nas vendar za celovito družbeno preobrazbo, za modernizacijo našega gospodarstva na samoupravni osnovi. Druge osnove za ta napredek ne moremo priznati. Gre torej za uresničevanje takih pogojev delovnega človeka, kater bo lahko postal njegov vpliv dominantna naših družbenih odnosov.»

Prvi občni zbor je konkretni politični dogovor ljubljanskih sindikatov za nadaljnje njihovo delo. Kakšni bodo ti uspehi in kako bomo sodili o njihovi veljavi od sindikalnih podružnic do našega sindikalnega sveta, je na zaključku občnega zbora poudaril Rudi Bregar, smo odgovorni vsi, ki aktivno delujemo v naši organizaciji.

REFORMA IN PRAKSA

(Nadaljevanje z 11. strani)

lo pogumni, da bi odkrito povedali, kakšna prihodnost čaka to ali ono delovno organizacijo, za katero je povsem očitno, da nima prihodnosti. Za vsako ceno podaljšujemo takim kolektivom življenje s kreditnimi injekcijami, čeprav vemo, da ne bodo vzdržali sproščenega tržnega gospodarstva. Nekateri pravijo, da so za tako reševanje zainteresirane tudi banke, ker pobirajo zamudne obresti od komitetov, ki so na majavih nogah. V nekaterih kolektivih, ki so se znašli v neugodnem gospodarskem položaju, je slišati tudi glasove posameznikov o polomu gospodarske reforme zaradi nizke rasti proizvodnje.

Takim mnenjem posameznikov je Rudi Bregar v referatu odgovoril:

»Predstavniki posameznih ogroženih panog in podjetij napihujejo trenutno zaostajanje proizvodnje zato, da bi izsilili odstopanja od osnovnih izhodišč reforme. Res ni sedaj dvomestnih številčnih odstotkov porasta proizvodnje, kot smo jih bili vajeni prikazovati v inflacijskih casih. Nastopamo s povprečji njene rasti, kar zamegljuje podobo. Posamezni deli gospodarstva, posamezni kolektivi dosegajo izredne rezultate in ustvarjajo primerne dohodke za sklade in osebne dohodke. Drugi, z nizko produktivnostjo dela in proizvodnjo, za katero ni zanimanja na trgu, pa so seveda precej pod ravnišo do večeršnjih prikazovanj proizvodnih rezultatov. To pomeni, da se dogaja prav tisto, kar smo z reformo hoteli doseči.«

Potem je Rudi Bregar obdelal tudi govorice nekaterih posameznikov, ki menijo, da je samoupravno gospodarstvo nespособno zagotoviti in skrbeti za akumulacijo in tako tudi ne za nadaljnji razvoj podjetja. Isti ljudje trdijo, da je edini interes delavcev osebni dohodek in da zato delavci neodgovorno odločajo o sredstvih, ker s povečanjem osebnih dohodkov zaje-dajo v sklade podjetja.

»Zaradi povečanih osebnih dohodkov«, je dejal Rudi Bregar »se ni zmanjšala akumulacija gospodarskih organizacij. Na to delno znižanje je vplivalo več elementov: počasnejše povečanje proizvodnje, naraščanje tako imenovanih družbenih obveznosti, porast amortizacijskih sredstev z novo realnejšo ocenitvijo proizvodnih sredstev in ne nazadnje povišanje cen storitev komunalnih služb. Res pa je, da je struktura akumulacije zelo neugodna in razdrobljena. Zato se srečujemo tudi s težnjami, da bi bilo potrebno na osnovi globalnih ocen razmerij pri delitvi osebnega dohodka spreminjati sistem in seči po administrativnih ukrepih.«

Zategadelj kličejo kolektivi na pomoč državo. Menijo, da bi se morala v nove zaostrene pogoje gospodarjenja vmešati država s popolnim ekonomskim sistemom, ki bi vse gospodarsko življenje uredil do podrobnosti in ga postavil na pravo mesto. Seveda so med nami tudi takšni, ki odrekajo državi nadaljnje vmešavanje, češ, svoje je opravila, zdaj pa je le stvar delovnih organizacij, kako se bodo znašle in reševale nastali gospodarski položaj. Napak je tudi, da se nekateri zanašajo in terjajo od države, da neposred-

no usesti odnose na področju zaposlovanja in poskrbi za vse, ki bi se želeli zaposliti. S takšnimi mnenji seveda merijo na to, naj država tudi seže po sredstvih podjetij in zoži materialno osnovo delavski samoupravi. Vemo pa, da so rešitve za zaposlovanje predvsem v oživljanju in širjenju rentabilne proizvodnje.

STALIŠČA SINDIKATOV NISO DVOUMNA

Do tako različnih razlag in tudi prizadevanj posameznikov, da bi preglasili večji del, ki si prizadeva utrjevati samoupravne odnose, sindikati seveda ne morejo biti ravnodušni in brez stališč. In vendar si tudi stališča sindikatov nekateri mnogokrat razlagajo po svoje. Glede tega je menil Rudi Bregar:

»Posamezniki ocenjujejo težave in nasprotja v samoupravnih odnosih in delavčevi zavesti kot slabost samouprave in kot dokaz upravičenosti svojih zahtev, da se sedaj ob reformi, ko gre za biti ali ne biti, ko se zahtevata čvrsta organizacija in disciplina, izločita gospodarjenje in proizvodnja iz samoupravne dejavnosti. Privrženci »trde roke« hočejo prikazati razmere tako, kot da se napredne samoupravljalske sile zavzemajo za nered, nedisciplino in neodgovornost. Sindikatom in samoupravi podtikajo, da se zavzemajo za to, da bi lahko delal vsakdo, kar mu šine v glavo.«

Ob zaključku prvega dela referata je Rudi Bregar spregovoril tudi o »teoretskih in filozofskih« ocenjevalnih samoupravnega sistema, ki s svojimi članki in razpravami ter pogovori na simpozijih opogumljajo vse te posameznike, ki s svojimi gesli in naziranjmi otežkočajo pot naši samoupravi. Dejal je: »Po modelih in rešitvah teoretikov segajo že mnogi gospodarski operativci. Ti nastopi izražajo politično ambicijo, da se diskreditira samoupravljanje, češ, da je za gospodarstvo neučinkovito. Delavci se po njihovih sodbah neposredno zanimajo le za osebni dohodek oziroma za tisti del dohodka, ki povečuje njihov življenjski standard. Zato je po njihovih ocenah treba vgraditi v naš sistem odnose, katerih bistvena vsebina so državni oziroma kapitalistični elementi. Delavsko samoupravljanje naj zamenja »samoupravni managerski model upravljanja« — strokovnjaki, ki so strokovno usposobljeni za odločanje o razvoju podjetja, o odnosih in delitvi dohodka. Take težnje se skrivajo pod prevezo zavzetosti in skrbi za dobro gospodarjenje, zato ni lahko vedno odkriti njihovega pravega pomena in namena. Mnogi, ki se zavzemajo za take rešitve se niti ne zavedajo, da s tem izpdkopavajo temeljne prvne naše socialistične družbe.«

Taki pogledi prihajajo posebej do izraza in zadevajo na ugodna tla v dosedanjem obdobju naporov za modernizacijo proizvodnih postopkov in ekonomičnost poslovanja. Bremea odgovornih nalog, pred katerimi slone delovni kolektivi, spravljajo včasih strokovno-operativne kadre in tudi samoupravne in politične činiteleje v nervozo in nestrpnost. V takih razmerah je priložnost za razraščanje podjetniškega birokratizma in za odvrnjanje samouprave na stranski tir.«

Na začetku občnega zbora ljubljanskih sindikatov je pevski zbor osnovne šole Trnovo pod vodstvom prof. Hauptmanove ubrano zapelo dve pesmi, in sicer: »S praporom na delo« in »Jugoslavija«

ZAPISEK Z ZASEDANJA KOMISIJE ZA PROUČITEV VLOGE, VSEBINE IN ORGANIZACIJE DELA V SINDIKALNIH PODRUŽNICAH

Avtoriteta sindikatov izvira iz množičnosti članstva

Zaostreni pogoji gospodarjenja v času po reformi zahtevajo tudi od sindikatov, da bolj intenzivno posežejo v razreševanje vsakodnevnih problemov in težav v delovnih organizacijah. Takšna je bila izhodiščna misel vseh razprav na zasedanju komisije za proučitev vloge, vsebine in organizacije dela v sindikalnih podružnicah.

Predvsem velja poudariti, da so delegati sprožili zelo razgibano in zanimivo razpravo, v kateri so posegli veliko dlje od tako imenovane »klasične zaščitne funkcije« svoje organizacije. Menili so namreč, da bi bila tako zožena vloga organizacije, čeprav jo nekateri vseno še zagovarjajo, premalo; predvsem pa ne bi izražala mnenj, hotenj in volje članov organizacije. Prav na množičnosti članstva pa sindikati lahko in morajo graditi svojo avtoriteto. Če namreč sindikati v povprečju vključujejo več kot 90 % vseh zaposlenih, potem je res treba poskrbeti za to, da si bo ta najbolj množična delavska organizacija vselej tudi prizadevala in se borila za uresničevanje interesov svojega članstva.

Gre torej za vprašanje, kakšne naj bodo v prihodnje metode in oblike dela sindikatov in še posebej podružnic, da bi se omenjenemu cilju čimprej začeli tudi približevati.

Razprava na zasedanju komisije je opozorila, da sindikati vsebine svojega dela nikakor ne bi smeli iskati v vmešavanju v razne strokovne in poslovne zadeve, kot bi želeli nekateri, da jim potem ne bi bilo treba nositi konkretne odgovornosti za izpolnjevanje nalog s tega področja. Gre pa za nekaj drugega: za ustvarjanje novih in vsebinsko bogatejših odnosov med ljudmi znotraj istega kolektiva. Ob takšnih odnosih in ob bolj sproščenem vzdušju v delovnih organizacijah bi se veliko lažje posvečali konkretnim problemom in jih razreševali na način, ki bi se prizadetima zdel najbolj primeren. Pri tem bi moral obveljati samo ta pogoj, da sprejeti ukrepi in rešitve ne bi smeli nasprotovati samoupravnim odnosom, ki jih utrjujemo v naši družbi.

Seveda pa bi se sindikalne podružnice tudi ob takšnem načelnem izhodišču svojega dela morale otresti sleherne togosti, ki se zlasti odraža v prepričanju, da se sindikati sploh ne smejo več »vmešavati« v gospodarske in poslovne probleme. Ob tem gre za dvoje in oboje so jasno poudarili in razčistili na zasedanju komisije za proučitev vloge, vsebine in organizacije dela v sindikalnih podružnicah.

Prvo in najvažnejše je to, da se bodo sindikalne podružnice najlažje in najhitreje uveljavile s tem, če bodo delovale kot pravočasen in učinkovit pobudnik razprav o vseh pomembnejših — tudi gospodarskih — vprašanjih svojih kolektivov. Te razprave in pomenki bi se morali zvrstiti prej, preden bi o posameznih zadevah sklepali v samoupravnih organih. Za takšno pot morajo sindikalne podružnice zastaviti vso svojo politično avtoriteto. Če bi bilo tako, potem se za »poslovno skrivnostjo« marsikdaj ne bodo mogli več skrivati tisti, ki lastno nedelavnost skrivajo in opravičujejo s potrebo po hitrem postopku v samoupravnih organih, pri čemer pa naj bi bil sindikat samo še prenašalec in pojasnjevalec že sprejetih stališč in sklepov. Gre torej za oblikovanje in utrjevanje odgovornosti pri vseh in tudi vodilnih delavcih. Na zasedanju komisije so v zvezi s tem poudarili, da bi po tej poti, prek naglašene odgovornosti slehernega posameznika za delo, ki ga opravlja, nemara vendarle dosegli, da bi člani samoupravnih organov in tudi kolektivi kot celota bili ne le že predhodno informirani o dogajanjih v svojih kolektivih in o dejavnosti samoupravnih organov, marveč bi jih s tem tudi

aktivno vključili v graditev poslovne, kadrovske in siceršnje druge politike svojih delovnih organizacij.

»Vmešavanje« v gospodarsko in poslovno politiko delovnih organizacij pa ima še drugo stran obraza. Događa se namreč, da zaradi slabih poslovnih rezultatov prihaja do zmede in medsebojnih obračunavanj v

podjetjih, do iskanja »krivca« za vsako ceno. V takih primerih, če so že dopustile tak razvoj položaja, pa bi sindikalne podružnice vendarle morale biti tiste, ki bi znale zagotoviti takšno vzdušje, ob katerem bi lahko opredelili nosilce konkretnih nalog in ukrepov.

Tudi to je seveda uresničljivo, oziroma dosegljivo le ob kolikor toliko urejenih siceršnjih odnosih znotraj delovnih kolektivov. Potrebno vzdušje, notranjo »klimo« morajo sindikalne podružnice ustvarjati že takrat, ko kolektivi ne preživljajo posebnih problemov. Ob morebitnih težavah se tako »vzgojen« kolektiv strne in z vsemi svojimi močmi išče pot iz zagate. V nasprotnem primeru pa seveda lahko pride tudi do razsula.

Tako ostaja temeljno vprašanje, kako poskrbeti za urejene odnose znotraj delovnih organizacij. Nedvomno bo držalo, da oblikovanje teh odnosov ne pomeni izključne skrbi zgolj sindikalnih organizacij, ampak ustrezen delež odpada tudi na druge politične organizacije, na samoupravne organe in tudi na strokovne službe. Vendar zaradi tega naloge sindikalnih podružnic niso nič manjše. Kakor so poudarili v razpravi in potem ponovili tudi v zaključnem poročilu za občni zbor, bi sindikalne podružnice morale izpolniti dosedanje oblike političnega delovanja. Delo ne bi smelo biti omejeno pretežno ali celo izključno zgolj na organizacijo kolektivnih sestankov in sej izvršnih odborov podružnic. Veliko bolje bi bilo, če bi ob tem in marsikdaj tudi namesto tega na primer organizirali razprave po manjših skupinah, saj bi to omogočilo bolj poglobljeno obravnavanje posameznih zadev ob občutku domačnosti in v bolj sproščenem vzdušju. Tako bi sindikat deloval tudi v preventivnem pomenu besede, namesto da marsikdaj še nastopa kot »gasilec«, ki v svojem delu uspe ali pa tudi ne — odvisno od tega, kdaj so ga poklicali na pomoč in kako se je lotil svojega dela.

Omejen prostor, žal, ne dovoljuje, da bi podrobneje spregovorili o vsem, o čemer so razpravljali člani komisije za proučitev vloge, vsebine in organizacije dela v sindikalnih podružnicah. Zato omenjamo zgolj še to, da so se — razen drugega — zavzeli tudi za načrtnejšo kadrovsko politiko v sindikatih in za takojšnjo proučitev nekaterih aktualnih vprašanj — predvsem problematike zaposlovanja in morebitnega podaljšanja mandatne dobe za člane samoupravnih organov.

Pst...

Na občnem zboru ljubljanskih sindikatov so bili tudi gostje, predstavniki mestnih sindikalnih svetov iz glavnih mest jugoslovanskih republik in avtonomnih pokrajin. Med njimi je bil tudi Vidoje Mitrović, predsednik beograjskih sindikatov, ki je v odmoru pripomnil naslednje:

»Če bi mi organizirali delo občnega zbora po komisijah, potem bi se večina delegatov dlje časa zadrževala za šankom, kot pa v dvoranah, kjer bi delale posamezne komisije...«

x x x

Potem ko smo na minulem občnem zboru ljubljanskih sindikatov slišali, kako sindikalna organizacija v podjetju Termika iz Ljubljane uspešno vpliva s svojimi predlogi na delo samoupravnih organov v podjetju, je delegatka iz tega kolektiva še povedala:

»Največji problem samoupravljanja v našem podjetju je, da je to samoupravljanje zelo drago. Vsaka seja delavskega sveta nas velja nekaj sto tisoč starih dinarjev, kajti člani delavskega sveta so iz naših obratov, ki jih imamo raztresene po vsej Jugoslaviji. Zavoljo tega imamo seje delavskega sveta le vsaka dva meseca in to z maratonskimi dnevnimi redi, tako da seje trajajo tudi po dva dni. Se razume, člani delavskega sveta so potem že utrujeni...«

Eden izmed delegatov, ki je sedel poleg novinarja, pa je na pol pritaeno in hudomušno pripomnil:

»... pa organizirajte delavsko samoupravljanje po pošti in se boste izognili nevšečnostim, ki jih še imate v samoupravljanju.«

P o združitvi ljubljanskih občinskih sindikalnih svetov v Mestni sindikalni svet in po konstituiranju mestnih strokovnih sindikatov je nastala naslednja organizacijska oblika sindikatov v Ljubljani:

šest mestnih odborov sindikata delavcev strokovnih dejavnosti, in sicer:

- Industrije in rudarstva (30.800 članov v 128 sindikalnih podružnicah),
- kmetijstva, živilske in tobačne industrije (5400 članov v 53 sindikalnih podružnicah),
- gradbenih delavcev (16.200 članov v 70 sindikalnih podružnicah),
- prometa in zvez (13.300 članov v 51 sindikalnih podružnicah),
- storitveni dejavnosti (20.000 članov v 264 sindikalnih podružnicah),
- družbenih dejavnosti (21 tisoč članov v 254 sindikalnih podružnicah).

Vsak mestni odbor ima svoj plenem in predsedstvo ter pododbore za posamezne dejavnosti ali stalne ali občasne komisije za posamezna področja delovanja. Strokovni sindikati operativno posegajo v sindikalno podružnico pri razreševanju vseh tistih vprašanj, ki zadevajo njihovo članstvo. Tako strokovni sindikati usposablajo delavce v samoupravljanje, spodbujajo delovne kolektive k uporabi znanstvenih dosežkov, k soobčinski organizaciji dela in tehnološki, skrbijo za sistematično

Organizacija in vsebina

splošno, strokovno, ekonomsko, idejno politično in kulturno izobraževanje delavcev z namenom, da bi dosegali čim boljše rezultate v proizvodnji in pri samoupravljanju ter da bi se okrepila socialistična zavest ter osebna in družbena odgovornost. Strokovni sindikati organizirajo izmenjavne izkušnje med kolektivi z različnejšimi oblikami: s sestanki, s posvetovanji med sorodnimi organizacijami itd.

Mestni sindikalni svet kot organ Zveze sindikatov v Ljubljani pa deluje predvsem v tistih vprašanjih, ki so skupna vsemu članstvu ne glede na stroko ali dejavnost, oziroma pri razreševanju tistih vprašanj, ki jih želijo posamezni sindikati uresničevati preko Zveze sindikatov. Mestni sindikalni svet preko svojih organov: občni zbor, plenem, predsedstvo in preko drugih oblik in metod dela, kot so komisije, posveti, razgovori itd., proučuje probleme, ki so skupni vsem delovnim ljudem, združuje in koordinira delovanje sindikatov skladno z interesi delavskega razreda in pomaga zboljševati družbeno-gospodarski in socialni položaj delavcev, organiziranih v sindikatu.

Predsednik mestnega sindikalnega sveta Beograd Vidoje Mitrović, sekretar MSS Zagreb Josip Vimповšek in univerzitetni profesor dr. Rudi Kiovisky v razgovoru med odmorom

DELAVCEM LJUBLJANE!

Agrestja ZDA v Vietnamu je dosegla skrajne meje. Preko pol milijona Amerikancev in njihovih privržencev s Filipinov, Južne Koreje, Tailandu, Nove Zelandije in Avstralije z uporabo vseh vrst najmodernejšega orožja, vključujoč tudi pline in kemična sredstva za množično uničevanje ljudi, pridelkov in živine, z masovnim izganjanjem ljudi v taborišča, z mučenjem in ubijanjem nedolžnega prebivalstva skuša uničiti vietnamsko ljudstvo.

Vse to pa ni moglo streti tega naroda. Nasprotno! Postavilo se je z vso silo in uspešno po robu. Njihova borba je ne samo opravičljiva, temveč tudi pravična, progressna in revolucionarna. To je boj za lastno svobodo, neodvisnost, za pravico opredelitve in izbire oblike vladavine, boj za nacionalni obstoj in rešitev. In končno je to tudi boj proti imperialistični politiki in strategiji stopnega posamičnega podjarmljenja s pritiskom in z lokalnimi vojnami, boj proti politiki sile in mednarodnih odnosih. Alokateri majhen narod si je s svojim odporom, vztrajnostjo, s pripravljenostjo tako drago plačati svojo svobodo pridobil tako spoštovanje sveta. Redkokatero majhno ljudstvo je toliko zadolžilo svet brezpravičnih, odvisnih in tlačanih narodov kot vietnamsko. Najbrž ni naroda v novejši zgodovini, ki bi moral sam toliko let

M obracunavati s tako močnim in podlim sovražnikom in ki bi uspel prisiliti svojega sovražnika, ki se razglasa za zaščitnika svobodnega sveta, da pokaže svoj pravi obraz, svojo pravo naravo, svoja pojmovanja »miru, svobode in pravice«. Prav zato ima odpor Vietnamcev svetovno-zgodovinski pomen, medtem ko je agrestja ZDA ne samo brez političnega, temveč tudi brez moralnega in mednarodnega pravnega opravičila. Naperjena je proti ustanovni listini OZN, proti duhu in črki ženevskih sporazumov, proti mednarodnim pravnim normam in proti principom človečnosti pri obnašanju držav, ki so v vojni. Reagiranje svetovne javnosti, vključujoč tudi javnost na Zahodu, pa celo v samih ZDA, na politiko ZDA do Vietnamu je vse ostrejša.

Izrabljamo to priložnost, da pozovemo članstvo zveze sindikatov Ljubljane, da v tednu solidarnosti z borbo vietnamskega ljudstva manifestira svoje razpoloženje, čustva solidarnosti z Vietnamci, podporo in simpatije, katere uživajo borci Vietnamu v naši deželi, in pripravljenost, da v sedanji fazi vietnamske vojne še poveča moralno, politično in materialno pomoč.

Ljubljana, 7. decembra 1967

OBČNI ZBOR
ZVEZE SINDIKATOV LJUBLJANE

UVELJAVLJANJE SAMOUPRAVLJANJA V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Reforma je dala spodbudo vsebinskemu razvoju samoupravljanja

Osrednja naloga sindikatov v Ljubljani je nadaljnje razvijanje in poglobljanje samoupravljanja, tako v gospodarstvu kot v družbenih službah. Raznim deformacijam v naši samoupravni praksi so krivi nestrokovni ljudje, ne pa strokovnjaki, kot menijo nekateri

»Misi, ngotovitve in predlogi, ki jih je povedal Rudi Bregar, predsednik ljubljanskih sindikatov v svojem referatu, so v poročilu in v razpravi na II. komisiji, kjer smo govorili o uveljavljanju samoupravljanja v delovnih organizacijah, dobile vso podporo.« je povedal Franci Novak v stališčih, izoblikovanih v razpravi na tej komisiji. »Iz tega sledi,« je nadaljeval, »da je osrednja naloga sindikatov v Ljubljani še nadaljnje razvijanje in poglobljanje samoupravljanja na vseh področjih tako v gospodarstvu kot v družbenih službah...«

NEPOTREBNE DILEME

Strnjene misli posameznih govornikov in tudi zaključki, ki so jih ob tem izoblikovali, so ovrgli vse pomisleke okrog samoupravljanja, češ, da to ni več potrebno. Sama praksa našega gospodarskega in družbenega življenja je potrdila, da takšne dileme niso več potrebne. Če pa so še takšni pomisleki, potem za to obstajajo tudi vzroki. Ti pa največkrat izhajajo iz ljudi s tehnokratsko miselnostjo.

Sindikati pa si morajo ob tem prizadevati predvsem za to, da bo uresničen osnovni cilj gospodarske reforme, to je jačanje materialne osnove delavskega samoupravljanja. Tisto namreč, kar smo se ob sprejetju gospodarske reforme dogovorili, da bo 70 odstotkov ustvarjenega dohodka ostajalo na voljo delovnim organizacijam, za ljubljanski bazen ne velja več. Slišali smo namreč na občnem zboru, da so se prav za območje Ljubljane družbene obveznosti tako povečale, da ostaja delovnim organizacijam le 49,9 odstotka ustvarjenega dohodka.

KAJ JE Z DELOVNIMI ENOTAMI?

Razprava na komisiji, kjer so govorili o uveljavljanju samoupravljanja v delovnih organizacijah, je tudi zelo tehtno razgrnila problem delovnih enot, ker v dosedanjih samoupravni praksi niso dovolj zaživele. Doleg je bilo namreč o delovnih enotah v podjetjih vse preveč povedanega načelno, premalo pa znanstveno proučenega, kako naj bi sploh delovne enote kot zaključene samoupravne celote v katerikoli delovni organizaciji dobile pravno veljavo. Delovne enote v podjetjih pa so se doslej komaj uveljavljale na ta način, da so le soodločale o dohodku, ki so ga ustvarile ali pa največkrat delile le osebne dohodke zaposlenih, premalo ali pa skoraj nič pa niso imele pristojnosti glede delitve ustvarjenega dohodka.

»Zavoljo tega se moramo v sindikatih zelo zavzeti za to, da bi delovne enote dobile pravo veljavo,« je bilo rečeno v zaključku. Predvsem je treba problem delovnih enot proučiti v podjetjih poglobljeno, zavoljo koristnosti napredka samouprave in njene decentralizacije do slehernega zaposlenega. Ne pa, da se problem delovnih enot in ustanavljanje teh enot rešuje le zavoljo mode in zaradi tega, ker je takšna direktiva prišla iz komisije, kot se je nekdo dobesedno izrazil v razpravi. Kajti delovna enota v katerikoli delovni organizaciji ne sme biti le cilj, marveč tudi sredstvo za

še boljše gospodarjenje slehernega delovnega kolektiva.

SAMOUPRAVLJANJE ZAHTEVA KVALITETNO DELO

»Kvalitetno samoupravljanje v sleherni delovni organizaciji zahteva tudi kvalitetno delo strokovnih služb, ki so dolžne za samoupravne organe strokovno in s polno odgovornostjo pripravljati materialne in tudi strokovne predloge odločitev,« je bilo še rečeno v zaključkih na II. komisiji.

Ljubljanski sindikati se morajo še naprej zavzemati za to, da se strokovne službe v podjetjih ali posamezni strokovnjaki pri oblikovanju predlogov in mišljenj za zasedanja samoupravnih organov ne bodo skrivali za razne komisije ali celo za upravni odbor in delavski svet. To pomeni, da morajo strokovne službe ali posamezni strokovnjaki odgovarjati tudi za odločitve samoupravnih organov, če se je kasneje poka-

zalo, da so te nesmotrne, ker so jih strokovne službe ali posamezni strokovnjaki premalo strokovno ali celo neodgovorno utemeljili in predlagali v potrditev.

BREZ INTERNE ZAKONODAJE NE GRE

Za učinkovito delo slehernega delovnega kolektiva je potrebna tudi dobra interna zakonodaja, še bolj pa je potrebno njeno dosledno izvajanje. Toda v mnogih primerih prav v delovnih organizacijah ljubljanskega bazena nimajo niti dobre interne zakonodaje niti te zakonodaje, po kateri naj bi se odvijali normalni samoupravni in delovni odnosi, ne izvajajo, je bila ena izmed bistvenih ugotovitev na II. komisiji, kjer so se pogovarjali o uveljavljanju samoupravljanja v delovnih organizacijah.

Zaključek, ki se je ob tej ugotovitvi izoblikoval, terja od ljubljanskih sindikatov nenehno borbo za dosledno oblikovanje

vseh potrebnih samoupravnih internih aktov in še večjo borbo za dosledno izvajanje tistega, kar je zapisano v tej interni zakonodaji.

Ob tem pa so posamezni delegati še opozorili, da na dokaj pomanjkljivo interno zakonodajo v nekaterih, zlasti manjših ljubljanskih delovnih organizacijah vplivajo tudi objektivni razlogi, to je velika »poplava« raznih splošnih predpisov, ki se tako rekoč menjajo iz dneva v dan in jih zaradi neustreznih služb v mnogih ljubljanskih podjetjih niso sposobni spremljati.

ZA BOLJŠE METODE DELO IN REŠITVE

»Samoupravljanje in vodenje postaja znanost,« so še zapisali v zaključke II. komisije, »zavoljo tega naj se prav v sindikatih zavzemamo za to, da bodo predvsem tiste znanstvene institucije, ki so bile ustanovljene za proučevanje samoupravljanja, samoupravnih odnosov in organizacije dela, in strokovnjaki, ki delajo v teh institucijah, iskali najboljše metode dela strokovnih služb in samoupravnih organov. Pri tem pa naj bo vedno manj improvizacij, pa kar največ originalnih in družbeno-ekonomsko preštudiranih rešitev v sleherni ljubljanski delovni organizaciji.«

KAKO V LJUBLJANSKI MESTNI PLINARNI OCENJUJEJO VPLIVE REFORME

Kdaj bo red v energetiki?

Če kogarkoli izmed sto šestdesetih delavcev ljubljanske Mestne plinarne povprašaš, kako njihov kolektiv občuti reformo, bo odgovor vselej enak: »Lahko smo se postavili na lastne noge, ker nismo več izpostavljeni izsiljevanjem naših dobaviteljev. Vendar pa je naš nadaljnji razvoj zelo otežkočen, ker še ni odločeno, katerim energijskim virom bomo pri nas dali prednost. Tako smo prepričani samim sebi, čutimo se zapostavljene... Zaradi tega sicer ne obupujemo, vendar bi šlo delo boljše od rok, če bi videli perspektivo!«

V podrobnejšem razgovoru z Alojzjem Galičem, vodjem oddelka za javno cestno omrežje, Jožetom Štrukljem, kontrolorjem za mestni plin, in Dragom Novakom, vodilnim monterjem instalacijskega oddelka, smo izvedeli še nekatere zanimive podrobnosti, ki jih zdaj posredujemo tudi našim bralcem.

Predvsem velja poudariti, da si v obdobju po reformi kolektiv Mestne plinarne v Ljubljani močno prizadeva za znižanje vseh vrst stroškov. »Karkoli prihranimo, gre delno tudi v naše žepce,« so ocenili naši sobesedniki. »Zaradi tega se je med ljudmi neverjetno močno

utrnil občutek za red in disciplino pri delu z ene strani ter zahteve po ekonomičnejšem poslovanju z druge strani. Oboje pač vpliva na večjo produktivnost in poslovni uspeh. Za to nam pa tudi gre!«

Vendar vsem prizadevanjem navkljub v Mestni plinarni vsega sami ne morejo storiti. Čeprav so pred šestimi leti zgradili novo plinarno, njene zmogljivosti zdaj niso več zadostne. Trenutno sicer spet gradijo nove proizvodne naprave in obenem še razstrunjevalne naprave, ki bodo tudi vplivale na nekaj večjo zmogljivost obstoječe plinarne. Samo letos so, razen vsega drugega, zgradili še dva nova glavna voda, ki plinarniški proizvodni obrat v Klečah povezujeja z mestom. Vse to pa vendarle pomeni zgolj zadovoljevanje trenutnih potreb in pa potreba najbližje prihodnosti po zelo dragi poti. »Zmeraj smo bili potisnjeni v ozadje,« so pripovedovali. »Zaradi načrtov o EKK Velenju smo zamudili vlak, kot se temu pravi, in zdaj isto opremo plačujemo nekajkrat dražje. Svojevrstno zmedo so vnesle tudi razprave o alžirskem plinu pa o sovjetskem plinovu in o še drugih načrtih. Mi smo pa tukaj, kjer pač smo,

in iz dneva v dan se pojavljajo nove zahteve. Če že moramo doživljati redukcije električne energije pa zares ni nobene potrebe, da prihaja tudi do redukcij mestnega plina. Če bi samo neznaten del sredstev, ki smo jih »zabunkali« v EEK Velenju, investirali za ljubljansko mestno plinarno, bi lahko bilo naše mesto vsaj s to energijo vzorno oskrbljeno. Po svetu, na primer v ZDA, tudi 70 in več odstotkov gospodinjstev uporablja plin, ker je kalorija toplote, pridobljena iz plina v vsakem primeru cenejša kot kalorija toplote, ki jo da katerikoli drugi energetski vir. Zdej, ko gradimo tudi razstrunjevalne naprave, odpa-de tudi občutek, da je plin nevaren. In vendar nihče noče plina resno upoštevati kot važnega in cenenejšega energetskega vira. Po našem mišljenju pa je zdaj, ko uresničujemo reformo, prišel tudi čas, ko bo treba napraviti tudi red v naši energetiki in točno povedati, kaj hočemo in kaj zmoremo!«

Prav imajo sobesedniki iz ljubljanske Mestne plinarne. Če drugega ne, so s svojim delom zaslužili vsaj to, da zvedo za jasno perspektivo. Kdo in kdaj jim bo odgovoril na to vprašanje?

BESEDO IMAJO DELEGATI

Inž. Janez Dular

predsednik MO sindikata delavcev industrije in rudarstva Ljubljana:

● Po vašem mnenju je treba sindikalno delo posodobiti. Kako?

Ko pregledujemo poročila sindikalnih podružnic, pa tudi stalni stiki z njimi kažejo, da je treba sindikalno delo posodobiti.

Sestanke kot klasično obliko dogovarjanja o skupnem delu je treba izpopolniti (priprava — vodenje), njihovo število pa zmanjšati. Treba pa bo vpeljati razgovore po manjših skupinah, sestavljenih po interesnih področjih.

Odlučno moramo prekiniti z dosedanjim obliko razpravljanja, ko govorijo vsi o vsem.

Slaba je še informiranost našega članstva. Ze v zaključni besedi o razpravi o analizi občnih zborov sindikalnih podružnic sem povedal, kako potrebno bi bilo razširiti naše glasilo Delavska enotnost, ki je najslabše razširjeno prav v Ljubljani.

Pospešeno moramo nadaljevati z izobraževanjem sindikalnih kadrov, zavzeti pa se tudi moramo za ustrežnejše vrednotenje političnega dela.

Stane Uhan

predsednik mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev, Ljubljana:

● All sta ustanovitve in dosedanje delo vašega odbora kakorkoli vplivala na poživljeno delo sindikalnih podružnic?

Menim, da je bila ustanovitev mestnih sindikatov, še posebej pa našega odbora za nas gradbince zelo koristna. Ustvarjeni so namreč pogoji za organizacijsko in strokovno enotnejše obravnavanje in razreševanje naših problemov in težav. Dokler so še obstajali samostojni občinski sveti na območju patih ljubljanskih občin pa to ni bilo mogoče, ker gradbeništvo v nobeni izmed ljubljanskih občin ne predstavlja prevladujoče dejavnosti in imajo zato prioriteto druge gospodarske panoge.

Če so prej sindikalna vodstva zaradi opisanih vzrokov pomagala »gasiti« tam, kjer je to bilo potrebno, zdaj lahko tudi naš odbor začne s temeljno zadevo — s preventivo. Tako zdaj, razen vsega drugega, načrtno obiskujemo sindikalne podružnice našega sindikata. Vse obiske vnaprej napovedujemo in že takrat povprašamo, o čem bi se sindikalni delavci in ostali zainteresirani želeli pogovoriti. Tako lahko posamezne probleme podjetij in gradbeništva kot celote spremljamo že od samih začetkov in sproti, največkrat tudi pravočasno predlagamo ukrepe, s katerimi naj bi dosegli, da bi se razmere uredile ali da se vsaj ne bi še bolj zaostrele.

Lojze Pajnič

predsednik MO sindikata delavcev kmetijske, živilske in tobačne industrije Ljubljana:

● Kako bi naj po vašem mišljenju vključevali celoten kolektiv v proces odločanja?

To je zahtevno vprašanje, ki pa terja takojšnjo rešitev. Ti odnosi so ponekod še zelo zamegljeni. Sedanji statuti in drugi samoupravni akti so že marsikje zastareli. Ko v takšnih delovnih organizacijah razpravljajo o različnih problemih, se sveda sklicujejo nanje. Ta zastarela zakonodaja delavcem postavlja omejitve, ne spomnijo pa se, da bi kritična določila spremenili.

Marsikje, kjer imajo dobro interno zakonodajo, pa se delavci pravico čisto niti ne zavedajo, izvajanje internih predpisov je zato togo. Na sestankih največkrat razpravljajo le o delitvi osebne dohodka. Kjer obratni delavski sveti samo ugotovljajo ustvarjeni osebni dohodek in imajo vlogo pasivnega opazovalca, o ničemer pa ne odločajo, je zavzetost članov samoupravljalcev do problemov majhna. Spremenimo zastarele in toge predpise, poslužujmo se že pridobljenim pravic in bodimo življenjski!

Dipl. oec. Karel Primožič

direktor tovarne ZMAJ:

● Kaj so po vašem mnenju glavne ovire, ki stoje na poti k uspešnejšemu uveljavljanju samoupravljanja?

Jaz bi vprašanje postavil drugače. Kaj delavci pričakujejo od samoupravljanja? Pričakujejo bolj neposredne človeške odnose, boljše delovne pogoje, višji osebni in družbeni standard ter perspektivo podjetja, kjer delajo.

Delavci niso nosilci deformacij v našem samoupravnem sistemu. Nekateri pravijo, da so to strokovnjaki. To pa ni res. Nepravilnosti in deformacije so krivi nestrokovni kadri. In to tisti, ki so pred reformo zasedali vodilna mesta po naših delovnih organizacijah. Njihov osebni dohodek je nastajal na vse mogoče administrativne načine, nikoli pa ni bil rezultat dela.

Zato ni problem gospodarska reforma. Problem je, kako izvesti reformo v miselnosti ljudi. To pa je tudi poudaril predsednik Tito.

Izkušnje nam kažejo, da so tudi najbolj zakrknjeni nasprotniki samoupravljanja postali dobri in včasih celo vzorni samoupravljalci, takoj ko so spremenili svojo miselnost. Pri tem pa jim moramo pomagati mi vsi, predvsem pa sindikat.

BFSEDO IMAJO DELEGATI

Vinko Šebenik

strokovni učitelj na tovorni železniški postaji Ljubljana-Moste:

● Kaj bi, po vašem mnenju, sindikati morali storiti, da bi delavski razred v njih videl svojo organizacijo?

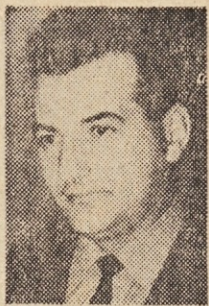
Rekel bi to, da ob najrazličnejših razpravah in sestankih v sindikatih in ostalih družbeno-političnih organizacijah dostikrat pozabljamo na profil in strukturo, torej na sestav članstva naše organizacije. Sploh radi idealiziramo razmere in si zato hkrati nalagamo veliko več nalog, kot pa smo jih sposobni izpeljati. Od tod izvira razkorak med besedami in dejanji, ki ga sicer vsi obsojamo, naredimo pa le malo, da bi ga tudi odpravili.

Po mojem bi bilo prav tako, da se lotimo problema za problemom. Sem torej za postopnost kot delovno metodo in za konkretnost kot način razreševanja posameznih zadev. Prepričan sem, da bo sleherni delavec bolj zadovoljen, če bo vedel, na čem je, pa čeprav ne bo videl perspektive zase, kot da bi bilo nasprotno, da namreč vsak problem zavijemo v staniol in o njem govorimo tako učeno, da je le redkim jasno, za kaj sploh gre. Če bi bilo tako, kot mislim, bi po mojem prepričanju tudi naše načelne politične odločitve zorele po poti od spodaj navzgor, kar pa se zdaj le izjemoma dogodi. Ob takšni politiki aktivnosti in usmeritvi bi članstvo dobilo tudi večje zaupanje v svojo organizacijo, ker bi pač videlo, da se bori za njihove konkretne interese. Za vse to pa nam končno tudi gre ali pa se morda motim?!

Inž. Franc Rozman

projektant v Litostroju, Ljubljana:

● Odgovorite na tole vprašanje: ob čem ste kot član kolektiva ene od naših največjih delovnih organizacij najbolj zaskrbljeni?

Pred kratkim je naše računovodstvo posredovalo podatek, da je LITOSTROJ — poleg odplačevanja kreditov in anuitet — uplačal tudi 71 milijard raznih družbenih dajatev. Prav ta družba pa danes nima sredstev, s katerimi bi nam pomagala, da bi lahko kreditirali naše kupce na enak način, kot jih strojogradnja kreditira povsod po svetu. Lastnih sredstev za to nimamo in res ne vem, kako si nekateri lahko predstavljajo, da se tudi pod takšnimi pogoji lahko enakopravno vključujemo v mednarodno delitev dela.

Se nekaj je, kar tudi moram omeniti. Leto za letom plačujemo po 4,5 odstotka prispevka od vrednosti vseh investicij v republiški in zvezni sklad za gradnjo energetskih objektov. Redukcij električnega toka pa zaradi tega ni nič manj, ampak raje še več kot prej, ko tega prispevka podjetja niso plačevala. Kakor sem prebral, se zdaj pogajamo za inozemske kredite, s katerimi bi pospešili gradnjo elektrarn in drugih energetskih objektov. Jasno je, da bomo stroške za odplačilo teh kreditov morali skozi ceno elektrike odplačati potrošniki sami. Ne znam pa si predstavljati, od kod naj bi vzeli denar, če pa nimamo dovolj dela. Kot pa sem že povedal, dela dostikrat primanjkuje samo zaradi tega, ker nimamo sredstev za kreditiranje kupcev...

Janko Velikonja

tajnik MO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti:

● Kakšen naj bi bil po vašem mnenju odnos med zasebno in družbeno obrtjo?

Nobene od obeh bi ne smeli postavljati v privilegiran položaj. Počnem pa prav to. Naj povem drastičen primer: za enak prekršek bi inspekcija kaznovala družbeni sektor z milijonsko kaznijo, privatni obrtjik bi pa plačal do 20.000 starih dinarjev kazni. Zakone bi morali poenotiti, pa tudi davčni vijak bi naj bil pri obeh enakopraven.

Važnejši je neki drug problem: v obrtju je nezadostna akumulacija. V družbenem sektorju obrtji znašajo razpoložljiva sredstva za razširjeno reprodukcijo 2,91 milijarde starih dinarjev. Osemtrideset odstotkov od zbranih sredstev je last dveh kolektivov: Agrostroja in Autoobnove, ostalih 62 odstotkov pa se porazdeli med drugih 135 ljubljanskih družbenih obrtji.

Pa še to: pozitivna zakonodaja o obrtju je, le da je ne upoštevamo. Zagotoviti moramo primerno stopnjo obdavčenja in poostriiti družbeno kontrolo. Vse drugo, kar bo sledilo, bo samo logična posledica tega.

Milutin Mužič

predsednik Mestnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti:

● Kvalitetnejše zdravstvene storitve in bolj varčna potrošnja za te namene pristiskajo vse bolj na reorganizacijo zdravstvenih služb. Videti pa je, da je proces reorganizacije zdravstvenih služb v Ljubljani počasen. Kaj sodite, kje so za to ovire in kako jih je treba odstranjevati?

Ugotavljamo, da kasnijo reorganizacijo v glavnem neresena vprašanja pravne in ekonomske narave, manj pa pomanjkanje konceptov o reorganizaciji medicinskega dela. Vztrajati bi morali pri izpolnjevanju rokov, kot jih določa zakon glede reorganizacije osnovne zdravstvene dejavnosti. Pri tem se je potrebno z vso avtoriteto upirati subjektivnim težnjam, ki zavirajo ta proces. Zavedati se moramo, da samo formalna ustanovitve enotnega zdravstvenega doma v Ljubljani še ne pomeni, da so cilji za racionalnejšo organizacijo zdravstvene mreže v Ljubljani s tem tudi že doseženi. Racionalnejša, strokovno bolj usposobljena in zato bolj učinkovita organizacija dela bo v prihodnje pri vrsti ukrepov nedvomno začela na nekaterih težavah, ki jim bo botrovalo nazadnjaštvo. Naš sindikat bo zato moral spremljati proces reorganizacije in pomagati uveljavljati napredna stališča v novem zdravstvenem domu.

Računati moramo tudi s tem, da proces reorganizacije potrpeča socialno nesigurnost med nekaterimi zaposlenimi zdravstvenimi delavci. Zategadelj menimo sindikati, da je treba vsem zaposlenim jasno nakazati perspektive njihovega nadaljnjega dela in da je lahko iskanje ekonomičnosti pri odpuščanju delavcev le skrajni ukrep, ki pa ne sme prizadeti življenjskega obstoja teh ljudi.

MESTNI SINDIKALNI SVET

Marija Balazič, osnovna šola Prežihov Voranc, Avgust Batagelj, Društvo upokojencev Šiška, Rudi Bregar, Mestni sindikalni svet, Branko Cvetko, Bolnišnica Polje, Aleksander Čizmek, Hotel Turist, Slavka Damjanovič, Mercator — Grnada, Dušan Dolinar, Kolinska tovarna hranil, Janez Dular, PZ energije 9., Andrej Konrad, Kreditna banka, Milan Gerželj, Mestni sindikalni svet, Ludvik Jarc, Stanovanjsko podjetje Bežigrad, Pavel Jerab, Zavod za avtomatizacijo, Marjan Kavčič, Metalka, Stane Kenig, Lesni kombinat, Jože Kozamernik, Avtomontaža, Taša Kuhar, Hotel Ilirija, Mla Likar, Podjetje za PTT, Marjan Marolt, Ljubljana-transport, Milutin Mužič, Okrožno gospodarsko sodišče, Franci Novak, Avtocommerce, Milica Oblak, Kmetijski inštitut, Zvonimir Obrekar, Železniška postaja, Alojz Pajnič, Agrokombinat Barje, Marjan Pančur, SNG, Milan Pavliha, Zavod za zaposlovanje delavcev, Metka Pelko, Rašica, Franc Perovšek, Izolirka, Vilma Počkar, Contal, Rudi Polajnar, GP Bežigrad, Majda Poljanšek, Osnovna šola Hinka Smrekarja, Jože Predikaka, ZZTP Ljubljana, Karel Primožič, Zmaj, Franc Rejc, Tribuna, Franček Rogač, Podjetje za obnovu prog, Alojz Rogač, Slovenija ceste, Rozman Franc, Litostroji, Franc Slak,

Rog, Vida Smrekar, Angora, Vlado Šmigoc, Papirnica Vevče, Franc Sušteršič, ČP Delo, Helena Tiller, IMP, Stane Uhan, Gradis, Stane Vular, Color Medvode, Ignac Voje, Filozofska fakulteta, Milan Volk, Kroj, Jože Vonta, Bombažna tkalnica Vižmarje, Vinko Vrbec, Elma Črnuče, Slavko Vrzel, Saturnus, Franc Zonta, Elektromehanika.

NADZORNI ODBOR ŠTEJE SEDEM ČLANOV:
Franc Capuder, SDK Centrala NB, Srečko Černe, Kemična tovarna Moste, Gojmir Gala, Industrijski biro, Peter Hočevar, Agrokombinat Emona — Zalog, Franc Horjak, PS Alpe Adria, Iva Lavrenčič, ZZTP Ljubljana, Jelka Stefančič, IMP.

PRESEDSTVO ŠTEJE 13 ČLANOV:
Rudi Bregar, Aleksander Čizmek, Dušan Dolinar, Janez Dular, Milan Gerželj, Milutin Mužič, Franci Novak, Alojz Pajnič, Majda Poljanšek, Jože Predikaka, Stane Uhan, Jože Vonta, Vinko Vrbec.
Predsednik Mestnega sindikalnega sveta je Rudi Bregar, tajnik pa Milan Gerželj.

DRUŽBENE SLUŽBE IN REFORMA

Ugotovimo, kaj potrebujemo

Kar naprej poslušamo očitke delavcev v gospodarstvu, da plačujejo posebno za nekatere družbene dejavnosti vedno večje dajatve, delavci v družbenih službah si ne prizadevajo, da bi razumeli, da gospodarstvo s težavo brodi finančne težave v gospodarski reformi. Delavci družbenih dejavnosti pa nasprotno že leta občutijo, da smo jih zrinili v našem družbeno gospodarskem razvoju na stranski tir in nanje tako rekoč pozabili, kajti že leta in leta opozarjajo nase, na neurejene materialne pogoje, posebno zdravstvene službe in šolstva, torej tistih dejavnosti, ki jih družji interes največjega dela naše družbe.

Na občnem zboru ljubljanskih sindikatov pa se je pogovor o tej temi sukal drugače. Občni zbor je predložil razpravo o položaju in razvoju družbenih dejavnosti »mešani« komisiji, ki so jo sestavljali predstavniki gospodarstva in družbenih služb. Tako se je menda v Ljubljani prvič zgodilo, da so sedli k skupnemu pomenku predstavniki gospodarstva in družbenih dejavnosti, da bi si povedali iz oči v oči, kaj moti ene in druge v sedanjem sistemu družbenih služb. In že za uvod velja povedati, da so se predstavniki gospodarstva zavzeli za ureditev nerešenih vprašanj, posebno v zdravstvenem varstvu in šolstvu, da so pa pri tem poudarili — ugotovimo najprej, kaj potrebujemo in te naše potrebe potem tudi dostojno plačujemo!

Pravzaprav ne moremo razkleniti začaranega kroga materialnih težav v nekaterih družbenih službah, ker se nam zdi, da veliko izdajamo za zdravstveno službo in šolanje glede na to, da nam ne vračata toliko, kot bi za plačilo lahko terjali. In nikjer ni rečeno, da te domneve niso resnične. Nismo še ugotovili dejanske cene za posamezne dejavnosti, niti nismo določili obsega zdravstvene službe in šolstva glede na dejanske potrebe in se dogovorili, koliko moremo za tako določen obseg nekaterih družbenih dejavnosti plačati, da bodo naložbe rentabilne.

KLJUB ZNATNIM SREDSTVOM — ŠIBKA MATERIALNA OSNOVA

V Ljubljani deluje 316 ustanov, pri mečer ni všteta javna uprava, sodstvo in socialno zavarovanje, vendar so v tem skupnem številu zajete nekatere kulturne in znanstvene ustanove nacionalnega in republiškega pomena. Lani je imelo teh 316 ustanov na voljo blizu 70 milijard starih dinarjev. Znesek je visok in navzlic tolikšnemu »bogastvu« ugotavljamo, da je materialna osnova, še posebno nekaterih ustanov, zelo slaba, da imajo delavci v teh ustanovah razmeroma nizke osebne dohodke in silno skromno možnost za razvoj.

Tak položaj družbenih dejavnosti je dediščina ekstenzivnega razvoja posameznih dejavnosti v minuleh razdobjih, ko sta se predvsem večala število ustanov in obseg zaposlenih, nismo pa sporedno pazili na učinkovitost in kvaliteto dela posameznih dejavnosti. Očitno je, da prizadevanja posameznih družbeno političnih skupnosti in strokovnih služb niso bila tolikšna, da bi lahko vplivala na bolj usklajen razvoj. Zadnje čase, ko ugotavljamo, da je potrebno popraviti grehe minulih let, družbeno dejavnost pa spraviti v ekonomski okvir družbene in gospodarske reforme, se zanašamo predvsem na višje samoupravne in izvršilne organe, ki bi morali na osnovi strokovnih analiz oceniti, kakšne so potrebe po družbeni dejavnosti, in zagotoviti usklajene pogoje za delo in jih z ustreznimi sredstvi tudi podpreti. Videti pa je, da s to novo smerjo racionalizacije družbenih dejavnosti kasnimo. Nekateri ustanove dobesedno životvarijo spričo relativno manjših sredstev, družbena sredstva trošimo še vedno neracionalno

in povzročamo vse večja družbena naspotja.

POSLEDICE NESKLADJA OBČUTIMO VSI

Za ilustracijo navedimo samo delček konkretne razprave iz III. komisije na občnem zboru ljubljanskih sindikatov. Predstavniki delovnih organizacij iz gospodarstva so povedali, da se bijeta v njih dve osebnosti — proizvajalec in potrošnik družbenih dejavnosti. Zato ugotavljajo po eni strani, da ne morejo, čeprav bi hoteli, odstopiti za razvoj družbenih dejavnosti veliko večjih sredstev, kot jih že odvajajo, da zato odklanjajo izrednih prispevkov za zdravstveno varstvo. Po drugi strani vidijo in občutijo, da z enim delom družbenih služb ni vse v redu, ker učitelji še vedno trošijo čas in strokovne sile v razpravah o osebnem dohodku, namesto da bi se bolj posvetili svoji osnovni dejavnosti, da zdravstvena služba vse bolj načenja pravice zavarovancev. S takim položajem družbenih služb gospodarstvo ne more biti zadovoljno, saj je vendar največji interes delovnih kolektivov, da bi bili delavci zdravi in zdravstveno dobro oskrbovani in da bi jih šole čimbolj pripravljale za proizvodne naloge. Poudarili so, da se morajo tudi družbene službe čimprej vključiti v gospodarsko in družbeno reformo, izdelati programe svojih dejavnosti, da bomo vsi vedeli, kaj in za kaj plačujemo.

VRAČANJE V NORMALNE KOLESNICE JE STVAR NAS VSEH

Delavci, delegati družbenih služb so v razpravi povedali, da razumejo težave gospodarstva in kritiko na račun sedanjega dela družbenih dejavnosti, vendar so, razumljivo, govorili iz svojih izkušenj.

● Učitelji se prav nič več ne pogovarjajo o osebnih dohodkih, je poudarila predstavnica osnovne šole, ker so že malo dušni, saj jih prav nič ne vzpodbuja za kvaliteto dela, na skladnih, je le toliko denarja, da ga lahko skromno razdelijo in glede na kvalifikacijo in službena leta.

● V zdravstvu, je poudarila predstavnica zdravstvene službe, se že dve leti vključujejo v gospodarsko reformo. In to vključevanje pomeni odpovedovanje osebnim dohodkom, v bolnišnicah pa poleg tega tudi manjšanje standarda bolnikov, saj jim celo že merijo juho in čaj. Tak položaj zdravstvene službe opo-

normalne kolesnice pa seveda ni preprosto...

● Bodimo iskreni. Velik del nalog pri racionalizaciji družbenih služb je naslovljenih na same kolektive teh služb, vendar bi bilo napak pričakovati, da bodo posamezne družbene dejavnosti same uvideli potrebo po racionalizaciji na tak način, da bodo nekatere odvečne ustanove ukinitjali, se medsebojno združevali in tako poskrbeli za bolj varčno trošenje sredstev. Zategadelj je ljubljanski sindikat delavcev družbenih dejavnosti na nedavnem občnem zboru vnovič zahteval, da se neresena sistemska in strokovna vprašanja v zvezi z oblikovanjem dohodka čim hitreje rešijo na širših družbenih zasnovah. Sedanje nedosledno urejanje družbenih dejavnosti ne spodbuja kolektivov, ki se žele vključiti v družbeno in gospodarsko reformo in čimbolj racionalno gospodariti.

Nepočesane misli

Odkar so se ljubljanske občinske skupščine odrekle financiranju celodnevne bivanja otrok v osnovni šoli in prenesele to skrb na same osnovne šole, ohranjajo celodnevno bivanje pri življenju le še nekateri šolski kolektivi. In še pri njih je zaradi premajhnih sredstev celo za redno dejavnost ta oblika otroškega varstva in vzgoje bolj življenjska kot bivanje. Ne ve se, kaj bo jutri, doklej bodo sredstva, zato zaposlujejo vzgojitelje od danes do jutri. In kdo se bo vezal na tako nesigurno službo? — Zato nič čudnega, če je namesto poklicnega vzgojitelja vzgajal in pomagal otrokom pri učenju v neki ljubljanski osnovni šoli — upokojen geometer.

Vedno nove družbene dajatve pomenijo za ene upanje, za druge »obupanje«. Solniki si na primer veliko obetajo od prispevkov gospodarstva, gospodarske organizacije pa pravijo ob vsaki taki dajativi — že spel! In ta »že spel« morajo ponoviti velikokrat v letu. V nekem gostinskem podjetju so naračunali, da so letošnje na novo prepisane družbene dajatve proglasile njihove strokovne službe in samoupravne organe za nesolidne planerje. Proti koncu poslovnega leta namreč ugotavljajo, da so jih novi predpisi »zašili« za blizu 37% več dajatev, kot so jih planirali pred začetkom letošnjega poslovnega leta.

V ljubljanski Tobačni tovarni si lahko vsak delavec privoščiti topla malico v odmoru med delovnim časom. Za to so poskrbeli v Tobačni tovarni z dobro urejeno lastno kuhinjo. Njihovi sosednji kolektivi niso tako srečni. Za malico, pa naj bo zima ali poletje, morajo otepati kruh s hladnimi dodatki. V skrbi za boljše počutje svojih delavcev so zato potrkali na vrata kuhinje Tobačne tovarne. Tam bi jim rada volje ustregli, vendar — zataknilo se je pri naslednji »inštanca« na občinski skupščini. Tam bi jih za kuharske usluge »čez cesto« radi povišali v gostince in jih temu primerno obremenili z dajatvami. V to pa ljubljanski tobačniki seveda ne morejo iti.

Nič ne podtikamo, kdo je prikradljal nekatere kolektive v sosesčini Tobačne tovarne za topla obroka, ampak tobačniki že ne.

V materialnih, ki so jih dobili delegati na občnem zboru ljubljanskih sindikatov je bilo tudi zelo obširno poročilo o devetmesečnem poslovanju Počitniške skupnosti Alpe Adrie kot posebne delovne enote pri Mestnem sindikalnem svetu. V tem poročilu je med drugim rečeno:

»... da sta koordinacijski odbor pri občinskih sindikalnih svetih in kasneje tudi Mestni sindikalni svet menila, da je z ukinitvijo občinskih sindikalnih svetov mesta Ljubljane treba počitniške skupnosti pri teh svetih združiti in tako v Ljubljani izoblikovati močno počitniško organizacijo.«

»Kaj pa potem še dela počitniška skupnost pri občinskem sindikalnem svetu v Mostah?« je nekdo vprašal.

»Svečano čuva tradicijo občinskih sindikalnih svetov.« je sledil odgovor.

KAJ JE POKAZALO DEVETMESEČNO POSLOVANJE POČITNIŠKE SKUPNOSTI ALPE-ADRIA?

Uspešna sezona je mimo

Počitniška skupnost Alpe-Adria pri ljubljanskem Mestnem sindikalnem svetu trenutno razpolaga s 14 počitniškimi domovi. V prvih devetih mesecih je v počitniških domovih Alpe-Adria letovalo 10.743 gostov. Razmeroma mlada turistično-počitniška organizacija je v kratkem obdobju devetih mesecev dosegla zavidljive poslovne rezultate. Gostje so se v počitniških domovih Alpe-Adria v glavnem dobro počutili. Poslovanje Alpe-Adria je bilo v prvih devetih mesecih rentabilno, saj so ustvarili blizu 40 milijonov starih dinarjev čistega dohodka.

Koordinacijski odbor pri občinskih sindikalnih svetih mesta Ljubljane in pozneje tudi ljubljanski Mestni sindikalni svet sta menila, da je z ukinitvijo občinskih sindikalnih svetov mesta Ljubljane treba počitniške skupnosti pri teh svetih združiti in tako izoblikovati močno organizacijo. Osnovna naloga te organizacije naj bi bila skrb za oddih in rekreacijo delovnih ljudi.

Predsedstvo ljubljanskega Mestnega sindikalnega sveta je lani 7. decembra sprejelo sklep, da se kot posebna gostinska enota ustanovi pri Mestnem sindikalnem svetu Ljubljana počitniška skupnost Alpe-Adria.

S 1. januarjem letos je Alpe-Adria začela upravljati počitniški dom »Šiška«, ki so ga pozneje preimenovali v počitniški dom »Pri mlinu« v Kranjski gori, počitniški dom »Pri mlinu« v Kranjski gori, počitniški dom Ljubljana-Center, ki so ga prav tako preimenovali v počitniški dom »Pod Vitrancem« v Kranjski gori. Razen tega je Alpe-Adria že tedaj upravljala tudi s počitniškimi domovi »Gorenjka« v Planici, na Belem križu pri Portorožu, »Vilo Ciani« v Savudriji, počitniškim domom v Nerezinah na otoku Lošinj, počitniškim domom v Selcah pri Crikvenici, »Vilo Nedo« v Novem Vinodolskem in počitniškim domom v Vodich pri Šibeniku. Kasneje pa je Alpe-Adria prevzela še počitniški dom Mežaklja nad Bledom, Vojkov dom v Portorožu, počitniški dom »Soča« pri Bocu in počitniški dom v Poreču. Iz tega je torej razvidno, da je Alpe-Adria ob ustanovitvi razpolagala s 10 počitniškimi domovi, danes pa ima na voljo že 14 počitniških domov.

KAKO SO BILI POČITNIŠKI DOMOVI ZASEDENI?

Takoj ko je bila počitniška skupnost Alpe-Adria ustanovljena, so bile o njeni dejavnosti obveščene vse sindikalne podružnice tako na območju Ljubljane kot tudi izven Ljubljane. Odziv s strani sindikalnih podružnic je bil zadovoljiv, saj je kar 171 delovnih organizacij preko svojih sindikalnih podružnic ali posamezno rezerviral letovanja za svoje delavce v počitniških domovih Alpe-Adria.

V prvih devetih mesecih letos se je zvrstilo v počitniških domovih Alpe-Adria kar 10.743 gostov. Samo v letni sezoni pa 7.189 gostov, od tega 1.541 iz tujih držav. Skupaj pa je bilo v letni sezoni nad 66.000 nočitev.

Iz vseh podatkov, ki jih ima Alpe-Adria na voljo, pa je raz-

vidno, da je bila v minuli sezoni najmanjša izkoriščenost počitniških domov na Gorenjskem, vključno z domom »Soča« v Trenti. To pa je tudi do neke mere razumljivo, saj je v poletnih mesecih večji interes za letovanje na morju kot pa v hribih.

»Za boljše gospodarjenje tudi v domovih na Gorenjskem bomo morali v prihodnje vložiti več naporov,« pravijo v kolektivu Alpe-Adria. »Nujno je treba vzpostaviti boljše odnose s turističnimi organizacijami in podjetji v drugih republikah, kjer se zelo zanimajo za letovanje v hribih. Zavoljo majhne oddaljenosti od večjih mest so omenjeni domovi primerni za dnevno, predvsem pa za tedensko rekreacijo...«

A kljub tem kritičnim pripombam rezultati poslovanja Alpe-Adria niso tako slabi, če upoštevamo:

da je Alpe-Adria razmeroma mlada organizacija,

da so nekatere počitniške domove prevzeli tik pred letno sezono,

da so bila na nekaterih počitniških domovih nujna adaptacijska dela, ki jih je bilo treba opraviti ne glede na čas prevzemanja in odpiranja domov,

da je bila reklama v prejšnjih počitniških sezonah razmeroma minimalna in

da niso imeli na voljo dovolj kvalificiranega gostinskega kadra.

Seveda pa vse to ni zaslepilo kolektiva Alpe-Adria, da se ne bi v prihodnje še bolj trudili za izboljšanje in odpravljanje vsaj tistih pomanjklivosti, ki se z doslednim delom lahko odstranijo.

GOSTJE SO SE DOBRO POČUTILI

Z namenom, da bi dobili vpogled v poslovanje posameznih počitniških domov, v urejenosti, oziroma v neurejenosti razmar po domovih in da bi tudi

gostje s konkretnimi predlogi pripomogli k nadaljnjemu izboljšanju poslovanja, so v skraj vseh domovih Alpe-Adria razdelili domačim gostom anketne liste, na katere so gostje tudi odgovorili.

Od gostov, ki so oddali anketne liste v počitniških domovih, je bilo največ gostov z visoko in višjo izobrazbo, in sicer 34,8 odstotka, najmanj gostov pa nekvalificiranih delavcev, in sicer komaj 2,3 odstotka.

Na vprašanje o potrebi je odgovorilo 243 gostov, od tega je 90,1 odstotka gostov ocenilo, da je bila postrežba dobro, 9,9 odstotka gostov pa je odgovorilo, da je bila postrežba zadovoljliva. Na vprašanje, kakšen je bil odnos osebja v počitniških domovih do gostov, je odgovorilo 243 gostov, od tega jih je 97,5 odstotka ocenilo, da je bil odnos do gostov vljuden, in le 2,5 odstotka gostov je odgovorilo, da je bil ta odnos brezbrizhen. Glede kvalitete hrane je na anketo odgovorilo 237 gostov, od tega je 71,7 odstotka gostov ocenilo, da je bila kvaliteta hrane dobra, 25,7 odstotka gostov je menilo, da je bila hrana zadovoljliva in le 2,6 odstotka gostov je menilo, da je bila hrana slaba. Na vprašanje glede cene penzionov je odgovorilo 239 gostov, od tega je 8,8 odstotka gostov menilo, da so bile cene previsoke, 90,8 odstotka pa je odgovorilo, da so bile cene zmjerne.

Odgovori gostov torej dokaj jasno povedo, da so bili ti na letovanju v glavnem zadovoljni, nasploh pa so bili zelo preseñeni nad izredno vljudnostjo osebja po domovih.

NAJBOLJ JE ŠEPALA RECEPCIJSKA SLUŽBA

Največ nepravilnosti in pomanjklivosti v poslovanju Alpe-Adria je bilo v recepcijski službi. To službo je za Alpe-Adria po pogodbi opravljal turistični biro Ljubljana-transport, ki je v celoti prevzel organizacijo in izvajanje del recepcijske službe. Žal pa so v počitniški skupnosti Alpe-Adria ugotovili, da se v turističnem biroju Ljubljana-transporta niso držali pogodbenih določil in da so delali take napake, ki nikakor ne bodo koristile ugledu Alpe-Adria.

SPODBUDNI REZULTATI POSLOVANJA

Poslovanje počitniške skupnosti Alpe-Adria je bilo v prvih

devetih mesecih letos rentabilno, saj je ustvarila blizu 40 milijonov starih dinarjev čistega dohodka, kar znaša 12,2 odstotka celotnega bruto dohodka.

Kolektiv Alpe-Adria je z doseženim poslovnim uspehom že upoštevamo, da je vse to dosegel brez praktičnih izkušenj in poznavanja posameznih počitniških domov. To pa seveda še ne pomeni, da ne bi še z boljše poslovno politiko, z večjo propagando in reklamo ter z večjo samoiniciativnostjo v domovih dosegli še boljših uspehov.

In če analiziramo poslovanje posameznih domov, lahko opazimo, da so vsi obmorski domovi — razen Belega križa in Oštrga — presegli povprečni indeks rentabilnosti. To pomeni, da imajo ti domovi predvsem ugodno lokacijo in da so delno dobro in sodobno opremljeni ter tako bolj zanimivi za goste.

VKLJUČEVANJE NOVIH DOMOV

Najprimernejša oblika razširitve sedanjih zmogljivosti je nedvomno vključevanje novih počitniških domov delovnih organizacij v počitniško skupnost Alpe-Adria. Del teh domov, ki jih se imajo posamezne delovne organizacije, je običajno odprt samo za člane kolektiva, to je tam, kjer gre del stroškov poslovanja doma na stroške podjetja. V takih primerih se sploh ne zastavlja vprašanje zasedenosti zmogljivosti teh domov, saj je uspešnost poslovanja merjena zgolj po zadovoljstvu obiskovalcev. Druga skupina počitniških domov podjetij pa je prešla na komercialno poslovanje. Obseg zmogljivosti v teh domovih je običajno majhen, zavoljo tega so režijski stroški razmeroma visoki, kar pa bistveno vpliva na višino cen. V takih domovih je med obiskovalci zelo malo domačih gostov, cene storitev pa so skoraj enake hotelskim.

Alpe-Adria pa si prizadeva, da bi vse te domove dobila pod svoje okrilje, saj bi se s tem razširilo število letoviških centrov, s čimer bi omogočili letovanje širšemu krogu delovnih ljudi, kot je bilo to mogoče doslej. Razen tega pa si bodo delavci lahko po želji izbrali kraj letovanja, medtem ko so doslej lahko letovali le v tistem kraju, kjer je imela delovna organizacija svoj počitniški dom.

Cene za zimsko sezono 1967/68

DOM »PRI MLINU« in »POD VITRANECM«

(Sobe pri zasebnikih)

	Odrasli v N-din	Otroci od 3 do 10 let v N-din	Do 3 let v N-din
Polna oskrba (nad 3 dni) dnevno	28.— do 35.—	20.— do 25.—	
Polna oskrba (do 3 dni) dnevno	30.— do 38.—	23.— do 28.—	3.—
Polovični penzion (večerja, prenočišče, zajtrk)	25.—		
Zajtrk	4.—		
Kosilo	12.—		
Večerja	8.—		
Prenočišče do 3 dni	14.— (na noč)		
Prenočišče nad 3 dni	12.— (na noč)		
Svobodni poklici in nečlani sindikata plačajo 20 % višje cene.			

POČITNIŠKA SKUPNOST

alpe adria

Turistični biro Alpe-Adria
Masarykova 44
Izleti
Rekreacija
Dopustovanja
Telefon: 311-872, 310-264

VSEM SINDIKALNIM PODRUŽNICAM

Za letošnjo zimsko sezono organiziramo dva 12-dnevna avtobusna smučarska izleta v Visoke Tatve v ČSSR. Preberite naš program in se nam priključite, ne bo vam žal

I. IZLET: OD 3. DO 14. JANUARJA 1968

Ljubljana—Graz—Dunaj—Bratislava—Stari Smokovec—Budimpešta—Ljubljana.

Odhod z avtobusi iz Ljubljane v zgodnjih jutranjih urah. Vožnja preko Graza—Dunaja, Bratislave do Starega Smokovca z vmesnimi krajšimi postanki. Prihod v Stari Smokovec zvečer okrog 20. ure, namestitev v hotelu.

14. januarja zjutraj odhod iz Starega Smokovca, vožnja preko Budimpešte v Ljubljano. Cena izleta: 690 N-dinarjev.

II. IZLET: OD 13. DO 24. JANUARJA 1968

Ljubljana—Graz—Dunaj—Bratislava—Stari Smokovec—Dunaj—Ljubljana.

Odhod z avtobusi iz Ljubljane zgodaj zjutraj. Vožnja preko Graza—Dunaja, Bratislave do Starega Smokovca z vmesnimi krajšimi postanki.

Prihod v Stari Smokovec v večernih urah, namestitev v hotelu.

Odhod 24. januarja zjutraj, vožnja proti Ljubljani preko Dunaja in Maribora.

Cena izleta 690 N-dinarjev.

Vsem udeležencem izleta nudimo možnost obročne plačevanja s tem, da je prvi obrok plačan pred odhodom v Stari Smokovec.

Vsak udeleženec dobi za dinarsko protivrednost, ki jo vplača pri nas, takoj po prihodu na Češko krone, in sicer 0,50 N-din za krono.

Prijave sprejemamo do vključno 20. decembra.

• • •

UDELEŽITE SE SILVESTROVANJA V NAŠIH DOMOVIH V KRANJSKI GORI IN PORTOROŽU.

CENA ZA TRI DNI S SILVESTRSKIM MENUJEM ZNAŠA 150.— N-DINARJEV NA OSEBO.

Obenem vas obveščamo, da smo ustanovili lastno recepcijsko službo na upravi Masarykova 44, telefon 310-264 in 311-872, kjer dobite vsa potrebna pojasnila.

POČITNIŠKA SKUPNOST ALPE-ADRIA

Počitniški dom »PRI MLINU« v Kranjski gori je odprt vse leto. V domu je prostora za 48 gostov v 16 sobah in za 30 ljudi na dveh skupnih ležiščih. Restavracija, ki je urejena v domačem gorenjskem slogu, sprejme lahko 80 gostov, po potrebi pa lahko tudi več. Dostop do omenjenega doma je izredno ugoden, saj prinese v Kranjsko goro iz Ljubljane dnevno 18 avtobusov

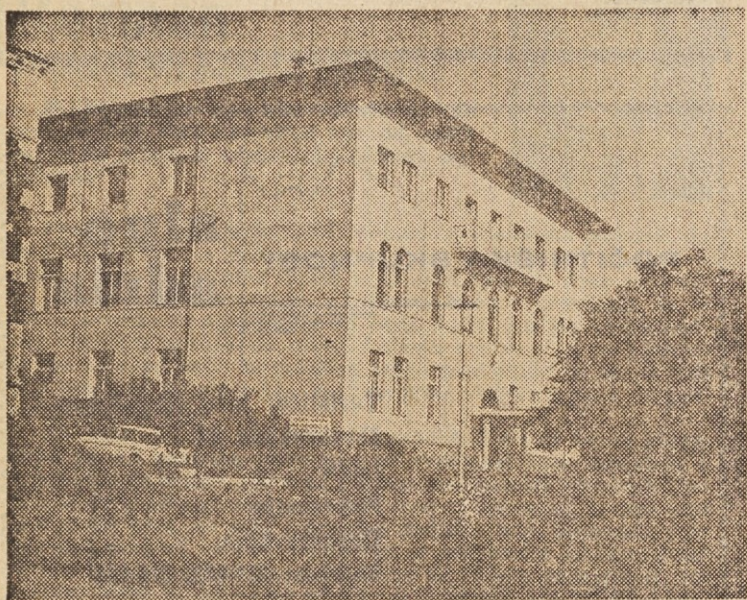
ALPE-ADRIA - BORZA DELAVSKEGA TURIZMA

Oddih in rekreacija morata biti sestavni del prizadevanj za večjo proizvodnost, osnova za preventivno zdravstveno varstvo. Zavaljo tega je potrebna zavestna akcija sindikalnih in drugih organizacij, predvsem pa samoupravnih organov v delovnih organizacijah. Rekreacija delovnih ljudi ni namreč sama sebi namen in tudi ne le privatna zadeva, marveč v interesu vsake delovne organizacije, kjer se more kazati tudi v proizvodnih rezultatih

Pred dvema letoma sem tudi sam preživel dopust v enem izmed počitniških domov današnje Počitniške skupnosti Alpe-Adria, pri ljubljanskem Mestnem sindikalnem svetu, o kateri bo pravzaprav tekla beseda v temle zapisu.

Toda tedaj na dopustu nisem bil povsem zadovoljen. Pravzaprav sem bil tedaj zadovoljen samo s hrano, soncem, zrakom in morjem.

Leti počitniški dom sem obiskal tudi letos, to je dve leti kasneje, ko je bil že pod okriljem Alpe-Adria. Obiskal sem ga bolj iz radovednosti kakor iz kakršnihkoli drugih vzrokov, da vidim, ali se je kaj spremenilo.

Počitniški dom v Poreču ima od vseh domov največje zmogljivosti. Stoji ob obali in je od najbližjega kopaljšča odmaknjen komaj pet minut. V domu je 39 sob s 146 posteljami. V zaprtih restavracijskih prostorih je nad 100 sedežev, medtem ko je na vrtu, ki je urejen kot zabaviščni prostor, sedežev za najmanj 350 gostov

Pa se je spremenilo, mnogo na boljše.

Nič ne pretiravam, odkrito vam povem, da sem prišel v počitniški dom, ki bi prekašal po urejenosti marsikakšen hotel, ki jih po navadi razvrščamo v kategorije.

Prj sebi sem razmišljal, kako koristno je bilo, da so se ljubljanski sindikati spomnili in ustanovili enotno močno počitniško organizacijo, ki se zdaj imenuje Alpe-Adria in ki v pravem pomenu besede postaja BORZA DELAVSKEGA TURIZMA.

Prej pa so počitniške skupnosti pri posameznih ljubljanskih občinskih sindikalnih svetih le bolj životarile in jim je bila osnovna skrb le pošiljanje delavcev na dopust, včasih še to ne, kako pa bodo ti delavci preživeli dopust, pa je bilo vse prečesto nepomembna zadeva.

KDO HODI NA DOPUST?

Letos je bilo zelo razveseljivo, da sem srečal v mnogih počitniških domovih, ki sem jih obiskal, in tudi v domovih počitniške skupnosti Alpe-Adria zelo veliko število preprostih ljudi, tudi takih, ki so morda prvič prišli na morje in sploh na dopust.

Toda po podatkih, ki sem jih kasneje dobil na voljo in v razgovoru z Zlatom Šindičem, direktorjem počitniške skupnosti, in še nekaterimi člani upravnega odbora ter kolektiva Alpe-Adria, to število, ki se mi je zdelo precejšnje, še zdaleč ni zadovoljivo.

»Kakorkoli obrnem številke,« je pripovedoval direktor Zlato Šindič, »je med blizu 6000 delavci, kolikor se jih bo letos zvrstilo v naših domovih, še zmeraj nekaj nad 70 odstotkov takih, ki imajo srednjo, višjo in visoko izobrazbo, kar pomeni tudi boljši kos kruha in s tem tudi večje možnosti letovanja na morju ali v planinah...«

»Ali naj to pomeni, da si delavci s plitvejšim žepom res ne bodo mogli nikoli privoščiti primernih počitnic,« sem ga prekinil.

»V tem je največji problem. Ne bom posebej ponavljal, zakaj je bila ustanovljena počitniška skupnost Alpe-Adria, ampak bi poudaril, da je prav naloga naše organizacije, omogočiti primerne počitnice predvsem tistim delavcem z nižjimi osebnimi dohodki. Nekaj smo pri tem že naredili, saj so delavci letos lahko letovali v naših domovih že za 2.200 starih dinarjev na dan. Da pa bi omenjeni delavci še več odhajali na počitnice, pa ni samo od nas odvisno, marveč nam morajo pomagati tudi sindikati tako moralno kot materialno. Pa ne samo sindikati, tudi posamezne delovne organizacije bi morale pokazati večje razumevanje za letovanje delavcev z nižjimi osebnimi dohodki...«

OSTALO JE SAMO PRI OBLJUBAH...

O tem, kakšno razumevanje imajo posamezni forumi, tudi sindikalni, do rekreacije in oddiha delavcev, ki se v tem primeru zelo uspešno izvaja preko počitniške skupnosti Alpe-Adria, so precej govorili tudi na minuli seji upravnega odbora te delovne organizacije.

Medtem ko so si bili vsi edini, da ljubljanski sindikati veliko pomagajo počitniški skupnosti Alpe-Adria, pa je bilo slišati na račun sindikatov tudi drugačne pripombe.

»Rad bi ponovno načel vprašanje odnosa nekaterih sindikalnih forumov, predvsem republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ob nastajanju te počitniške skupnosti,« je povedal Janko Vrhunc, tehnični sekretar ljubljanskih sindikatov. »Veliko so obljubljali, da bodo pomagali in da bodo vključili v skupnost svoje počitniške domove, ki niso tako majhni, so pa resnično slabo izkoriščeni. Menda so doslej vključili samo enega. Prav bi bilo, da bi naredili na republiške sindikate večji pritisk za določena sredstva, ne samo kar zadeva počitniške domove, marveč nasploh za reševanje problemov tedenskega in letnega oddiha delavcev v Sloveniji...«

NEKATERIM PRIDE VSE PRAV

Še večje nerazumevanje za oddih in rekreacijo lastnih delavcev pa zlasti v zadnjem času kažejo nekatere delovne organizacije, kot je že omenil Zlato Šindič, direktor Alpe-Adria.

Ob tem, ko si počitniška skupnost Alpe-Adria prizadeva, da bi pridobila nove počitniške domove in s tem omogočila dopuste še mnogim delavcem, ki so letos želeli letoovati prav v njenih domovih, pa zavaljo premajhnih zmogljivosti v glavni sezoni niso mogli, se dogaja, da hočejo mnoga podjetja le odprodati domove Alpe-Adria, ne

pa prepustiti v upravljanje. Med takšnimi podjetji je tudi ljubljanska Metalka.

»Mi pa nismo in še dolgo ne bomo takšna organizacija, da bi lahko domove odkupovala,« so spet besede Zlata Šindiča. »marveč smo organizacija, ki vključuje domove v skupnost z namenom, da imajo delavci — člani sindikata pri letovanju nairazličnejše ugodnosti. Menim, da je politika vsakega delovnega kolektiva, ki skuša prodati lasten počitniški dom zato, da po tem porabi denar za osebne dohodke zaposlenih popolnoma zgrešena...«

Leopold Krese, predsednik upravnega odbora počitniške skupnosti Alpe-Adria pa je še pristavil:

»Nekateri kolektivni so v krizi, pa jim vse prav pride in bi tudi počitniške domove prodali, samo da bi si nabrali nekaj denarja. Zavaljo tega moramo nekaj storiti, da počitniških domov, ki so bili zgrajeni iz sredstev kolektivov, ne bi odtujevali, ampak da ti domovi ostanejo samostojni ali pa v okviru naše počitniške skupnosti. Saj je iz dosedanjega dela te organizacije dovolj jasno razvidno, da se počitniški domovi, ki so bili prej zasedeni le v glavni dopustniški sezoni, izkoriščajo v okviru Alpe-Adrie zelo bogato tudi v predsezonskih in posezonskih mesecih.«

OBILO NALOG ZA PRIHODNJE

A kljub vsem tem nevednostim in težavam, če jih lahko tako imenujem, si počitniška skupnost Alpe-Adria vztrajno utira pot kot organizacija delavskega turizma ali kot je pripomnil tovariš Leopold Krese:

»Stremeti moramo za tem, da bo Alpe-Adria v najkrajšem času postala ugledna in močna organizacija za domači turizem...«

V tem smislu je bila zadnja seja upravnega odbora Alpe-Adria zelo živahna. Predlogi o tem, kaj vse je še treba storiti, so kar deževali.

• Najprej:

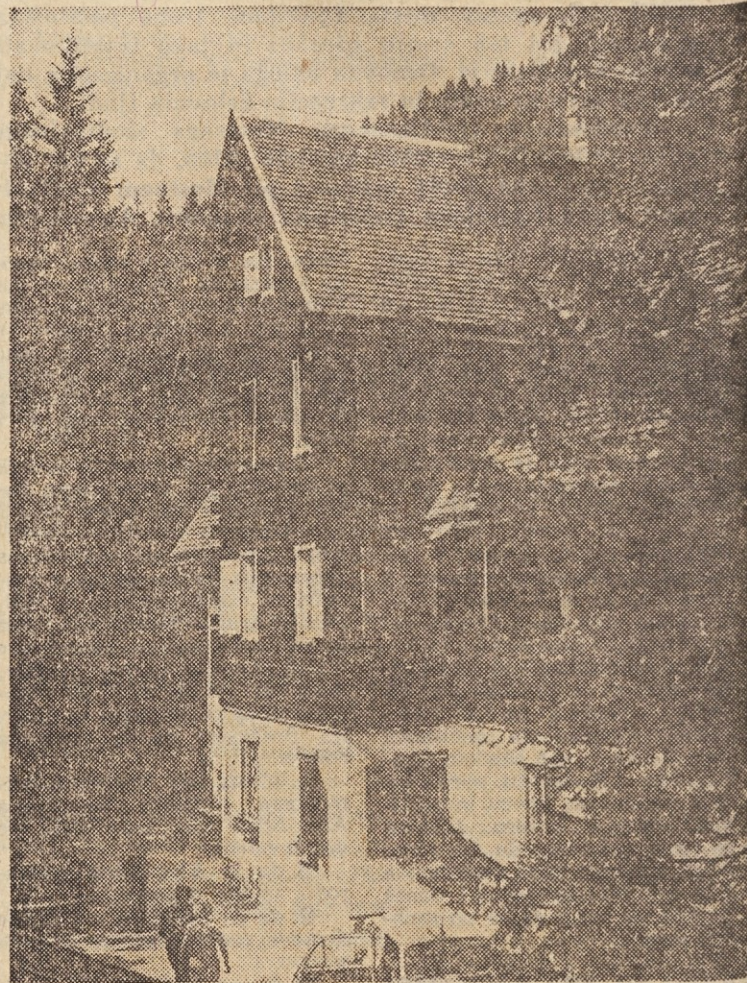
Čimprej je treba narediti akcijski program z vsemi ustreznimi podatki iz minulega poslovanja Alpe-Adria in opisati vse prednosti takšnega organiziranja počitniških domov. In s takim programom bi se preko sindikatov obrnili na tiste delovne kolektive, ki imajo počitniške domove pa je zanje zainteresirana Alpe-Adria.

• Potem:

Alpe-Adria naj bi pripravila dolgoročni program lastne dejavnosti, v katerem bi bili zajeti, tako počitniški domovi kot izletništvo in campingi.

• Nato:

Alpe-Adria bo skušala dobiti pod svoje okrilje tudi cam-

Po močno pogodzeni Mežakli so raztresene številne planote, med njimi tudi Ravne z 996 metri nadmorske višine, kjer ima Alpe-Adria vse leto odprt POČITNIŠKI DOM MEŽAKLA. V domu in dependansi je 35 sob s 65 ležišči. V restavraciji pa je prostora za 80 gostov

ping v Savudriji. In glede na to bodo začeli pri Alpe-Adrii že v prihodnji sezoni izposojati posamezne rekvizite, kot so šotori, motorni čolni, blazine in podobno.

• In še:

V prihodnje naj bi bila v vseh počitniških domovih Alpe-Adria gostom na voljo dva menuja.

Za vse zaposlene v domovih Alpe-Adria bodo uvedli enotne obleke.

Prj ceniku je treba narediti ustrezno razliko in določiti nižje cene za tiste, ki se prej prijavijo za letovanje, recimo do 15. marca.

Ustanovili bodo tudi inšpekcijsko službo in mimo tega uvrstili v program seminarjev, ki jih organizirajo za gostinske kadre, tudi predmet iz higijene živil.

V upravni zgradbi na Marsykovki cesti v Ljubljani si bodo uredili lastno recepcijsko službo in bife.

V teku celega leta bodo organizirali 100 najrazličnejših izletov.

In če bo Alpe-Adria še naprej upravljal z domom na Belem križu nad Portorožem, bodo šli čimprej v akcijo za izgradnjo sedežnice iz Belega križa v Fiesco.

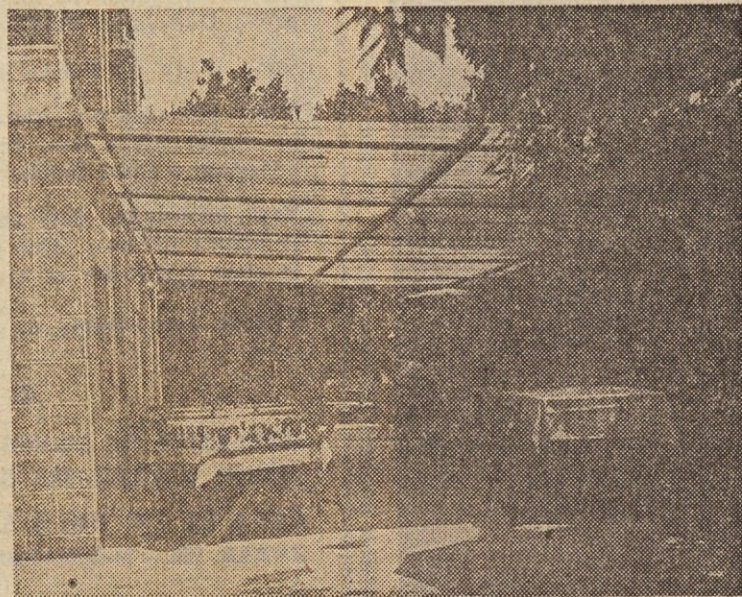
LETOVANJA — DOSTOJNA ZA NAŠE DELAVCE

Skratka, nalog je v prihodnjem obdobju za počitniško skupnost Alpe-Adria več kot dovolj.

»Vedeti pa je treba, da je to organizacija s svojimi specifičnostmi,« je še za zaključek povedal Leopold Krese, predsednik upravnega odbora Alpe-Adrie, »in morajo biti cene njenih uslug kar se le da usklajene s plačilnimi možnostmi širšega kroga delavcev. Stremeti moramo še naprej za tem, da bo Alpe-Adria zadovoljevala glede oddiha in rekreacije predvsem zaposlene z nižjimi os. dohodki. V kolektivu same počitniške skupnosti pa naj bi organizirali komercialno službo na takšnem nivoju, ki bo znala za delavce pripraviti cenena letovanja pa vendar na takšni ravni, ki bo še vedno privlačna in dostojna za naše delovne ljudi.«

ZLATO ŠINDIČ, direktor počitniške skupnosti Alpe-Adria

V neposredni bližini Savudrije ima Alpe-Adria počitniški dom »VILA CIANI«. V domu je 16 sob s 48 posteljami in restavracija z 42 sedeži in 32 sedeži na terasi. Ob domu je v senci borovcev še 7 vikend hišic s 18 ležišči. Kopaljšče je oddaljeno komaj 5 minut

V dolni zgornje Soče je počitniški dom »SOČA« in je znan kot planinsko in klimatsko zdravišče. V domu (v dveh poslopijih) je 28 sob s 67 ležišči. V restavraciji je prostora za 50 gostov in prav toliko je prostora na vrtu. Do doma se lahko pride poleti preko Vršiča, izvira Soče in Trente, ali preko Idrije, Mosta na Soči in Bovca

POSEBNO IZDAJO SO
PRIPRAVILI: IVANKA
VRHOVČAK, MILAN
ŽIVKOVIČ IN MILAN
GOVEKAR. UREDILA:
NENA LUZAR